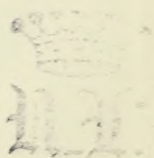

3 1761 07569148 5

DET HELE

LAURIDS BRUUN

HISTORIER. 1886. (Udsolgt.)
EMMA JONSSON. En Historie. 1890. (Udsolgt.)
ANTONIUS. En Historie. 1892. (Udsolgt.)
RENÆSSANCE. En Historie. 1900.
HISTORIENS DOM. Smaa Historier. 1902.
DET STORE HJERTE. En lille Bog om Julen. 1903.
HJEMAD. En Historie. 1908.
DE UDVALGTE. Smaa Historier. 1911.

SVEND FELDING. Roman. 1894.
KRONEN. En Historie. 1902. Folkeudgave. 1911.
EMMA JONSSON. Roman. Afsluttet Udgave. 1905.
DEN EVIGE. Roman i fire Dele. 1905—06.
PAN. Roman. 1906.
MIDNATSSOLEN. Roman. 1907.
AF BYGERNES SLÆGT. Roman fra Hundredaarsskiftet. Seks Dele. 1909.
DEN UKENDTE GUD. Roman. 1913.

ALLE SYNDERES KONGE. Roman. 1903.
ABSALONS SAGA. To Dele. 1904.
DEN SIDSTE FRIBONDE. Roman. 1905.
HEJMERS HARPE. Episk Digt. 1909.
KONG SKJOLD. Danskernes Æventyr. I. 1909.
KONG FRODE. Danskernes Æventyr. II. 1910.
DEN SIGNEDE DØD. 1912.

REJSEFÆRD. Historier i Ramme. 1899.
FRA BOSPORUS TIL VAN ZANTENS Ø. Indtryk fra en Rejse omkring Jorden. 1912.

LIVETS FRUGTER. Skuespil i 4 Akter. 1905.

VAN ZANTENS LYKKELIGE TID. Kærlighedsroman fra Pelli-Øen. Oversat og udgiven af *Laurids Bruun*. 1908.
VAN ZANTEN: DEN FORJÆTTEDE Ø. Oversat og udgiven af *Laurids Bruun*. 1910.
VAN ZANTEN: DEN GLÆDELØSE ENKE. Ved *Laurids Bruun*. 1914.

LAURIDS BRUUN

DET HELE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK
FORLAG · KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXIV

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

MINDET

OM

LAURIDS BRUUN

FALDEN FORAN DANNEVIRKE DEN 3. FEBRUAR 1864

VIES DENNE BOG

AF

LAURIDS BRUUN

JEP Fejr rejste sig over Ende, blændet og tung i Hovedet. Han havde glemt at rulle ned. Fra det hvide Solbillede i Vinduskarmen gled Lyset i en Mælkevej af svingende Støvkloder paa skraa gennem det lave Kvistværelse og ramte hans Faders Billede over Sengen, hvor det samlede sig i det udhvælvede Glas til en ny lille Sol.

Han lukkede Øjnene og vendte sig fra Lyset. Men Drømmen, han søgte at fange ind, brast som en Sæbeboble. Skuffelsen gjorde ham helt vaagen. Han gned Laagene, til han kunde taale at møde det stærke Lys. Medens hans Blik gled fra den lille gule Sol i hans Faders Billede til den store hvidglødende i Vinduskarmen og derfra op mod Kilden i det blaa, var det ham, som om Lyset fra Ildkuglen, der vækkede ham, og Lyset i Drømmen, der slukkedes i det samme, havde noget hemmeligt med hinanden at gøre; og hver Celle i hans Legeme ladedes til ny Anspændelse.

Tingene gav sig til at svinge op og ned for hans Blik; men det var ikke i Stuen, det svingede; det var Livet i ham selv, som tog paa at dirre helt ud i hans Fingerspidser.

Han sprang ud af Sengen og slog Vinduet op mod den friske Morgen over det hvide Torv dernede. Blæsten spændte Gardinerne ind mod Stuen som Sejl og sugede dem atter til sig som Faner. Solen sad paa Kanten af Sankt Anna Kirkens grønne Kobbertag; Straalerne brødes i et mægtigt Frynsebælte af den tynde Septembertaage, som steg op fra Floden dernede under den store Bro; det saa ud, som dampede det i et heftigt Aandedræt af Solens glødende Mund.

Han vaskede sig, saa det stod over Væg og Gulv, utaalmodig efter at komme i Tøjet, og imedens sang han; det var en Sang for Flaget, som han havde digtet til Borgermødet forleden, hvor Mænd af alle Partier var mødt op for at drøfte den truende Situation; Sangen gik paa Nationalhymnens Melodi.

Hvor det havde smeldet op imod den store Industrihals nøgne Mure! Hvor det havde runget tilbage mod hans Øre! Og der stod han, mellem en fiks firskaaren Grosserer, der sang falsk med en dyb Brummebas, og en stakkels luvslidt Kontormand, hvis Øjne var blanke af patriotisk Rørelse. Grossereren, som saa, at Jep intet Eksemplar havde faaet, holdt beredvilligt sit Papir hen under hans Øjne, for at han kunde følge med i Teksten; og saa var det ham — Jep Fejr — der var Fader til den, til Sangen om Fædrelandets gamle berømmelige Flag.

Han skyllede Kaffen ned, som Pigen havde sat ind, medens han sov, tog et Par Mundfulde af Krydderen og gik ud.

Han skyndte sig over Torvet, gennem den lange Dronningegade med dens tætte Færdsel, udover Byen, som krænkede Gryet i hans Sind med sin ligeglade Larm. Ud, hvor Husene laa frit af hverandre i stille Fred med Have for og bag, som levende Væsener hver i deres Drømme, nogle stræbende mod det høje bag slanke tænksomme Stammer, andre bredende sig lavt og lunt i buttede Buskes Skjul; og over dem alle den heftige Sol, som hist og her havde gulnet Alléens gamle Linde.

Han satte i Løb, med Brystet mod Blæsten og Panden mod det drivende Lys, Liv mod Liv i et Favntag, som tog Vejret fra ham; men det hjalp ikke, han fik ikke Fred for den stærke Morgen i sit Sind.

For hver Vogn, som kom rullende, stod Støvet til Vejrs, hvirvledes rundt af Blæsten og faldt som Pudder over Tjørn, Siren og Poppel i Havernes Hegn.

Han standsede forpustet og nøs mod Solen, der nu hang frit i det blaa uden Dunst og Lyde.

Da var Drømmen der; han lukkede Øjnene og holdt Vejret for at gribe den; men den brast som imorges.

Det laa gemt derinde, en Kerne bag sin Skal,

— Livet og Skæbnen laa gemt i hans Vilje og ventede paa at foldes ud, som Frøet venter paa Solen. Nu skinnede den, saa hans Hjerte sitrede derved, helt ind i hans Drømme skinnede den, og dog saa han ikke sin Vej og kendte ikke sin Vilje.

Der var andre Sange i ham end den ene, der var naaet ud i Verden; men der var ogsaa noget, som Sange alene ikke evnede at fylde — noget, som knyttede ham inderligere, end nogen Sang kunde gøre, til Træerne langs Vejen, til Solen over ham, til Dyr og Mennesker, — noget som vilde gøre ham til et med den hele smilende og lidende Verden, om han evnede at give det Udtryk; men han kunde ikke faa det fat; han famlede endnu bestandig med aaben Favn efter et Maal. Han havde for et Par Maaneder siden taget sin Eksamen; men den Bane, som den aabnede til, havde ingen Brug for Sange, den sigtede paa Nytte for en snæver Kreds af Menneskeheden, paa en Position for ham selv.

En Støvsky kom rullende, hvor Vejen svingede om bag en gammel Have med store kuplede Kastanier. Vinden førte Lyden af tunge Fodslag op imod ham. Nogle graa Hoveder paa Rad kom til Syne bag Støvet. Solen faldt i Bøssepiber og blinkede fra en Officerssabel. Det var et Kompagni Rekrutter af Feltjægerne, der vendte hjem til Kasernen, som han lige havde passeret. Trætte og

støvede kom de fra Natmanøvre med fuld Oppakning. Officeren vendte sig i Sadlen for en Kommando; saa lød der en Sang, mangestemmet, men hul og treven: der var ingen Appel i den; den blev siddende i Halsen, som havde Støvet kvalt den.

Jep standsede, medens de passerede.

Der var Fanen, skrammet og tung af Minder, med sin forrevne Flig svøbt stolt om den knejsende kronede Stamme.

Hvad mon der endnu venter dens falmede Rest? tænkte han, idet han hilste den, og patriotiske Stumper af Talerne paa Borgermødet dukkede op i hans Sind.

Medens Soldaterne skred forbi, tunge og dukkede, mindedes han, hvad han havde læst iforgaars i Avisen om Stemningen deroppe ved Bergwall, hvor de store Efteraarsmanøvrer holdtes. Sommerens Begivenheder gik igennem hans Erindring, saaledes som de havde afløst og udløst hverandre i rask Følge, indtil man, før nogen kunde ane det, pludselig stod overfor det afgørende.

Oppe i det gamle urolige Hallerland, hvor Jep var født, var Socialdemokraterne kommet til Magten. De havde benyttet den til i to paa hinanden følgende Landdage at vedtage Loven om den almindelige Næringspligt, der gav Staten Ret til at ekspropriere Grundværdier og private Bedrifter

efter en hidtil ukendt Maalestok. Saa havde den store Nabo mod Nord, Firerigsforbundet Geldern, ved diplomatiske Forestillinger søgt at formaa Kongen til, paa Trods af Hallerlands Særforfatning, at nægte sin Sanktion. Men Kongen vilde ikke svigte sin Pligt; paa den forfatningsmæssige Frists sidste Dag havde han givet sin Underskrift.

Allerede Dagen efter stod der i Gelderns Regeringsblad en højofffciel Artikel om Situationens Alvor; den endte med, at man ikke vilde taale „en socialistisk Forsøgsmark“ op til sin Grænse; hvis Naboen ikke selv kunde eller vilde rense sin Mark for Ukrudtet, saa maatte man træde til for at hindre, at det kastede sine Frø ind over Skellet.

I Hallerland rasede Aviserne. Alle Partier forlangte, at Regeringen skulde handle; og faa Dage efter mødte Hallerlands Premierminister i Forstaaelse med Moderlandets Regering frem i Landdagen med en utvetydig Tilbagevisning af enhver fremmed Indblanding i Rigets indre Anliggender. Der fulgte nogle Dages Havblik. I Hallerland var man allerede falden til Ro, da Gelderns Førsteminister som Svar paa en Interpellation holdt en Tale i Parlamentet, hvori han erklærede, at man nu var færdig med de nabovenlige Forestillinger, der havde vist sig ikke at føre til noget. Man vilde foreløbig se Tiden an; men skulde det vise sig, at Nabostaten vilde tillade, at en saadan sam-

fundsopløsende Lov førtes ud i Livet, saa vilde man se sig tvungen til at besætte Hallerland for selv at faa Bugt med Ukrudtet og sikre sig Garantier for Fremtiden.

De fleste forstandige havde vel anet, hvor det bar hen; men for det store Publikum, der nærer sig af Øjeblikket, var det en Bombe, som eksploderede midt paa Torvet og rundt i Aviserne. Efter at den første Vredesstorm havde udladt sig, skete der et Omsving i Stemningen. De, som i første Omgang havde raabt højst om at handle, manede nu til Besindighed; de henviste til den store Overmagt og spurgte om Krigsberedskabet. De konservative, som fra gammel Tid havde Føling med den Landboreaktion, der regerede i Firerigsforbundet, vovede sig frem med et sagkyndigt Indlæg om, hvorledes den nye Lov vilde virke — var det ikke det, man altid havde sagt: en saadan Lov udæskede jo hele det besiddende Europa; en pligttro Konge var et herligt Gode for et Land; men man maatte ikke glemme, at der kunde foreligge Situationer saa forviklede og truende, at det blev til første Pligt ikke at varetage *alle* sine Pligter. Men selv disse Kredse holdt paa, at Nationens Ære var krænket ved det utilslørede Truselssprog, der lød fra Geldern, og at den ukaldede Indblanding i Landets indre Anliggender maatte tilbagevises.

I Hallerland selv — Begivenhedernes Esse —

var Stemningen overordentlig trykket. En sanseløs Vrede hos det brede socialdemokratiske Flertal med forbitret Manen til Moderlandet om uden Tøven at hævde Nationens Selvstændighed; en ængstelig Forbeholdenhed hos de næringsdrivende og besiddende, hvem den truende Kamp mod Overmagten vilde ramme føleligst; de gjorde i deres Organer Flertallet ansvarligt for den umulige Situation og henstillede at finde en Form for at udskyde Lovens Ikrafttræden, hvorved der vandtes Tid, om ikke mere.

Æren sejrede. Nationen valgte at drive Lussingen tilbage frem for at vende den anden Kind til. Manøvrelejren blev forlagt nord paa, helt op til Lavsletten ved Bergwall's gamle Grænseværn; Kong Johan den Nittende med Krigsministeren og hele sin Stab rejste derop, først til Byen Hallerland for at lodde Stemningen paa selve Stedet, derefter til Lejren for at holde Revu over Tropperne. Samtidig indvarslede Regeringspartiet i Hovedstaden til et stort nationalt Borgermøde. Komitéen opfordrede i Aviserne til Indsendelse af originale Sange; og Jep Fejrs blev den ene af de tre, der overlevede Censuren og opnaaede at blive trykt paa Komitéens Bekostning i et Antal af tyve Tusend Eksemplarer.

Medens Soldaterne skred forbi Jep, tunge og dukkede, tænkte han paa, hvad han havde læst

iforgaars i en Aviskorrespondance fra Lejren ved Bergwall: at Stemningen var mat og spagfærdig ved Grænsen, bag hvilken den truende Overmagt lurede paa Øjeblikket. „Nogle mener — stod der — at det er Vejret; thi heroppe har det regnet Kulde ned tre Dage i Træk, som var vi i Slutningen af November; men vi tror, at Grunden maa søges andetsteds. Hvor er det muligt for unge levedygtige Soldater, baade Officerer og menige, at holde Humøret oppe, naar man ser den Samling af udlevede Personer, der udgør Stabene, — og i disse Gammelmandshænder skal altsaa Hærens og Landets Skæbne betroes, hvis det gaar løs. De hæderkronede Generaler kappes med Bergwalls ikke mindre hæderkronede Volde i Brøstfældighed; men medens der udfoldes feberagtige Anstrengelser for at udbedre de sidste, gøres der intet for at raade Bod paa de første.“

Ja, de var matte og spagfærdige, disse graa Mænd, som skred forbi; det var, som om Foden faldt tungt til Hvile, saa snart den rørte Grunden, og maatte rives løs med Vold, hver Gang den skulde frem paany. Der var intet Udtryk i de farveløse Ansigter; Blikket hang stift og stirrende ved den bredbringede Officer i Spidsen paa sin strunke Hest, som om alt Livet sad i ham, og Kompagniet bare var en Hale, der hang fast ved hans Blik.

De er nye i Tjenesten, trøstede Jep sig; om en

Maaned vil de have Form som de bedste; for se, hvor unge og stærkt byggede de er!

Kaptejnen drejede Hovedet og saa sig tilbage. Hans Blik strejfede Jeps; det var lyse alvorlige Øjne over et tottet rødligt Skæg, presset op af Hageremmen. I det samme slog Virkeligheden ned i Jep; han oplevede, at en Flok unge som han selv, revet løs fra deres Gerning, var paa Vejen ud for at bruges i noget, der var alles Velfærd om at gøre, uden Sikkerhed for, at de selv vilde komme til at høste Nytten deraf; de vidste tværtimod, at det vilde komme til at koste adskillige af dem Liv og Lemmer.

Vi skal altsaa virkelig have Krig, tænkte han.

En ganske ung Rekrut, skægløs, med tørre sprukne Læber sitrende af Smerte, søgte Hvile i Jeps Øjne for sit hjælpeløse Blik.

Om en Maaned ligger han skudt ved Vejen, fór det saa pludseligt og stærkt igennem Jeps Hoved, at han var lige ved at strække Armene ud imod ham. Medfølelsen sugede Blodet voldsomt til hans Hjerte; Trang kom over ham, heftig som et Sting, til at hjælpe mod Livets Nød den dødtrætte Rekrut, alle de graa Mænd, sig selv, det hele Land.

Kompagniet trak forbi. Jep stod tilbage og fulgte de mørke Hoveders Bølge gennem den hvide Støvsky; han stod der med tomme Hænder og Hjertet fuldt af Trang.

Hvad kan jeg gøre andet end synge? tænkte han — mismodig, fordi der var saa meget meget mere, — vidste han blot hvad.

Ja, synge — digte — saa Livet blusser i dem paany! — Synge Modet ind i deres Hjerte fra Skoven der, som ved, at Løvet skal fældes for Rusk og Frost, og knejser lige fuldt mod Stormen. Synge Haabet ind fra de Spirer, der bag Løvfaldets Nederlag ruster for den kommende Vaar.

Synge om Flaget, om Minder, om Fædrenes Daad.

Han gik rask til i sine Drømme. Landevejen strakte sig hvid og lige, saa langt Øjet rakte, — mellem ældgamle Popler, hvis blanke Smaablade glitrende i Solen førte en uafladelig Passiar højt oppe i den friske Blæst. Mejede Marker med Neg i Traver vekslede med nypløjede Agre og grønne Enge, hvor Køerne med Halen mod Blæsten fyldte deres Yver paany.

Fra en hvid Kirke bag en gammel Præstegaardshave taltes Timen op med en sprød og spinkel Klokketone, som Blæsten bar længere ud, end den var vant til at række.

Jep fulgte Slagene i Tanker. Da Klokken tav, vaagnede han til Øjeblikket, fór med Haanden til Uret og saa, at det var Ni, den havde slaaet.

Onkel Frits's Brev — var det ikke Klokken Ti? Han fandt det frem i en Hast.

Jo — den gamle ventede ham Klokken Ti paa sit Kontor i Appellationsretten.

Jep vendte straks om og maalte Afstanden tilbage til Byen ad den hvide Vej under det kuplede grønne; saa knappede han Jakken og satte af med lange Skridt.

Jep havde en daarlig Samvittighed overfor Onkel Frits, der havde været ham i Faders Sted, siden hans rigtige Fader, Frits's meget yngre Broder, kom saa ulykkelig af Dage. Hans Moder fik kun en ganske lille Pension, da hendes Mand havde været saa kort Tid i Embedet deroppe. Hun flyttede fra Præstegaarden ind til det nære Knüttelhof, som havde Latinskole, og hvor der var billigt at leve. Saa snart Jep blev Student, rejste han til Hovedstaden for at studere og var fra nu under Onkel Frits's Forsorg. Onkelen bekostede Studeringerne, og i de første Par Aar spiste Jep hver Søndag hos den gamle Pebersvend.

Skønt færdig med Studeringerne havde Jep endnu ikke naaet at rejse hjem til sin Moder, hvem han ikke havde set i et Aar; og Onkelen, der havde ligget syg under hans Eksamen og siden været ved Badested med en Sygeplejerske, havde han ikke faaet Tid at besøge efter hans Hjemkomst. Tiden var løben saa mærkværdig rask, uden at han vidste, hvad det egentlig var, der havde slugt hans Dage. Nu da den gamle havde kaldt ham — ovenikøbet i et „vigtigt Anliggende“ — slog Samvittigheden

ham, og den Undskyldning, han havde rede — at han jo ikke kunde vide, om Onkelen var rask nok til at modtage Besøg — blev til tomt Mundsvejr, som han ikke kunde faa sig selv til at fremføre.

Jep saa igen paa Uret og skridtede ud, alt hvad han orkede.

En halv Time kom han da nok for sent. Den gamle var præcis som Solen selv. Hvad skulde han sige til sin Undskyldning?

Hvorledes var det ogsaa gaaet til, at han havde glemt sig saa fuldstændigt? — Aa, det var Drømmen, som —

Den rørte sig i det samme; dens Billede kastedes inde fra paa Hjernens Væg; men idet han lukkede Øjnene for at holde det svage Aftryk fast, gik Lyset ud, og Billedet var borte.

Dumt at jage efter en Drøm. Selv om han greb den, hvad havde den saa at sige ham? Hvad Betydning havde det for hans Liv, at en Uro i Blodet fremkaldte Billeder i nogle overhedede Hjerneceller?

En Vogn kom rullende bag ham. Det var en Bonde, som kørte sine Kartofler til Byen. Hvis Jep fik Lov at sidde op, saa vandt han vel et Kvarter.

Han standsede og hilste. Bonden skævede til ham. Da han saa, hvor varm Jep var i Hovedet, nikkede han, holdt Hestene an og rykkede sig paa Agebrættet for at give Plads.

Han fik Besked paa, hvor Jep skulde hen, hvor knapt det var om Tiden for ham; saa samlede han Tømmerne og drev Snærten ud over Øgene, der viftede efter med Halen og satte Luntetravet op.

Jep bød Cigar og gav Ild, da de var i Læ bag en Have.

— Monstro der skulde være noget om det, at vi skal have Krig? — sagde Bonden.

Jep forstod, at det ikke var for bare at sige noget; Bonden havde vel set Feltjægerne, der vendte hjem fra Manøvre, og Tanken heftede endnu derved.

Jep fortalte, hvad han havde læst i Avisen. Bonden kløede sine store graa Skægstubbe og tyggede tavst paa Cigaren.

Jep sagde, at Lejren var flyttet til Bergwall: Kongen var deroppe for at se paa Fæstningen; de gamle Volde var sagtens ikke noget værd.

Bonden tog Cigaren ud af Munden og ordnede dens Dæksblad med Tungen.

— Jeg var med i Femaarskrigen — sagde han. Han lagde Hovedet paa Siden og pegede paa et stort Ar, der kom til Syne over Skjortelinningen.

— Det fik jeg ved Langholt.

Han skævede til Jep, der ikke vidste, hvad han skulde sige.

— Det fik jeg — og saa en Kugle her i ven-

stre Skulder, saa Bladet gik i Stykker; de trak treogtyve Splinter ud paa Lazarettet. — Jo, jeg var med ved Langholt — tilføjede han og niknede frem for sig — til Mikkelsdag er det enogtyve Aar siden.

Han sad og knejste over sine Minder og glemte at ryge, fordi han saa det hele for sig ude mellem Hestenes Ører.

Jep ønskede, at han vilde fortælle.

— Jeg var med, da vi tog Langholt Birkelund tilbage. Har De aldrig hørt om det? —

— Jo — løj Jep — men jeg har aldrig truffet nogen, som selv har været med.

— Jeg var indkaldt ved Reserven — det var syvende Dragonregiment — og vores Løjtnant, det var ham, den unge Funk, der gik med som frivillig og avancerede i det andet Aar uden at have været ved Skolen, — bare for sin Gævhed.

— Var det ikke Artilleriet, som holdt Lunden? — spurgte Jep, at Bonden ikke skulde fortabe sig.

— Gu' var det ikke Artilleriet — det var de forbandede grønne Skarpskytter, som laa der bag Ungkrattet og pillede os ud en efter en, ligesom vi kunde have været en Flok Dyr, der blev klappet op til dem i Saaten.

Han fæstede sine graa Øjne vist paa Jeps.

— Hvordan han kunde skyde mig i Skulderen?

— Det var ikke, fordi vi vendte Halen til — tro aldrig det — der var ikke en, som vendte om, skønt deres Møgkugler peb os om Ørerne, saa Bæsterne var ved at blive tossede — næh, vi væltede paa, gjorde vi — „paa dem Folk — paa dem!“ raabte Funk, som var første Mand, og han havde et Skud i venstre Arm, saa den hang og dinglede og Blodet drev fra Hestens Bringe. „Paa dem Folk — paa dem!“ Og vi tog Birkelunden, de grønne Djævle røg op li'som Trolde og stak ud mellem Bæsterne; saa var der en, som vendte sig i Flugten og gav mig Ladningen bagfra; men min Rodekammerat saa det og fik hugget Livet fra ham, at han ikke skulde have gjort det for ingenting.

Bonden havde faaet rødt imellem Skægstubbene; det dirrede i de stive Kindfurer, Øjnene blev store og mørke.

— Jo jeg var med ved Langholt — sagde han og svippede efter Hestene, der slog med Hovederne og halede ud paany.

Jep var lige ved at gribe den knoglede Haand, som holdt Tømmen.

— Hvor mange faldt der? — spurgte han.

— Godt et halvt Hundrede manglede der ved Apellen.

— Og hvor mange var med?

— Vi var en halv Eskadron, da vi kom ridende ovre fra Kroen.

— Hvor mange er det?

Bonden skævede til ham, som havde han spurgt om to Gange tre.

— Det er femoghalvfjerds.

— Saa faldt de to Trediedele?

— Vi var tre og tyve til Hest. Funk — han faldt som en Helt — „paa dem Folk!“ det var hans sidste Ord. Saa segnede han bag ad Hesten med et Suk; det var ligesom, naar en anden en skal til at sove.

Jep vendte Hovedet for at skjule sin Bevægelse; det var, som om han havde hørt det engang før og været grebet deraf, som han var det nu.

Bonden ænsede ham ikke; han sad og stirrede ud mellem Hestenes Øre. Saa rankede han sig og samlede Tømmerne.

— Men saa tog vi ogsaa Lunden — sagde han og klemte Munden haardt sammen.

Hestene fik igen af Snærten og halede ud paany.

— De ligger deroppe mellem Birkene, baade Funk og de andre. Der er en grumme stor Høj over, og paa den er der rejst en Sten med deres Navne.

— En anden reddede jo Livet — sagde han og saa ind over Markerne til højre, hvor det flade Land skinnede milevidt af Frodighed i Solen; han trak Vejret dybt — det lød som et Suk —

— Det var ligegodt en skøn Død! — føjede han til.

Da de naaede hen, hvor Vejen svingede, saa de Kompagniet forude i en Støvsky; nu havde det naaet den lange gule Kaserne. Bonden pegede med Pisken ud imod.

— Om en Maaned eller to — saa kanske de er deroppe paa de gamle Steder.

Jep tav; han tænkte paa den unge skægløse Rekrut med de sprukne Læber og de dødtrætte Øjne.

— Jo, Bergwall — det holder nok. Det *skal* holde.

Der var Kroen „Stigaf", som den kaldtes fra gammel Tid. I Læ af dens Have var en lille Villaby skudt op med hvide Huse og høje Tage, hvis glasserede Teglsten skinnede i Solen, som var de kantede med Krystaller.

Der var brede Skygger over Vejen fra Haverne, som strakte sig uden Afbrydelse paa begge Sider. Slagter- og Bagervogne luntede forbi. Cyklister smuttede ned ad sirlige Sideveje med unge Linde.

Ved Vandværkets Rundplads, hvor Sporvejen begyndte, takkede Jep for god Kørsel, trykkede Bonden i Haanden og sprang af. Han løb efter den elektriske, som just svingede ned ad Vandværksgade. Han naaede den og stod efter tyve Minutters Forløb af ved Annakirken, just da Uret slog et Kvarter over Ti.

Han skraaede over det solbagte Torv, kiggede

i Forbifarten op til sine Kvistvinduer, hvor Pigen var i Færd med at gøre Værelset i Stand, og skød Genvej gennem Residensteatrets Buegang.

„Faust“ stod der paa Plakaten. Nogle Madammer og en Tjener i Livrée ventede i Baasen foran Teaterkassen, der ikke havde lukket op endnu.

Foran Krigsministeriets skumle Port stod to Kaptejner med Generalstabssnorer ned fra Chakoten. Den ene stirrede betænkelig frem for sig, medens han lyttede til, hvad den anden med lav Stemme betroede ham. Saa rystede de begge paa Hovedet, trykkede tavst hinandens Haand og gik, den ene ind ad Porten, der lukkede sig efter ham, den anden tilbage over Torvet med lange eftertænksomme Skridt.

Hvad mon det var for betænkeligt Nyt?

Klokken manglede fem Minutter i halv Elleve, da Jep løb op ad Appellationsrettens høje Marmortrappe, hvor Retfærdighedens Gudinde stod støttet med venstre Arm mod Lovens Tavle og vogtede paa Tungen af den Vægtskaal, hun løftede i sin højre. Jep skyndte sig gennem de halvmørke Gange med deres mugne indegemte Luft, til han stod foran en Dørniche, der bar Paaskriften: „Justitskontorets Chef“.

Det gamle Bud i Forværelset kendte Jep fra mange tidligere Besøg; han saa bebrejdende op over Brillerne, idet han rejste sig.

— Justitschefen har ventet Kandidaten siden Klokken Ti — sagde han og gik ind for at melde.

Onkel Frits sad i sin højryggede Lænestol under det store Portræt af Johan den Syttende og bladede i nogle Akter, da Jep traadte ind.

Hvor han var kommen til at se gammel ud efter sin Sygdom; han var dog kun treogtresindstyve Aar. Haartotten, der faldt ned over den furede Pande, var bleven hvidere, og Øjenhulerne under de mægtigt buskede Bryn saa dybe, at de smaa blege Øjne laa helt i Skygge; de smalle Læber løb vegt ud i den dybe Kindfold og gav den før saa haarde Mund et Præg af angstfuld Dvælen ved en og samme Tanke: Døden.

Jep ventede et strengt Sideblik, et Par hvasse Ord; men den gamle saa ikke op, mens Jep fremførte sin Undskyldning; han sad med Hovedet forover, som i dybe Tanker, og pudsede sine Brilleglas; Spørgsmaalet til hans Befindende svarede han ikke paa.

— Til Lykke med Eksamen! — sagde han omsider og rakte Jep sin lange tørre Haand. Han lænede sig tilbage og lod sine Øjne dvæle saa længe ved Jeps Ansigt, at han følte Blodet i sine Kinder.

Jep mærkede, at den gamle sad og tænkte paa hans Fader og stirrede ham ind i Sjælen for at udforske Ligheden. Der svævede ham noget i

Møde fra de blege Øjne, fra en Skiften i Skyggen om den indfaldne Mund.

En pludselig Angst, en Anelse af at være angrebet i sit Inderste drev ham til at være paa sin Post.

Den gamle strøg sig med Haanden over Ansigtet og ordnede de buskede Bryn.

— Nu skulde vi til at tænke paa din Fremtid. — Hvorledes er det med Værnepligten?

— Jeg trak mig fri i Fjor.

— Rigtig, nu husker jeg det. Saa slipper vi for at købe dig en Stillingsmand.

— Tror du virkelig, vi faar Krig, Onkel Frits? — busede det ud af Jep.

Den gamle sænkede Laagene, medens den smalle Mund trak sig bittert sammen.

— Hvorledes kan man vente andet?

Jep rettede sig; han kunde ikke tie.

— Selv om de bar sig aldrig saa forkert ad i Hallerland, hvad Ret har saa Geldern til at blande sig i vore Forhold?

— Her er Tale om Magt, min Ven, ikke om Ret. Styret deroppe i Hallerland —

Han rystede paa Hovedet med et Suk og opgav at fuldføre Sætningen, som om han vilde sige: den menneskelige Dumhed er ubegrænset; vi kan ikke hjælpe det; lad os gaa over til noget andet.

— Det var altsaa din Fremtid, vi skulde tale om. — Din Eksamen var jo ikke af de *fine*.

Jep gjorde en Bevægelse for at afbryde.

— Ja ja — jeg ved det; den er lige akkurat, hvad vi i min Tid kaldte „første Karakter“, — men ikke et Point at give bort. Paa en Karrière som Dommer vil det derfor være klogest at renoncere. Jeg vilde raade dig til at søge ind i Ministeriet for indre Forvaltning. Der er alle Foged- og Skatteopkræverembederne at gaa ud i; det er gode selvstændige Stillinger, som ikke lægger stærkt Beslag paa Ens Tid.

Jep vilde atter afbryde, men Onkel Frits hævede forebyggende Haanden.

— Jeg har talt med min gamle Ven, Chefen i Departementet for offentlig Forsorg. En af hans Fuldmægtige gaar ud nu til Foraaret, saa bliver der en Assistentplads ledig, som han ikke vil være utilbøjelig til at give dig, saafremt du maatte vise dig skikket. Jeg har tænkt at tilbyde dig en Stilling som Volontær her i Justitskontoret saa længe. Saa vænner Du dig til Kontorluften og slipper for at gaa ledig i Ventetiden, hvad der sikkert vilde falde dig svært, — du er jo en virksom Natur. Vi har en lille Ekstrakonto til Raadighed, hvoraf der kan bevilges dig halvtreds Gylden om Maaneden; det er jo meget beskedent, men Arbejdet er ogsaa kun fire Timer om Dagen; du vil have rigelig Tid til at dyrke dine literære Tilbøjeligheder.

Onkel Frits rokkede paa sit lange Hovede, me-

dens de blodløse Læber trak sig sammen i et fint Smil, der lod Jep ane, at han havde hørt om Sangen til Borgermødet.

Det var altsaa det vigtige Anliggende.

Jep havde foldet Hænderne over Knæet. Han sad tavs og saa ind i Onkelens Ansigt, der laa i Skygge; selv var han i fuldt Lys fra de høje gammeldags Buevinduer.

Medens han sad saaledes, med Onkelens dybe tørre Stemme i sine Øren, gik en Mindelse af Drømmen paany igennem ham. Det var, som om den havde noget at gøre med de høje Buevinduer, med Onkelen, ældet og bleget i den højryggede Stol. Den Anelse af at være angreben i sit Inderste, som havde overvældet ham for lidt siden, kom over ham paany; men samtidig fik han ondt af den gamle Mand, der sad der og mente ham det saa godt. Han havde hjulpet ham til en Eksamen, — nu hjalp han ham til et Levebrød. Og alligevel var det saa rent forkert det hele. Vidste han dog blot selv, hvad der var det rigtige — kendte han blot sin egen Vilje, hvor let havde det saa ikke været at svare.

Synge — digte — men det var ikke Sang alene — det var noget dybere og inderligere. Men *det* var det i hvert Fald ikke: at sidde fire Timer paa en Stol i et støvet Kontor og øve sig i noget, som Hundreder kunde gøre lige saa godt eller bedre end han.

Onkel Frits brød den lange Tavshed. Han bøjede sig fortroligt frem imod ham og sagde:

— Husk paa, lille Jep, det er kun fire Timer — kun en Trediedel af Dagen. Selv om det ogsaa senere, naar du kommer i Embede, bliver mere, saa vil du dog altid have Aftenen for dig til at dyrke Literatur og skrive Digte — eller hvad du nu vil. Æstetik er en smuk Passion, som ikke skader en Embedsmand, naar han iøvrigt opfylder sine Pligter. Tværtimod.

Kun en Trediedel! — Vilde han mon have Raad til den Trediedel, naar han først havde fundet ud, hvilken Vej han skulde gaa? — Kunde man saaledes være et med en Trediedel af sin Tid og sin Evne og noget andet med Resten? — Gerning og Væsen — var det ikke noget, der løb sammen i sig selv? — Skærer man en Ring over, saa faar man ikke to Ringe ud af det, men to Stumper — Ringen selv er væk.

Jep vilde ikke sige, hvad han tænkte; men et Svar maatte han give.

— Jeg maa have Lov til at betænke mig — sagde han.

Onkel Frits fæstede det samme dybe forskende Blik paa ham som før.

— Ja — sagde han — betænk dig kun; det er ikke mer end billigt.

Han strøg sig med Haanden over Panden og glattede Brynene. Saa rejste han sin lange krogede

Krop af Stolen, lagde Haanden paa Jeps Skulder og sagde med sine blege Øjne fast i hans:

— Vogt dig, Jep, for de saakaldte „ideale Krav“. Husk at „alt eller ingenting“ er en Doktrin, som sprænger Livet. Det blev din stakkels Faders ulykkelige Skæbne. Lad mig se, du drager Lære af den!

JEP var sprunget ind i den straalende Dag, dirrende af Sans og Sind efter at fylde sig med Verden for at blande dens Liv med Livet i sin egen Sjæl og give det øget tilbage, ja øge Livets Sum med Kraften af sit eget Hjertes Slag; men fra Lovsangen under Solen var han kommen ind, hvor der var mørkt og klamt. — Vogt dig for de saakaldte „ideale Krav“ — var det da virkelig Livets Sum, naar det hele var forbi og Regnskabet skulde gøres op?

Nej — nej — den krogede Gamling med sit udslukte Blik, han har aldrig været ung, aldrig følt Hjertet banke livsaligt mod Verden; det er derfor, jeg aldrig er kommen ham ind paa Livet; bare Ærefrygt er det blevet til. Vilde jeg mon have forsømt at besøge ham efter Baderejsen, om jeg havde holdt af ham ganske jævnt og ligetil?

Jep huskede den Dag, da han havde set Onkelen første Gang; det var paa hans Faders Begravelsesdag; han var fem Aar gammel dengang. Den gule Kirke, de mange Blomster, Onkel Frits saa sort, saa sort, som han stod der og stak Ho-

vedet frem og trøstede Jeps Moder, der græd med Ansigtet i sine Hænder.

Jep søgte Billedet frem af sin Fader for at sammenligne de to Brødre. Han havde søgt det saa tit, men han kom aldrig videre end til Fotografiet over sin Seng, den mørke Profil af en høj mager Mand med alvorlige Øjne, som han var bange for.

„Den gale Præst“ havde de kaldt ham i Knüttelhof; men *han* havde været Herre over sit Liv; han var død paa det, som han levede for.

Han var af sin Fader sat til Landvæsenet; men han vilde være Præst, og han førte det igennem. Fem og tyve Aar gammel begyndte han at læse; da han var tredive, fik han Kald og giftede sig med en fattig Bondepige i sit Sogn. Det var et Kald oppe paa Grænsen af Ødemarken, som ingen anden vilde have.

I fem Aar kæmpede han mod Ligegyldighed og Mistro. De var vant til at se med skæve Øjne til Præsten, der kom syd fra, fra Hovedstaden, fra det fede Land. Kirken stod tom, men han opsøgte dem i deres fattige Huse og tvang dem til at høre, hvad han havde at sige dem.

Han var fattig med de fattige, drev selv sin magre Præstegaardsjord og undte sig kun det nødtørftige. Og da han ikke vilde tage deres Offer, saa vidste de ingen anden Maade at lønne ham paa end at møde i hans Kirke og skænke ham Øren.

Han sejrede; men det var, som om den Mistro og Vrangvilje, han havde fordrevet af Sindene, samlede sig ude i Ødemarken til et levende Væsen, der rugede over sit Nederlag og pønsede paa Hævn, til den endelig fik Bugt med hans Skæbne.

Det var sent paa Høsten, der kom Bud til Præsten om at berette en døende ved Sognets yderste Grænse. Store Regnskyl havde drevet Floden over dens Bredder. Den gamle Træbro, der førte Vejen til Sognets nordlige Del, var brudt sønder af Strømmen. Budet var kommen den to Timers Omvej ad Jernbanebroen. Det hastede; Præsten tog sin Hest for at ride over et Vadested, som kun benyttedes i tørre Somre.

Landposten, der kom forbi langs Aaen, saa ham tumle med Hesten; den vilde ikke ud i den stride Strøm. Han raadede fra, men Præsten vilde ikke høre. Da Posten efter en halv Times Forløb kom tilbage fra Udmarkshusene, holdt Præsten der endnu; Hesten skælvede over Kroppen, mens han med Pisken og Hælene søgte at drive den frem. Det gamle Postbud tøvede; men Præsten ænsede ham ikke; saa fortsatte han sin Gang, som hans Pligt var. Et Kvarter efter hørte han Hovslag bag sig; Hesten kom i Firspring langs Floden med Sadlen tom Han vendte om og søgte langs Bredden, til han fandt Præsten trykket af Strømmen op mod Pillen af den søndrede Bro, med blodigt Hoved.

Jep tænkte med Bondens Ord, som havde kørt for ham: „Det var ligegodt en skøn Død“.

Ja, jeg skal drage Lære deraf, tænkte han og var atter i Nuet.

Han var kommen ned til Forstadsbanen. Bag den lave Stationsbygning holdt det elektriske Tog rede til Afgang. Folk skyndte sig over Sporvejslinien, Damer og Herrer i lyse Dragter under den straalende Sol. Han fulgte sin Indskydelse og tog Billet ud til Skoven.

Jep strejfede om under de store strenge Graner, over det bløde aargamle Naaledække, som kvalte Lyden af hans Skridt.

Han faldt hen i Grublen over de røde Myrers Færd. Han satte Foden paa deres Landevej; de kravlede over den. Han flyttede en vissen Gren fra Tuens Bund; den rystedes i sin Grundvold; det var, som om alle Naalene, hvoraf den var bygget, blev levende, krængede sig ned over Grenen og klædte den med deres Kroppe, som vilde de suge den tilbage paa Plads. — Var Tuen mon Legemet og Myrerne de enkelte Celler, der i Stedet for at ligge Væg mod Væg i et tætsluttet Samfund, havde faaet Ben og kunde røre sig frit i Stofskiftets og Forsvarets Interesse?

Sulten overfaldt ham. Han skyndte sig tilbage til Lystpavillonen ved den store Indkørsel.

Som han sad der og spiste under en gammel Hængeask, hørte han sit Navn nævne.

— Jo vist er det ham!

Et Selskab af unge kom slentrende op imod ham fra den store Port ind til Skoven.

Det var Henrik Müller, den forreste, med Panamahatten i Haanden og den harmonisk spændstige Skikkelse i nyt lysegraat Tøj. Hans smuktformede Pande glinsede af Varme under en bugnende lys Haarfylde; Øjnene lo til Livet, stærke og indtagende. Han og Jep var gamle Kammerater og havde vedligeholdt Venskabet, selv da Studierne skilte dem. Henrik studerede Kemi paa den polytekniske Højskole.

Og der var Ravn, Medicineren, som havde taget første Del i Sommer — „sorte Ravn“, som han hed for sit mørke studsede Overskæg og sine sydlandske Øjenkugler.

Efter dem kom den elegante Rudolph Winge, Assistent i Højesteret. Han bøjede sit aristokratisk lange Ansigt konverserende ned mod en ung Pige, som naaede ham til Skulderen.

Hun smilede frem for sig med Hovedet bøjet tilbage og de store metalblaa Øjne drømmende vendt mod den aabne Skovslette, der skraanede ned mod den lille Sø, som laa og glinsede af Aakander. Hun lyttede til det nynnende Kor fra det blinkende Liv i Solen, ikke til hans halvhøje fortrolige Tale.

Jep havde aldrig set hende før.

— Jeg var oppe hos dig i Formiddags for at

faa dig med — sagde Henrik og lagde Armen fortroligt om Jeps Nakke — hvor var du henne?

— Hos Onkel Frits — efter Ordre.

— Godt eller Skidt?

Jep tøvede med Svaret.

— Han tilbød mig en Stilling deroppe.

— Godt altsaa. Til Lykke!

Winge hilste. Jep rettede sig, paavirket mod sin Vilje af det ironiske Smil, Assistenten plejede at vise frem; Jep blev aldrig klog paa, om det var ærligt eller paataget. Winge var Æstetiker i de Stunder, han fik tilovers fra sin Assistentgerning, — kritisk ikke produktiv. I alt, hvad han foretog sig, var der noget halvt nærværende, som om han ikke var sikker paa, hvorvidt det ogsaa lønnede sig at dvæle.

— Hvor skal I hen?

— Det er mig, der bespises! — sagde sorte Ravn og brystede sig.

— Det er hans Fødselsdag — forklarede Henrik.

— Til Lykke! — Jep trykkede hans Haand.

— Et kombineret Afskeds- og Fødselsdagsgilde — rettede Henrik — Ravn skal til Lægetjeneste i Lejren; han har selv meldt sig.

— Fik du det ordnet med Stillingsmanden? — spurgte Jep, som Dagen i Forvejen havde truffet en haandfast og mundrap Slagtersvend hos sin Ven.

Henrik hørte ikke længer; han havde sine Øjne

ved den unge Dame og var for optagen til at huske at præsentere.

Jep havde længe mærket, at der var noget i Vejen med Vennen; det var altsaa Forelskelse, — og saadan saa Genstanden ud. Hans Øjne mødte hendes; Henrik havde omtalt ham, kunde han se.

Hun vendte sig spørgende mod Ravn, og Medicineren præsenterede:

— Jep Fejr, cand. jur. fra i Sommer, Nationaldigter og Arving til Majoratet Onkel Frits. Og det er min Kusine, Grete Funk, ung, skøn, Student og uformuende.

Hun rynkede Brynene, der var mørkere end Haaret, og kneb ham eftertrykkeligt i Armen.

Jep lo og lod sine Øjne glide hastig over hendes ranke faste Skikkelse.

— Havde du været hjemme, var du kommen til Middag paa Skovly — sagde Henrik.

— Hvor har du faaet Penge fra? — igaar var du jo ganske blank.

— Enhver betaler for sig selv.

— Ogsaa Hædersgæsten?

— Nej, Ravn reparteres. Det var rart, vi traf dig, saa bliver det billigere for os andre.

Jep protesterede, og Winge rystede paa Hovedet med et overbærende Smil. Han holdt sig tæt ved Grete Funk; men hun trippede utaalmodigt, lagde sin Haand paa Henriks Arm, og sagde:

— Kom nu, ellers faar vi ikke danset.

Skovestraden var en Gang om Ugen forbeholdt det bedre Publikum med Eftermiddagskoncert og Dans i det fri.

— Jeg skal hjem med Syvtoget — forklarede hun til Jep.

Henrik, der var stolt af sit Ry som Danser slog ud med Armen og gjorde nogle Valsetrin imod hende.

Hun lo med sine hvide Tænder, men vilde ikke ind i hans Favn.

— Syvtoget — det var tidligt — sagde Jep og saa spørgende paa hende.

— Jeg skal i Residensteatret.

— Det er en Dame, som tager alting med! — erklærede sorte Ravn.

— Ja — naar Moder ikke selv kan benytte den — jeg elsker „Faust".

Ravn gav sig til at synge Siebels Arie: „Den Gang du smilte glad i Uskylds Dage".

— Der er vel udsolgt — sagde Henrik og saa eftertænksomt paa Jep.

— I Formiddags var der ingen Plader ude.

— Saa gaar jeg med! — Henriks Ansigt lyste op i Beslutning.

Grete blev rød og rankede sig.

— De kan ikke gaa alene tilbage til Stationen — skyndte Henrik sig at forklare.

— Det har jeg gjort saa tidt.

Hun er bange, tænkte Jep, at vi skal tro, det er aftalt.

— Jamen det tillader vi ikke. Jeg følger Dem, saa kan de andre fortsætte deres Udskejelser til de smaa lyse Morgentimer.

— Han devoverer sig! — lo sorte Ravn og gav sig paa Vej uden Hensyn til de andre.

Grete slog med Hovedet. Henrik vilde ikke høre flere Indvendinger, han skyndte sig at tage Winge under Armen og skridtede ud efter Ravn, medens Jep betalte sin Regning.

Han og Grete Funk kom et Stykke bag ved de andre.

— Er det sandt, at De er Digter? — spurgte hun og saa paa ham fra Siden, halvt drillende, halvt beundrende.

— Ikke mere end De! — fornægtede Jep — det er en af Ravns sædvanlige.

I det samme fortrød han det.

— Jeg har skrevet en Sang til Nationalmødet, det er det hele.

Hun iagttog ham opmærksomt fra Siden, som om hun ventede sig noget, og Jep begyndte straks at fortælle. Inden han vidste af det, var han inde paa Stemningen fra om Morgenen. Han fortalte om den stakkels trætte Rekrut med de sprukne Læber; han talte sig ivrig og varm; naar han saa til Siden, mødte han det stærke Blik fra hendes store blaa Øjne, der forskede uafladeligt.

Han fortalte om Bonden, som havde kørt for ham, om hans store Minder fra Træfningen ved Langholt, om Løjtnanten, som havde raabt: „Paa dem, Folk!“, til Døden kvalte Ordet i hans Mund, — og han fortalte om den besynderlige, næsten længselsfulde Tone i den gamle tørre Stemme, da Bonden saa til Siden ud over de bugnende Høstmarker og sagde: „Det er lige godt en skøn Død.“

Grete havde bøjet Hovedet og taget Øjnene til sig. Da han var færdig, sagde hun:

— Det var min Fader.

Jep standsede forbløffet og søgte efter Navnet.

— Hedder De da —?

Hun saa op og smilede.

— Funk — ja — det hørte De jo.

— Undskyld, jeg lagde kun Mærke til Fornavnet.

Han greb begge hendes Hænder og trykkede dem heftig.

Hun saa forbauset og spørgende op paa ham; saa trak hun sine Hænder til sig og blev rød i de skære Kinder.

— Jeg har aldrig set ham — sagde hun — jeg kom til Verden, efter at han var falden.

Hun er altsaa enogtyve Aar, tænkte Jep.

De var sakket bagud. Henrik havde vendt Hovedet efter dem; nu standsede han, hvor Vejen drejede af til venstre, og vinkede.

Grete vinkede tilbage, at de bare skulde gaa videre.

— Vi maa skynde os — sagde hun og gik til. Da de naaede Omdrejningen til den brede Kongevej, som gennemskar Skoven i hele dens Længde, kom en Flok Pigebørn to og to syngende ned imod dem. Det var en Skole paa Vej mod den store Udgangsport, knap hundrede Skridt henne. Lærerinderne gik som Officerer i Front og Flanke og førte Sangen an.

De klare alvorlige Barnestemmer, hvoraf nogle allerede havde Kvindepræg, gav sig troskyldig hen i Fædrelandssangens højtidelige Ord, der tabte sig uden Ekko under de høje kuplede Kroner. De hvide Sommerkjoler lyste mod Skovens grønne Mørke som Liliekonvaller mod et dunkelt Haar.

Jep og Grete skraaede over Vejen efter Henrik og de andre.

Jep skottede til hende, greben af Stemningen; hun fulgte den hvide Skare med straalende Øjne, nynnende med paa de mindefyldte Ord. Jep tænkte paa hendes Fader, Helten fra Langholt; han saa ham i et Syns Klarhed — højt til Hest, med Øjne stærke og metalblaa som hendes, uden Chakot, den venstre Arm dinglede død under Ridtet og Blodet drivende fra Hestens Bringe.

Til venstre for Skovporten laa et lille straatækket Vogterhus under en aarhundredgammel Lind. Paa Bænken foran Huset sad Hegnsmanden og

røg sin Eftermiddagspibe med sit Barn paa Skødet. Han sad og saa paa den lyse Flok, som kom ned imod ham, og glædede sig over Sangen. Konen kom frem i Døren; hun stod og tørrede sine Hænder i et Køkkenklæde, mens hun bøjede sig frem mod de syngende Børn. En lille hvid Hund for ud forbi hende, bjæffende af fuld Hals, — midt ud paa den brede Vej, som om den vilde spærre Passagen.

I det samme lød der Raab og Skraal af drukne Stemmer. Jep saa en Charabanc i stærk Fart svinge ind gennem Porten, mens Kusken piskede sanseløst paa Hestene. Midt i Porten blev de sky og satte i Firspring. Kusken mistede Balancen, tabte Tømmen og faldt bagover ned i Vognen, hvor de unge, hylende af Fornøjelse, halede ham til sig.

Hegnsmanden havde rejst sig. Jep læste Faren i det hastige Blik, hvormed han maalte Afstanden fra Hestene til den hvidklædte Flok.

Medens Pigerne, lammede af Skræk, blev staaende tæt sammen midt paa Vejen, lod Hegsmanden sit Barn falde, kastede Piben og for ud paa Vejen mod de vilde Heste.

Da de var lige paa, fik han fat i Tøjlen, slængede sig til Siden og løb med. Han blev slaaet omkuld, men slap ikke Taget. Hængende i Tøjlen lod han sig slæbe langs Jorden, til Dyrene

standsede — knap en Alen fra de forreste Piger, der skreg af Angst.

Hestene slog og sparkede for at komme løs. Jep saa, at Hegnsmanden blev ramt i Hovedet; han faldt sammen uden Bevægelse og blev liggende.

Skraalet fra Vognen forstummede; for et Øjeblik kvalte Døden hver en Lyd. Saa skar et Skrig, hjælpeløst og fortvivlet, gennem Skoven; det var Konen, der kom styrtende fra Huset og kastede sig hulkende over sin Mand. Den lille Pige, der havde stødt sig i Faldet, løb klynkende efter Moderen, mens Hunden pibende søgte fra den døde til de levende og tilbage igen.

De andre, som var foran, havde vendt sig ved Skriget og styrtede nu til. Winge og Henrik tog fat hver fra sin Side i Tøjlen paa de skælvende Dyr.

Winge vendte sig bort fra Synet, hvid i Ansigtet af Gru for Døden. Ravn skød den hulkende Kone lempeligt til Side, knælede over Hegnsmandens Lig, vendte det blege Hoved om mod Lyset og stirrede ind i de brustne Øjne. Saa lagde han det ned, knappede hans Vest og Skjorte op og lagde Øret til hans Hjerte, mens alle holdt Vejret. Da Ravn omsider rejste sig, læste de i hans Ansigt, at der var intet Haab.

Den lille Pige var naaet hen; hun ruskede i sin Faders Haand, som endnu var knuget om Tømmen.

— Far — klynkede hun — Far skal komme!

Konen rev hende hæftigt til sig og trykkede hende hulkende op til sit Bryst.

Jep bøjede sig over Liget. De brustne Øjne stirrede paa ham med et lunt Smil; der var om Munden et Udtryk af Vished, som havde han nu Rede paa det hele.

Jep rettede sig op, greben i sit Inderste. Han mødte Gretes Blik, idet hun vendte sig fra Døden; det var, som om han havde sagt noget, der ramte hende personligt, og hun ikke vidste, hvad hun skulde svare. Hun saa bort fra ham med skælvende Læber, vigende ligesom i Selvforsvar, og søgte over til Henrik.

Ravn gik henimod den lyse Flok af Piger, der stod skælvende paa samme Plet, som ventede de en Forklaring.

Han tøvede et Øjeblik, mens hans sorte Øjne gled mønstrende fra den ene til den anden, som vilde han undersøge, hvad de var værd.

Saa sagde han langsomt og højtideligt:

— Skønt han selv var ung og havde Familie at forsørge, satte han Livet til for at frelse Jer og dem, som I en Gang skal give Liv. — Sørg I nu for hans Kone og Barn.

De stirrede forskræmte paa ham. En af Lærerinderne pudsede Næse af Bevægelse, og Pigebørnene gav sig pludselig allesammen til at græde.

Ravn vendte sig til de unge Mennesker, der

var komne af Vognen og skævede brødefuldt til den døde. Ulykken havde med et Slag gjort dem ædru; han, som havde været Kusk, græd højlydt.

— Bær ham ind i Huset! — beordrede Ravn.

Da det var gjort, spurgte han dem hver især om Navn og Adresse og noterede det op.

Der var ingen Telefon i Vogterhuset; men Ravn sagde til Konen, at han vilde underrette Politiet paa Vejen hjem.

Da Jep og hans Selskab vendte sig for at gaa tilbage ad den brede Vej, gik Lærerinderne dem grædende forbi; de lod Pigeflokken staa, bøjede Hovedet hilsende for Ravn og gik ind i Huset til Enken efter den, som havde givet sit Liv for deres Frelse.

Døden havde krydset deres Vej; Pustet af dens Aande sad endnu i deres Hjerte; de kunde ikke faa Øjnene fra det gaadefulde Mørke, som saa pludselig havde slukket Lyset og nu slugte deres Blik.

Ingen tænkte mere paa Koncerten og Dansen. Grete havde mistet Lysten til Teatret, men hun vilde heller ikke blive i Skoven. Hun og Henrik gik sammen foran, og de andre fulgte dem til Stationen. De var tavse; kun Winge talte højt og forceret for at overdøve Mindelsen om Døden; den voldte ham en næsten fysisk Lidelse; han

foreslog, at Ravn, Jep og han skulde spise til Aften i Pavillonen ved Floden; og da Ravn alligevel maatte spise ude, eftersom hans Værelse paa Hospitalet allerede var taget i Brug af Efterfølgeren, blev det, som Winge vilde.

Efter at have spist blev de siddende paa Verandaen ud til Floden. Winge gav Bourgogne og Ravn Cigarer. Foruden dem var der kun faa Gæster, og de forsvandt, efterhaanden som Togene gik.

Maanen stod rund og gul over den høje Bred paa den anden Side. Floden saa ud som en uhyre Fisk, der flød med Bugen i Vejret glinsende af Sølvskæl. Lysene i Villabyen derovre blegnede i Maaneskinnet, og Himlen hylledes i et Skær af Opal, der smeltede Konturerne ud i bløde Liniedrømme.

Da det var Tid for det sidste Tog til Byen, foreslog Winge, at de skulde blive; Vinen var endnu ikke drukken; de kunde spadsere hjem ad Flodchausséen i den dejlige Nat.

Jep sad og stirrede udover Floden og hørte knap, hvad der blev sagt. Det stærke Livsvejr fra imorges var blæst af hans Hjerte; et vegt Mismod havde afløst Dødsstemningen i hans Sind.

Da Ravn nævnede Nationalmødet, tænkte Jep paa sin Flagsang; hvor var den flov og tam!

Hegnsmandens blege Ansigt, Smilet i de brustne Øjne med dets sikre Forvisning — det var

det, som hang i hans Hoved; det var det, som sugede ham læns med Oplevelsens stærke Dragen, — som gjorde, at han følte sig tom og ringe og ene.

Mon hans Fader havde haft det samme Smil i i sit Øje, da han laa trykket mod Brostolpen af den rivende Strøm? — Ogsaa han gav jo Livet for andre, frivillig og uden Betænkning.

Helten fra Langholt med den dinglende Arm, Grete Funks Fader, — smilede han ogsaa?

Jep saa ham for sig som før, højt til Hest med de luende Øjne —

Der var ingen, som havde bøjet sig over ham, en Feltlæge maaske — men ingen havde ligget hulkende over hans Bryst. Han havde en Hustru — og et Barn, som ventede paa Livet; alligevel gik ogsaa han i Døden, frivillig og uden Betænkning.

— Nu maa jeg gaa — sagde Ravn — jeg skal møde i Morgen Klokken Seks til Øvelsestjeneste.

— Hvor længe skal De ligge inde? — spurgte Winge.

— Det ved jeg ikke; men faar vi Mobilisering, bliver jeg Reservelæge med det samme; det har de lovet os frivillige — det er derfor vi gaar med.

Winge sad med sin smalle hvide Haand under Kinden og stirrede ind i Glasset med den dybt røde Vin.

— Jeg vilde nødig være i Deres Sted.

— Hvorfor?

— Alle de blodige Saar —

Han trak Hovedet gysende til sig.

— Og Døden — føjede han sagte til.

— Det bliver en Vane — sagde Ravn og lo.

Winge drog Munden sammen i Smerte; det var Hegnsmandens brustne Øjne, han saa.

— Det er sundt at se paa — fortsatte Ravn — saa er det ikke saa svært, naar man skal til det selv.

Winge vendte Hovedet fra ham og kastede sig tilbage i Stolen.

— Hvorfor ødelægge Livet ved den evige Paamindelse om Døden? — Lad os dog nyde Herligheden ubeskaaret, mens vi har den.

— Det er Livet selv, som paaminder os. De dør et Stykke hver Time paa Dagen — drillede Ravn — det er en Livsbetingelse for Dem at dø.

— Døden er Summen af alt stygt. De syngende Piger i den lyttende Skov — hele den skønne fredfyldte Stemning — og saa pludselig den frygtelige Flænge tværs igennem — det skærende Skrig —

Atter gøs det igennem ham, og han vendte sig bort.

— Det er det skønneste, jeg har oplevet — sagde Jep og saa op.

De vendte sig begge imod ham.

— Jeg troede, De sov — sagde Ravn.

I det samme begyndte det at kime; det var Kirkeklokker, der lød tværs over Floden i den stille Nat, med dæmpede sørgmodige Slag. Straks efter klemtede det tæt bag dem, skingrende og manende. Endnu en Klokke gav sin Stemme fra en af de smaa Flodbyer længere nede. Og bag dem, som kunde skelnes enkeltvis, lød det dumpe fjerne Kor fra alle den store Bys Taarne.

Ravn var sprunget op ved den første Lyd. Han vidste straks, hvad det betød.

— Mobiliseringen! — sagde han, drak sit Glas ud og slyngede det over Terrassemurens Vinløv ned i Floden.

Opvarterne kom til Syne i Køkkenindgangen; bag dem de hvidklædte Køkkenpiger, lyttende efter, hvad der var paa Færde.

Ude paa Vejen lød højrøstet Tale. En Vogn rullede dundrende ud af Porten. Cykler ringede. En høj Drengestemme sang Stumper af Nationalsangen, mens Klokkerne blev ved at mane.

De gik ned fra Terrassen. Deres Opvarter kom løbende, forvirret og forpustet; hans Ansigt var helt forandret.

— Skal De med? — spurgte Ravn.

— Ja — og jeg er lige bleven gift.

Ravn lo. Winge betalte; de skyndte sig ud paa Vejen.

Langt nede fra Flodchausséen lød der Rumlen

af en tung Vogn. Spæde Cykleklokker greb muntert ind i de højtidelige Klemt, som fik Luften til at dirre. Kvindesang lød fra en Villahave ved Vejen, og der var Lyd af Døre og Vinduer, som aabnedes for at lukke de malmfulde Klokkerøster ind.

Et Automobilhorn hvæsede; to blændende Lygteøjne for dirrende imod dem, — et Sus, og de var borte.

Ravn og Winge gik foran i ivrig Tale. Jep kom langsomt efter med Klokkeklemtet rungende helt ind i sit Hjerte, fortumlet af alle de Indtryk, som havde jaget hverandre denne lange Dag for tilsidst at trænges sammen i ét stort oprindeligt Liv.

Foran Porten til Skoven standsede han. Maanelyset sivede ned over Vejen derinde under de mægtige mørke Kupler. Stilheden lokkede ham; han gik derind, og medens han vandrede ad den hvide Vej, saa han igen de trætte graa Soldater i Landevejens Støv, — den unge med de sprukne Læber stirrede atter paa ham med sit hjælpeløse Blik, — Bonden viste ham Arret paa sin Hals — og han saa Helten fra Langholt højt til Hest med de luende Øjne og den dinglende Arm.

Han naaede Omdrejningen, hvor han havde tøvet med Grete Funk, da Henrik vinkede til dem. Han gik ad den brede Vej ned imod Hegnsmandens Hus, der laa midt i det hvide Lys, liv-

løst og uvirkeligt, som en Drøm ladt tilbage af den Døde.

Han nærmede sig Stedet. Vognen var der ikke mere. Han standsede ved en mørk Plet, som trodsede Lyset og forraadte Drømmen; det var Blodpølen fra den Døde. Idet han stirrede paa den, saa han igen de brustne Øjne i det hvide Ansigt; opover Tærsklen af hans Sind gled et Spørgsmaal ud i Ord:

— Naar jeg ligger med et Skud i Hjertet, vil jeg saa ogsaa smile?

Idet Ordene naaede hans Bevidsthed, slog en Bølge ind over hans Sind, — med en Kærligheds Styrke slog det op om hans Hjerte og krævede hans Liv. Det løste for Baand i hans Indre, saa at hver Fiber i hans Legeme strakte sig ud i en livsaligt dulmende Træthed.

— Ikke digte — nej *leve* det — frivilligt og uden Betænkning.

Han havde søgt og spurgt, havde tvivlet og tøvet. Kun i Drømme var det kommet ham nær; men det slukkedes, naar han vilde gribe det. Nu var Svaret aabenbaret ham.

Han gik forbi Hegnsmandens Hus gennem den store Port med Jubel i sin Sjæl.

„Det er kun fire Timer, kun en Trediedel af Dagen“ —

Hvad var det?

Aa — Onkel Frits's Stemme!

Han lo højt op og skyndte sig ind mod den store By ad den maanelyse Vej.

Nationalsangens Ord lød igen for hans Øre med klare alvorlige Pigestemmer. Klokkerne greb Sangen og førte dem ud over det hele Land.

SANKT Anna Kirkens mægtige Malmslag overdøvede alle Hovedstadens Klokker. Det var, som om Byens Pulsslag var forlagt til Luften; hvad der rørte sig paa Gaden, blev mygt og ringe i Forhold til Livet deroppe.

Paa Vandværkets Rundplads, hvor den store Sporvejsgarage laa, var en Mængde Mennesker samlede; men der var ingen Strøm imellem dem; Begejstringen havde endnu ikke faaet Luft.

Under Sporvejens elektriske Stander, hvis Buelys brændte, skønt det var langt over Midnat, trængtes Folk for at læse den Plakat, der var slaaet op paa Granitfundamentet. Nyankomne strømmede til, fik at vide, at det kun var Mobiliseringsordren, som man kendte i Forvejen, og trængte sig skuffede tilbage mod en ny Strøm.

Der var unge Karle med Bylt paa Ryggen eller Vadsæk i Haanden, friske fra Gaarde i Byens Omegn; de var paa Vej til Kasernen og tøvede for at spørge Nyt om, hvad de gik ind til. De fleste var alvorlige og gik tavst af Vejen. Saa snart man stimlede sammen om dem og gjorde

Mine til at give dem et Hurra, trak de sig sky tilbage og forsvandt i Mængden.

Folk, som kom indefra, omringedes, men de vidste intet at fortælle uden, hvad de havde snappet op paa Vejen. Man snusede begærligt til Rygterne og lod dem saa ligge; alle var klar over, at ingen kunde vide noget rigtigt, saa længe der endnu ingen Løbesedler var ude.

Det hed, at Gelderns Tropper havde overskredet Grænsen ved Knüttelhof og var paa Ilmarch ned gennem Hallerland for at naa Hovedstaden. Det hed, at Lejren ved Bergwall var overrumplet og Kongen taget til Fange med hele sin Stab.

En Natpatrouille kom indefra, paa Vej til Feltjægerkasernen ude ved „Stigaf".

— Er der noget Nyt? — spurgte Folk, idet de gjorde Plads.

Korporalen rystede paa Hovedet. En dristig menig sagde fra Geleddet: „Vi ved ikke mere end I."

Korporalen saa hvast om paa ham.

Nogle Betjente, der kom susende paa Cykle inde fra Byen med Ordre til Landfogderne i Omegnen, raabte, før det Spørgsmaal, der laa i Luften, endnu var faldet: „Vi ved ingenting."

En Militærordonnans paa Motorcykle lod sit Horn bræge fra lang Afstand og raslede forbi som et Skud gennem den smalle Passage, der blev aabnet af de forskræmte.

Tørsten efter Nyt blev overvældende. Folk be-

vægede sig uroligt og hidsede hverandre op; vrede højrøstede Enkeltstemmer eksploderede over Smaasukkene.

— Vi er ikke Spioner — raabte en kraftig Stemme efter en gnaven Betjent, der saa vredt til Folk i Forbifarten i Stedet for at svare.

En Automobil varslede dumpt og hæst fra Vandværksgade.

– Det er en af Generalstabens! — raabte den samme Stemme. — Jeg kender den paa Vrælet. Lad os lukke for ham.

Det var som en Gnist, der fængede. Folk stormede sammen i en tæt Masse, hvor de to dirrende Ildøjne nærmede sig.

Den gøede igen, hæst og vredt; men Folk rørte sig ikke. Saa standsede den; en Chakot rejste sig fra Bagsædet.

— Giv Plads der! — lød det kommanderende — er her ingen Politi?

— Javel, Hr. General — kom det tilbage med den samme kraftige Stemme, som havde tændt Gnisten — men hvorfor maa vi ikke faa noget at vide? — Det er os Borgere, som betaler baade med Penge og Blod.

— „Det er rigtigt!“ — „Hør!“ — „Bravo!“

Officeren vekslede Ord med en Kollega paa Forsædet, som rejste sig op, vendte Front mod Mængden og raabte:

— Firerigsforbundet har i Middags forlangt bin-

dende Tilsagn fra vor Regering om, at Næringspligtsloven vil blive ophævet; Svar inden firetyve Timer ellers Krig. Kongen har svaret: Vi er Herrer i vort eget Land og lader os ikke paatvinge fremmed Regimente.

Et Øjebliks aandeløse Stilhed — den Tid, som Indtrykket brugte om at naa ind til Bevidstheden; og saa — lige før Udbruddet — den overordnede Militærs skingrende Stemme:

— Kongen leve!

Den eksploderede — de lange Nattetimers Spænding — i et Tordenskrald af Hurraraab, der blev ved at rulle; den tause, uroligt bekymrede Masse havde pludselig faaet én brølende Mund.

— Leve Hæren! — raabte Jep; hans Stemme skar ikke igennem; men den kraftige, som stod tæt ved, hørte det, tog Raabet op og slyngede det ud af al sin Kraft.

Tordenen rullede paany.

— Giv saa Plads! — kommanderede Officeren.

Automobilhornet stødte sine hæse Gøen ud; Mængden veg, raabende og svingende med Hatten mod de militære, som hilste med Haanden til Chakoten. Idet Vognen gled tæt forbi Jep, ramte Buelyset fra den høje Sporvejsstander noget blankt i Oberstens Øjne.

Strømmen slog sammen efter Automobilen, og Torvet blev til en Kube.

Der var en tre fire Stemmer spredt i Massen,

der hver for sig istemte Nationalsangen. De nærmeste tog den op; i næste Øjeblik skyllede en varm Bølge gennem dem alle paa samme Tid og rungede ud i Fædrenes Sang af én fælles Mund. — Biernes summende Kor om den truede Kube. Jep blev løftet af Bølgen, baaren i Flok som paa Nationalmødet forleden, da de sang hans egen Sang til Flaget, men stærkere og rigere.

Efter Sangen lød der nye Leveraab for Kongen og Hæren. Saa slappedes Begejstringen; Træthed fulgte paa Ophidselsen. Klokken slog to fra Vandværkets Taarnur; man huskede paa Arbejdsdagen imorgen, og Strømmen begyndte at sprede sig. Nogle søgte ad Landevejen ud til Villaerne og Gaardene, andre tilbage til Byen og andre igen forbi Sporvejsgaragen ned imod Flodchausséen.

Der taltes kun om det ene. Folk vendte og drejede den store Nyhed, pressede den, sled den ud for at fylde den paany med spidsfindige og fantastiske Muligheder, avlede af krænket Nationalfølelse i ophidsede Sind.

— Lad dem komme — lød det højrøstet — vi er parate!

— Kongen venter dem deroppe med hele sin Stab. Det er bare at dreje Kanonerne den rigtige Vej!

— Gamle Bergwall skal nok holde — der er arbejdet paa Voldene i de sidste tre Uger baade Nat og Dag!

— Lad dem bare komme!

Jep var naaet over til Hjørnet og drejede ad Vandværksgade ind mod Byen.

Et Par Huse nede havde et lille Beværtningssted aabent endnu; det var Nattesæde, men Politiet havde andet at tage Vare og Værten løb Risikoen. Ved Smaabordene under Buelampen var der fuldt af indkaldte; man havde truffet Kendinger og slog sig nu ned om et Glas Øl paa Vej til Kasernen.

En bredbringet Mand med rødt Overskæg i et pluskævet Ansigt stod med Hatten i Nakken og førte det store Ord.

Jep standsede og hørte til.

— „Lad dem bare komme!“ — vrængede han efter en Borger, der gik forbi med sin Kone og Datter — det kan I sagtens sige, som sidder hjemme og dækker Jer.

— Ved I, hvad jeg er fuld af? — Han saa sig udfordrende omkring og traf tilfældigt Jeps Øjne.

— Øl! — kom det fra en dyb Bas.

— Det er rigtigt — men for hvis Penge? — Han greb ned i Lommen og rakte en Haandfuld Sedler frem mod Jep — Stillingspenge! — Jeg stiller for en bedre Herre, som ikke „har Tid“ selv. —

— Opvarter, Øl over det hele!

Jep genkendte Slagtersvenden, han havde truffet hos Henrik iforgaars; ogsaa den rødskæggede fik

en Mindelse, fæstede sine smaa taagede Øjne paa ham og anstrengte sin Hukommelse.

— Er den Herre ikke ogsaa af dem, som ikke har Tid selv?

Jep rettede sig.

— Der er ingen, der stiller for mig.

— Naa ikke? — kanske De har overliggende Tæer?

Alle saa paa Jep; nogle lo; Opvarteren rakte ham Øllet i det samme.

— Nej Tak! — sagde Jep og vilde gaa; men da Slagteren gjorde et Skridt frem, blev han staaende; de skulde ikke tro, han var bange.

— Han er nok Lungepiber, skal I se — eller spatbenet — Skaal!

Slagteren stak Øllet ud i et Drag, strøg det vaade af Skægget med Bagen af sin Haand og fortsatte:

— Ja, for Storborgerne — de skal nok sørge for, at deres Sønner har en Fejl at blive kasseret paa; den kender vi. Føj for Satan! — han spyttede ud til Siden og brystede sig mod Jep — vi skal ogsaa nok besørge det alene. Kom bare med Sølvtøjet, saa ska' vi dække Jer, alle I Mors Drenge og Fars Sønner. Hils ham, Deres lille pæne Kammerat, og sig ham, at Peter Jensen er ikke bange for Krudtet. Jeg har gaaet arbejdsløs i tre Maaneder, fordi jeg kom til at pille ved Mestersvenden — og forresten saa drikker jeg, som De vel nok

ka' se — men hvad det angaar at slaa til, saa ska' det blive ordentlig besørget. Han kan stole paa, at han ska' faa noget for sin Fars Penge. Der skal falde rigelig med Øretæver oppe paa gamle Bergwall. Og skulde der ogsaa være en Kugle til mig, saa spiller det ingen Rolle, om der er en fordrukken Slagtersvend mindre paa Torvet. Der er ingen Enke at forsørge paa bagefter — saa det ska' han ikke angre paa, Kandidaten — eller hvor meget han er. — Føj for Satan som De ser ud! — Sikken en Kulør i Ansigtet. De har vist faaet ondt af at lugte til Mobiliseringen. De skulde ta' og gaa hjem til Deres Mor.

Alle lo. Jep var krænket; men pludselig slog hans Stemning over; han saa det komiske i Situationen og lo højt op med de andre.

— Hvad griner du af? — spurgte Slagteren og stak fornærmet Hovedet frem.

— Af det samme som du. For der er ingen, der skal møde for mig; jeg er frivillig.

— Naa Slagter — raabte Bassen fra før — hvad siger du til den?

— Han er meget bedre end som du — drillede en anden — han gaar med uden at tage Penge for det.

— Det er Løgn! — siger jeg.

Jep greb Lejligheden til at forsvinde.

— Farvel og paa Gensyn i Lejren! — sagde han, lettede paa Hatten og gik.

Slagteren summede sig lidt; saa raabte han efter Jep:

— Hov du Krigskammerat — gi'r du ikke en Omgang?

— Jo, naar vi mødes deroppe — raabte Jep tilbage.

— Det er et Ord — jeg skal nok hitte dig. Stik saa af — og Farvel med dig!

Det var begyndt at lysne, inden Jep kom hjem. Han naaede lige at faa Støvlerne af, saa kastede han sig dødtræt paa Sengen og faldt straks i Søvn.

Da Jep vaagnede, var det højt op paa Dagen. Skønt hans Hoved værkede som efter en gennemsviret Nat, hvilede der en Følelse af Tryghed og Ligevægt i hans Sind. Han havde en underlig højtidelig Fornemmelse af at have naaet et Maal; han sagde til sig selv, at han jo tværtimod skulde til at begynde; men det hjalp ikke.

Han sprang op og gik til Vinduet. Der laa Torvet og stirrede paa ham med et ganske nyt Ansigt.

Det var ikke længer en Bunke spredte Enkeltheder, som hans Blik tog fat og lod falde igen, efterhaanden som det flakkede rundt, — det var et enigt hele, der steg ham levende i Møde og krævede ham med en Virkelighed, i hvilken alt det tilfældige var gleden af.

Ikke den sædvanlige rolige og ligelige Strøm

forbi Sankt Anna Kirkens høje Portal til Hjørnet, hvor det brede Mosaik-Fortov delte sig i to, et som førte til Residensteatrets Buegange ligeoverfor, et andet til Dronningegade i det østlige Hjørne af Torvet. I Dag gik Færdslen pludselig i Stykker og klumpede sig ligesaa pludselig sammen igen — udenfor Kiosken med dens Telegrammer — midt ude paa Torvet, hvor en stor sort Generalstabs-Automobil kom jagende tværs over med to Officerer.

Jep blev staaende længe og spejlede i Livet dernede den Forandring, der var foregaaet med ham selv. Medens hans Øjne fulgte Strømmen, dvælede hans Sind ved Dagen i Gaar — den hvide Pigeflok, de vilde Heste, Hegnsmanden og hans Smil i Døden. Han genoplevede det, men uden Smerte. Han saa det fra denne Side af Beslutningen, med den Lykke og Ro, som Indskydelsen havde samlet i hans Sjæl; og han undrede sig over, at Konen havde hulket saa utrøsteligt; havde hun ikke faaet Øje paa Smilet?

Jep gav sig god Tid til at klæde sig paa; han havde ikke noget at haste efter; det hele gik, som det skulde; han smilede ad den Utaalmodighed, som før i Tiden — aa det var jo i Gaar endnu — havde jaget ham gennem Paaklædningens Kedsommelighed.

Underligt saa al Ting gik af sig selv i Dag. Ingen Overvejelse sinkede ham med sin Tvivl.

Næppe rørte hans Tanke ved Dagen, før han vidste, hvad han vilde. „Vilde“ og „skulde“ — de enedes saa mærkeligt. Da han gik ned ad Trappen, vidste han straks, at han gik til Onkel Frits.

Han styrede Vejen tværs over Torvet, forbi Kiosken, hvor der ikke var kommen noget Nyt — det var bare Telegrammet, som Officeren havde kundgjort fra sin Automobil i Aftes, og saa Mobiliseringen.

Der var fuldt af indkaldte, som — med alvorlige Miner, de der var ene, med lystige Miner, de der var i Flok — skyndte sig afsted i deres lange Fedtlædersstøvler med Tøjet i Bylt eller Vadsæk.

Foran Generalstaben holdt en Automobil. Chaufføren sad og læste sin Avis, medens han ventede; Jep saa intet usædvanligt; men han troede at høre en ustandselig Telefonringning der inde.

Idet han gik opad Appellationsrettens Trappe, hørte han Nationalsangen blive sunget nede ved Teatret. Det var en Flok indkaldte, som havde været paa Mønstringsdepotet og faaet Militærtøjet udleveret og nu skulde til Kasernen.

Bare de vilde tage mig til Kavalleriet, tænkte Jep. Han var en god Rytter; da han var Dreng, havde han hængt paa en Hest i alle Ferierne, som han tilbragte hos sin Faders Avlskarl, der var bleven ved Præstegaarden.

Onkel Frits sad som sædvanlig dukket over sine Akter. Det Varselsraab, alle Klokker havde kimet ud over Landet, syntes ikke at have naaet hans Øren.

— Naa, har du saa betænkt dig? — spurgte han med Skyggen af et Smil om den indfaldne Mund og viste Jep til Sæde med sin lange tørre Haand.

Men Jep satte sig ikke. Naar jeg bliver staaende — tænkte han — vil den gamle indse, at al Underhandlen er overflødig.

— Ja — svarede han og søgte en Indledning.

— Og hvad Resultat er du saa kommet til?

Den overbærende Tone løste Jeps Tunge.

— Jeg melder mig som Frivillig.

Den gamle saa op, som om han ikke var vis paa at have hørt rigtig, og ventede paa, at der skulde komme en Forklaring.

Jep gengældte tavst hans Blik.

Der gled en Skygge af Træthed over Onkelens Ansigt; den smalle Mund stivnede i sine Folder; idet han lænede sig tilbage mod Rygstødet, saa det ud, som om han faldt sammen.

— Sæt dig!

Jep satte sig tøvende.

Onkelen vendte sine blege Øjne lige imod ham med det samme forskende Blik som i Gaar. Jep følte ogsaa nu, at han tænkte paa sin Broders ulykkelige Skæbne — paa „de saakaldte ideale

Krav"; han mærkede, at han blev rød i Kinderne og undveg Blikket.

— Jeg kan meget vel sætte mig ind i din Stemning — begyndte Onkel Frits med svag Stemme — det eklatante Retsbrud har jo rystet os alle, og Vreden slaar hos Folk i din Alder saa let over i Begejstring. Mobiliseringen — alle de unge raske Mænd, der styrter afsted mod det samme Maal — det drager og lokker, naar man er ung og varmblodig. Stemningen er jo ogsaa et karakterdannende Moment af væsentlig Betydning, altsaa paa sin Vis værdifuld — det gælder blot om, at man ikke lader sig rive med af den, at man ikke tillader den at overdøve Fornuften.

Han gjorde en Pavse og saa ufravendt paa Jep, som næsten havde ondt af den gamle, der sad der og famlede med sine Vaaben uden at vide, hvor han skulde vende dem hen; han var jo saa langt fra sin Modstander; en Generation og en Livsanskuelse var der imellem dem.

— Du mener altsaa, kan jeg forstaa, at du tjener dit Fædreland bedst ved frivillig at udsætte dig for at blive skudt ned.

Jep tav stadig.

— Og hvad kan du saa yde til Opvejelse af Risikoen for dit Liv, for Tabet af den Samfundskapital, om jeg saa maa sige, som er anbragt i dig? — Er du vant til Strabadser, kan du sove paa aaben Mark midt om Vinteren — kan du

følge med paa Marchen under fuld Oppakning, kan du gøre Jordarbejde paa Fæstningen, uden at du kommer til at ligge under — du som er uvant med legemligt Arbejde? — Hvad Nytte er du til, maa jeg spørge, hvis du falder Ambulancen til Byrde? — Den Slags smaalige Betragtninger har du naturligvis ikke skænket en Tanke. — Du kunde maaske være meget brugbar ved Intendanturen. Men der er hundrede andre, som gør det ligesaa godt, og der bliver sikkert ingen Mangel paa Mandskab i den Militærgren. Og for alt det ringe, som du kan præstere i Felten, vil du forsømme det offentlige Arbejde, der gøres til alles Bedste, og som ikke standser, fordi man slaas; det Arbejde, som du ved Opdragelse og Studier er kaldet til — og som det er lykkedes at bringe dig op til med et forholdsvis godt Resultat, — men ikke uden Ofre — det maa du vide, Jep — ikke uden Ofre.

Den gamle gjorde atter en Pavse, mens hans blege Øjne forskede efter Virkningen af Ordene. En ufrivillig Munterhed greb Jep ved Tanken om det offentlige Arbejde, som saa daarligt kunde undvære ham, — „kun fire Timer, lille Jep, kun en Trediedel af Dagen“ — men han beherskede sig og var stadig tavs.

— Har du tænkt paa din Mor, som ikke har andre end dig og som sidder oppe i Knüttelhof og venter paa, at du skal gøre hende Glæde for

al hendes Omsorg? — Har du Lov at formørke hendes Liv ved uden tvingende Grund at udsætte dig for den øjensynligste Fare? — Om mig selv vil jeg ikke tale — nej — skønt ogsaa jeg har ventet mig noget andet.

Jep havde Munden fuld af Indvendinger — Henvisningen til hans Moder var et Flankeangreb, som virkede; men han turde intet sige for ikke at røbe sin Bevægelse.

Onkel Frits troede Modstanden svækket og skyndte sig at afgøre Slaget.

— Naturligvis skal vi forsvare vort Fædreland, om fornødent med vort Liv, men det er ikke mit eller dit Liv, ikke deres Liv, der er kaldede til en Gerning af højere Art; det vilde være et uforsvarligt Spild af Kraft og Værdi.

Jep kunde ikke holde sig længer.

— Et Liv er ikke mere end et Liv — sagde han — vi skal jo dog alle dø.

— Hvis det endda var en Krig, der gjaldt vor Eksistens som Nation — fortsatte Onkel Frits uden at agte paa hans Indvending — og hvis vi havde nogen rimelig Udsigt til at sejre, saafremt alle —

— Aa, det er ingen Handel. Det er noget, man gaar med til, uden at spørge om Prisen, fordi — jeg ikke kan andet — fordi jeg er lykkelig ved det. Og desuden —

Jep tøvede; der foresvævede ham noget, som

han havde vanskeligt ved at forme i Ord, noget saa inderligt, at han betænkte sig paa at blotte det for den gamle Mand, der var saa langt, langt borte.

Onkel Frits ventede med Smerte og Angst i sit Blik; men da det ikke blev til mere, bøjede han sig frem imod Jep og dæmpede Stemmen, som var han bange, at nogen anden skulde høre ham:

— Jeg havde en god Ven, som jeg lærte at kende gennem din Fader — de var jævnaldrende og Studiefæller — en overlegen Begavelse var han, hvem ogsaa vi ældre ventede os meget af. Da Fem-Aarskrigen kom, blev han greben af Stemningen og vilde med; jeg gjorde alt for at rive ham løs, men det var forgæves. Tværtimod forsøgte han at overtale mig til at gøre ham Følgeskab, skønt jeg var over ti Aar ældre. Vi skiltes halvt som Uvenner, fordi det ikke lykkedes. — Hvad blev Resultatet? — Jeg fik dog en Gærning i Livet, stor eller ringe — jeg fyldte dog en Plads, gjorde et Arbejde til Gavn for Landet — medens han, der var kaldet til at udrette det største, han blev fældet som en blandt de Titusender, der kun har Livet at miste. Hvad betød vel hans Død i Sammenligning med, hvad hans Liv kunde være blevet for det Land, han ofrede sig saa blindt? — Tænk over det, Jep, hvad betød vel hans Død?

— Maaske det allerstørste!

Jeps Øjne tindrede; han tænkte paa Hegns-

mandens hvide Ansigt med Smilet i det brustne Blik.

— Endnu den Dag i Dag maaske — det ved ingen.

Den gamle saa forbavset op paa ham og sagde ikke mere; han forstod at det var spildt. Med et Suk lænede han sig mod Stolen og stirrede langt tilbage. Han tænkte paa sin Ungdomsven; det var, som om den høje Skikkelse stod levende der i Stuen og saa paa ham med det samme gaadefulde Blik i de mørke Øjne, som da de skiltes. „Maaske det allerstørste!" — hvor havde Jep det fra? Drømme, tænkte han og slog det hen. Han sukkede dybt, rakte Haanden ud i mod Jep og sagde:

— Du maa selv tage Ansvaret; du er jo fuldmyndig. Lov mig kun et — hvis du senere skulde faa Betænkeligheder, saa føl dig ikke i ungdommelig Halsstarrighed bunden ved dine Ord i Dag.

— Det lover jeg dig, Onkel Frits.

Jep trykkede hans Haand varmere, end han nogensinde havde gjort det før; han vidste det ikke selv, for hans Tanker var ikke derved; men den gamle mærkede det; han saa undseelig op og sagde:

— Gaa saa, lille Jep, — og Vorherre være med dig!

Nej, det er ingen Handel, gentog Jep ved sig selv, da han stod paa den brede Trappe foran

Retfærdighedens Gudinde og saa ud over den solbeskinnede Plads.

Ikke noget Regnestykke om en Arm eller et Ben — eller en Trediedel. Hegnsmanden tænkte ikke paa, hvad det kostede. Han løb til og gjorde, hvad der skulde gøres. Alle hans Kræfter, ja hele hans Væsen, samlede sig af sig selv ligesom i en Brod — og Brodden førte han mod Døden, som om Livet i de syngende Pigers Hjerte slog i hans egen Puls, saa det egentlig var i Selvforsvar, han handlede, da han kastede sig mod de vilde Heste.

Jep studsede ved Tanken —

Er Livet kun ét — en eneste Strøm, der breder sig i Millioner af Smaakanaler, men i Farens Stund under Spændingens Tryk svulmer op som en Flod og bryder voldsomt igennem fra Hjerte til Hjerte?

Indskydelsen igaar Aftes — var det Livets store Strøm, der pludselig brød ind over *mit* Hjerte for at bane sig Vej igennem mig, selv om den snævre Kanal, som mit Legeme er, skal sprænges derved?

Før var jeg kun Tilskuer, nu er jeg greben og ført; nej, det er mig selv, som er, som trues og som vil; og jeg vil det, som Livet vil i mig, fordi Livet og jeg er blevet et. Saa er det vel det, vi kalder Fædrelandskærlighed — at Livets store Strøm gør sin Nød til de enkeltes Nød, sit Nødværge til mit Nødværge. Er det mon saaledes med

al Kærlighed, at det er Livet, der under ny Spænding bryder sig Vej fra Hjerte til Hjerte og ener de enkeltes Sind? — Er mon al Kærlighed bare Egenkærlighed i en fælles Selvopholdelses Tjeneste, der ofrer det mindre for det større, det enkelte for det fælles? — Og jeg, der nu er greben af denne stærke Strøm — som en Myre, der er bleven sig Tuens Liv bevidst som sit eget — er jeg mon derved viet ind til en højere Virkelighed, en større Helhed?

Han forstod med et den Tryghed, der var over ham, da han vaagnede imorges. Han følte, hvorledes hans eget Liv veg bort fra de tusind uvæsentlige Tings Overflade for ligesom at spidse sig til mod et eneste.

Han gik over Pladsen langs den indhegnede Plæne, hvis Rabatter stod fulde af højrøde Pelargonier. Idet han vilde skraa over til Generalstabspalæet for at melde sig i Mobiliseringskontoret, lød der Hesteklapren og Raab nede fra Hovedgaden, som afgrænsede Torvet; det var en Afdeling lette Husarer, der travede forbi med blinkende Hjelme, medens Folk standsede og viftede og raabte „Leve Hæren“.

Jeg kan melde mig siden, tænkte han, og skyndte sig ned imod Strøget.

I Butiksdørene stod de handlende og saa langt efter Husarerne med Bekymring og Begejstring kæmpende i deres Ansigt. En og anden lukkede

— der blev dog ingen Handel i Dag — og løb derhen for at spørge Nyt.

Strømmen gik mod „Fædrelandets“ og „Fremads“ Telegramhaller paa Mønttorvet.

Der var sort af Mennesker udenfor de store Udstillingsvinduer. Folk trængte paa for at komme nær nok til at læse de opslaaede Plakater. De bageste og de gamle, hvis Syn ikke rakte, spurgte sig frem. „Der er ikke noget Nyt“ lød det tilbage.

Folk sukkede af Spænding; man kunde ikke holde sig stille; Uroen gav sig Luft i en Summen og Brummen, som var Torvet en uhyre Kedel, hvori det boblede op fra Bunden.

Oppe paa „Fædrelandets“ Balkon aabnedes Glasdøren. En af Bladets Redaktører, en lille Mand med bart Hoved, hvis store graa Haar bevægede sig i Vinden, traadte frem og hævede Armen til Tegn paa, at han vilde tale.

Folk pressede paa ude fra for bedre at høre. Nogle Damer gav sig; et Barn skreg højt; andre tyssede vredt tilbage. Hans høje Stemme skar gennem Støjen, og alt blev stille.

— Ledningen til Hallerland er optagen af Regeringen og Militæret; den ventes frigiven hvert Øjeblik. Saa snart vi faar Telegrammer, vil de øjeblikkelig blive ophængt. — Lad os samles i et „Leve Kongen og Hæren!“

Han kastede Hovedet tilbage, saa det graa Haar

daskede ham om Ørerne, slog Haanden op mod Himlen og ledede Hurraraabene.

Spændingen forløstes i et Brøl af Stemmer, der i Begyndelsen raabte hver for sig, men efterhaanden som de fik Luft, gled sammen i en fælles Takt.

Først nu naaede Jep saa langt frem, at han kunde læse, hvad der stod paa Plakaterne.

„Æren har sejret. De som ventede, at vi uden Sværdslag fejgt skulde bøje os for Overmagten og vende den anden Kind til, er bleven beskæmmede. Kongens djærve Afvisning har vakt en Storm af Begejstring over Landet. Fast besluttede paa at værne vor frie Selstændighed vil vi rejse os som en Mand og drive Fjenden tilbage i det Øjeblik, han vover at sætte Foden paa Hallerlands dyrekøbte Jord. Kongen og Hæren leve!"

Da Redaktøren var forsvunden bag Glasdøren og Raabene forstummede, spredte Mængden sig for at faa Luft, men ikke længere bort, end at man hurtig kunde være tilbage, naar en Haand kom tilsyne i et af de store Vinduer og begyndte at løsne Papiret for at give Plads for et nyt.

Gamle Mænd, som havde været med i Femaarskrigen, stod med blanke Øjne og opfriskede dyrebare Minder. Mange Kvinder græd og lagde ikke Skjul derpaa. Ved Siden af Jep stod en gammel hvidhaaret Kone støttet til en ung Piges Arm. Hun stirrede uafladeligt op mod Vinduet. Medens

Taarerne løb stille ned ad hendes rynkede Kinder, aabnedes hendes smalle Læber sig i et forklaret Smil. Hun gav Liv til en eneste Søn, tænkte Jep; nu tager Strømmen ham, og hun ved ikke, om hun skal være glad eller bedrøvet. Jep tænkte paa sin Moder; han huskede, hvad Onkel Frits havde sagt, og Taarerne kom ham i Øjnene. Han saa igen paa den gamle Kone; ogsaa gennem hende gaar Strømmen, tænkte han; men den unge Piges Ansigt er mørkt og vredladent; det er Sønnens Forlovede, tænkte han; hun føler sig bedragen, for hun har endnu ingen Minder med ham, og hun vil ikke slippe.

Jep pressedes op mod to ældre Mænd, der havde fundet sig et Rygstød ved en af de store elektriske Standere.

Han hørte den ene med lav Stemme sige:

— Men *kan* Bergwall holdes?

Ordet slog ned i Jep. Han følte, at det var dette Spørgsmaal, der bævede i alles Sind; man havde Sky for at udtale det, — som laa der en Svækkelse allerede deri; derfor kom det med halv Stemme, kun bestemt for den ene sikre Ven.

Jep vendte Hovedet; det var en Herre med en graa hængende Knebelsbart, der engang havde haft militær Rejsning. Et blaat sørgmodigt Blik ramte Jep fra et gammelt luvslidt Ansigt uden Karakter i Furerne; Holdning og Dragt bar det samme Præg af Ælde uden indre Oplevelse. Jep

mindedes Bonden, der kørte for ham igaar, de stive Kindfurer i det stædige Ansigt; de samme Ord, som Bonden havde sagt, faldt af sig selv fra hans Læber.

— Det *skal* holdes! — sagde Jep med et Blik saa hvast i den gamles, at han trak Hovedet til sig. Et Øjeblik stirrede han halvt stødt, halvt forlegen paa de unge Øjne; saa var det, som om Ansigtet ved et Pres indefra pludselig blev yngre; der kom Liv i det sløve Blik; han rettede sig op, og Jep mærkede hans Haand paa sin Skulder.

— Det var ret! — sagde han og nikkede — saadan skal det være!

Medens Jep førtes ud ad med Strømmen, mærkede han paa sig, at den gamle fulgte ham med Blikket, og da han vendte Hovedet, mødte han igen de blaa Øjne. Den gamle nikkede til ham, og han nikkede tilbage.

Pludselig pressedes der voldsomt paa udefra, og alles Øjne rettedes mod det samme Maal. Jep førtes atter tilbage; i det store Vindu blev Plakaten fjernet og en ny klæbet op.

— Hvad er det? — hvad staar der? — lød det fra dem, som ikke kunde naa at se.

Hidsig Hyssen, et Øjebliks Tavshed, — saa læstes der højt fra forskellige Sider paa samme Tid.

„Tredie Gelderske Armékorps er trukket sammen ved Konstantinsborg. Marchordren var udstedt, inden vor Konges Svar endnu forelaa. I

Løbet af otteogfyrretyve Timer kan hele Styrken være ved Bergwall.“

Der fulgte ingen Larm, kun aandeløs Forventning — som vidste man, at nu, da der endelig var gaaet Hul, nu maatte der komme mere.

Og det kom straks efter. Atter bølgede Mængden. Der pressedes paa, saa Kvinderne gav sig og Børnene skreg. En Plakat blev hængt op i et Vindu til venstre, der gabede tomt.

„Efter et i Nat afholdt Krigsraad har Kongen besluttet, at Bergwall skal holdes for enhver Pris.“ —

„Hurra“ og „Bravo“ og „Kongen leve“ afbrød Læsningen. Raabene døde hen i Gisp, medens Øjnene hang tryllede fast ved de sorte Tegn paa den hvide Dug, og Læberne føjede Ordene sammen, til et nyt levende Billede steg frem i Tusenders Fællesbevidsthed.

„ — Der har i flere Uger været arbejdet med feberagtig Hast paa at sætte den gamle Fæstning i Forsvarsstand. Der mangler endnu kun nogle Sikringsarbejder af mindre Betydning paa den indre Voldlinie. Infanteriet er beordret til at bistaa Ingeniørerne.“

Saa kom Udløsningen af Sindenes Højspænding: et vældigt Vejr, der bragede løs over den store Plads og kastedes tilbage fra de syvetages Karréer, som indesluttede Mønttorvet paa alle Sider.

Først var det Raab uden Ord; saa spredte Vejret sig i Hurraer og „Lever“ for Kongen og Hæren og Landet, indtil Bølgerne gled sammen i én stor Spænding, der brød sig i et tusendstemmigt Kor — Nationalsangen.

JEP skulde just til at følge Strømmen op gennem Sankt Anna Gade, da der lød Trompetstød fra den modsatte Side af Torvet.

Der hvor Gaden mundede ud, blinkede det i Solen fra høje gyldne Hjelme. Hvide Standere viftede, som var det en Flok Duer, der baskede med Vingerne i Færd med at staa op.

— Kyrassererne! — lød det fra Mund til Mund.

Folk veg tilbage. Hurraerne overdøvede Trompeterne. Kvinder vinkede med Lommetørklæder, og Mænd svingede med Hatten; et Tog af civile marcherede i Spidsen, stolte og strunke, skilte fra Eskadronen ved en Række af mørkeblaat Politi.

Nationalsangen løftede sig enstemmigt og taktfast i den tindrende klare Septemberluft.

Jeps Øjne straalede; det jublede i hans Hjerte: „Jeg er med — jeg er med". — Ja, det var den store Livets Strøm, som havde samlet alle disse spredte Sind i en eneste vældende Vilje. Det var den, som straalede af det faste Blik i de før saa flakkende Øjne. Det var den, som bar dem frem over Pladsen i Sang.

Uden Brud og Vrede ordnede Toget sig ko-

lonnevis, da det fra Torvet pressedes ind i Sankt Anna Gade. Automobiler og Hestevogne standsede, da de mødte Toget, holdt et Øjeblik stille, medens Kusk og Herskab blev grebet af den samme Strøm; saa vendte de om og kørte langsomt tilbage i Spidsen af Toget.

Der sad de højt til Hest — Kyrassererne — med lysende Øjne under den blanke Hjelm og det gyldne Brystharnisk skudt frem, uovervindelige i deres Festglæde, rykkende frem til Sejr eller Fald. „Aut—Aut“ — „Enten—Eller“ var Insigniet paa deres Fane; Johan den Store havde givet dem det efter Sejren ved Konstantinsborg.

De kom fra Kasernen og drog gennem Byen for at slutte sig til Lejren ved Grænsen.

Jep var ret ud for Obersten, da de naaede ned til Kirken.

Han saa op til Huset, hvor Henrik boede. Der var Folk i alle Vinduer, — lysklædte Damer, der viftede og raabte til Soldaterne.

Jo — det var Henrik, som laa i Vinduet deroppe paa anden Sal. Jep raabte hans Navn, svingede med Hatten og søgte at fange hans Blik. Det lykkedes; og Henrik vinkede ham til sig med begge Hænder, som havde han noget vigtigt at sige ham.

Jep forstod med et, hvad det var.

Han vil med — Henrik gaar med — det er det, han vil sige mig.

Jep banede sig Vej til Gadedøren. Medens han stormede op ad Trapperne, tænkte han paa Slagtersvendens haanende Ord om Fars Sønner og Mors Drenge. Hvad vilde han mon sige, hvis han mødte sin Stiller deroppe i Lejren?

Jep lo. Hvor Henrik vist ærgrede sig over Stillingspengene, som var smidt ud til ingen Nytte, naar han nu selv gik med. Saa kom han i Tanker om, at Henrik jo ikke vidste, at han — Jep — vilde melde sig.

Aa, det er *det*, han vil — tænkte han og gottede sig — det er *derfor*, han absolut vil have mig op: han tror, jeg gaar rundt og digter i det — ligesom sidst; og nu vil han overtale mig til at gøre Alvor deraf i Stedet for Vers.

Henrik maa jo komme til Ingeniørerne, tænkte han — og Ravn, som allerede var paa Vej til Lazarettjeneste — Skade at de saadan skulde spredes; mon de vilde mødes i Felten —?

Henrik var Velhaver. Han havde to Stuer med Entré hos en Modehandlerinde, en hel lille Lejlighed for sig.

Da Jep naaede op, ventede Henrik ham i den aabne Dør.

Hvor han saa lykkelig ud, som han stod der i Morgenjakke med Snorebesætning — den Laps! De indtagende Øjne straalede i det glade elskværdige Ansigt — „Deres pæne Kammerat!“

Ja Henrik *er* smuk — han havde aldrig set det

som i Dag. — Tænk, at det har gjort ham saa lykkelig!

Jep lo til ham, Henrik greb ham i Armen og trak ham ind.

— Jeg har noget at fortælle, kan du tro! — kom det, før de endnu var inde.

Jep nikkede til Glæden i hans Øjne.

— Jeg var hjemme hos dig lige nu; hvor var du henne?

Uden at afvente Svaret fortsatte han:

— Du ved ikke, hvor jeg er glad!

Jep anede det; han nikkede og smilede, men han vilde ikke sige det endnu.

Jep lod sig falde ned i Sofaen. I det samme brød Trompeterne løs et Stykke længere fremme i Gaden. Det skrattede op mod de aabne Vinduer, og Sangen tog fat igen. Tusender uskolede Stemmer overdøvede Hestenes Trampen paa Asfalten og den taktfaste Gang af de civile Geledder.

Jep sprang op og drog Henrik med sig. De lagde sig i Vinduet og nød det herlige Syn.

— At vi skulde opleve det! — sagde Jep stille.

Henrik havde ingen Ro paa sig.

— Ja, det er kønt — sagde han hen i Vejret — men kom nu og hør.

Jep lænede sig mod Vindusposten og lukkede Øjnene: han mindedes Natten igaar, da han

stod i Skoven paa den hvide Vej og Indskydelsen faldt over ham.

— Kom nu!

Henrik trak ham med sig hen til Sofaen.

— Kan du ikke gætte?

Jep saa paa ham med straalende Øjne.

Aa jo, men han vilde ikke røbe det; han vilde høre Henrik sige det med sin egen begejstrede Stemme. Og ikke et Ord om Pengene! Jep havde altid taget Henrik for pengekær, trods hans Velstand.

— Jo vist kan du gætte det — hvorfor ler du ellers?

— Ler jeg? — spurgte Jep og blev alvorlig; det var slet ikke hans Hensigt at le.

— Kom saa med det!

— Jeg har forlovet mig.

Jep sagde ingenting; han var altfor forbløffet. Han ledte i sine Tanker, til han huskede fra igaar: Henrik var jo forelsket.

Det var altsaa det hele. Jep saa forlegent paa ham: at han kunde have Tanker for saadanne Narrestreger i saa alvorlig en Stund.

Henrik opdagede det ikke. Han sad med røde Kinder og lysende Øjne og levede det igennem igen.

— Det var igaar Aftes, i Teatret — hun var i en forunderlig Stemning, — ude af Ligevægt, som jeg aldrig har set hende, lystig og melankolsk

imellem hinanden. Jeg tror, det var Ulykkestilfældet — ham Hegnsmanden, hun ikke kunde slippe. Men Musikken — hun elsker Musik — hun kan Faust ud og ind, — der i Havescenen greb Stemningen hende saa stærkt, at hun fik Taarer i Øjnene. Det var ogsaa vidunderligt, de har aldrig sunget saadan før, hverken han eller hun. Og du — saa kom vi begge paa én Gang til at tænke paa, at her sad vi — Henrik og Grete — saa nær ved hinanden — og der paa den anden Side Rampen stod Heinrich og Grethchen. Jeg nævnede det — og hun saa paa mig, som hun aldrig har set. I det Øjeblik bestemte jeg, at iaften skulde det være. Jeg lagde min Haand paa hendes, og hun lod den ligge. Bagefter, da jeg fulgte hende hjem — det var i Buegangen — saa fik jeg det endelig sagt. Hun standsede for at se paa mig under Lygten og spurgte, om det var mit Alvor. Da jeg forsikrede hende, ved du hvad hun saa sagde: „Jeg troede, De vilde ofre Dem for Deres Videnskab“. Jeg har jo gjort Kur længe, fortalt hende det altsammen — om mine Planer og min Opfindelse og alt det. Jeg sagde, at det ingen Fremgang havde — at jeg ikke fik noget ud af mit Arbejde, naar jeg ikke var sikker paa, at hun vilde være min; saa spurgte hun alvorligt: „Holder De virkelig mere af mig end af Deres Opfindelse?“ — Du kan tænke, hvad jeg svarede. Hun stod lidt og saa paa mig — „Saa vil jeg

nok!“ sagde hun. Da jeg tog hende om Livet og kyssede hende, gav hun sig til at le — „Hvorfor ler du?“ spurgte jeg — „Fordi vi er forlovede“.

Hvor kan han sidde og fortælle alt det til en anden, tænkte Jep og saa forlegen bort. Aa hvad, til sin bedste Ven! — Jep vilde saa gerne forsvare ham, han vilde saa nødig skuffes; men det hjalp ikke. Jep følte sig fattig og ene; det var, som om den stærke Strøm pludselig slap Taget i hans Hjerte.

Atter lød Trompeterne op til dem — nu var det svagt og fjernt. Jep ønskede, at han var bleven dernede.

— Tænk dig — lige som hun havde sagt det og vi gik der i Buegangen med hinanden i Haanden, saa var det, at det begyndte at kime fra alle Klokkerne — det var vidunderligt skønt!

Jep sad og lyttede mod den store Strøm, til Henrik blev opmærksom paa hans Tavshed.

— Hvad tænker du paa? — spurgte han.

— Paa det, jeg havde at sige dig.

Tonen var saa egen, saa alvorlig. Henrik saa op og studsede over den Forandring, der var sket med Jeps Ansigt; nu saa han den først.

— Hvad er det?

— Jeg melder mig som frivillig.

Jep greb hans Blik og holdt det fast, til Henrik sprang op og gav sig til at løbe frem og til-

bage over Gulvet, som han plejede, naar noget gik ham paa Livet.

— Du er jo gal! — raabte han og standsede — lige som du har faaet Eksamen og din Onkel vil skaffe dig en Stilling — aa, du er jo gal!

Han gav sig atter til at løbe.

— Det faar du ikke Lov til! — sagde han og standsede igen.

— Det maa du ogsaa gøre! — sagde Jep indtrængende, næsten bedende.

— Jeg? — Henrik saa forbløffet paa ham, veg saa ud for det stærke Lys fra Jeps Øjne, blev rød i Kinderne af Iver og raabte op:

— Og min Opfindelse? — Jeg har lige faaet mit eget Laboratorium og har det ikke længere end til Jul. Du maa jo være gal!

Atter løb han et Stykke, standsede saa igen og sagde i en krænket Tone:

— Du ved jo, jeg har stillet for mig; det kostede mig ottehundrede Gylden.

Jep fulgte ham med Blikket, hvor han gik og stod.

— Hvor tror du, du kan holde ud at sidde hjemme, naar vi andre er med?

— Jeg har min Gerning at passe.

Henrik slog med Hovedet og glattede sin Jakke. Saa fik han sit elskværdige Friskfyrsmil igen. Han tog Jep i Frakkeopslagene og rystede ham.

—Det er jo vanvittigt, Jep!

— Er du bange for dit Skind?

Henrik slap Taget og blev rød.

— Saa brug dog din Forstand — sagde han irriteret — jeg har stillet en Mand, som gør den Slags Arbejde hundrede Gange bedre end jeg. Min Opfindelse — den kan ingen hjælpe uden jeg selv. Der er der ikke noget, der hedder at stille.

Jep trak Vejret dybt. Skuffet i sit Inderste skottede han til Henrik, der igen var begyndt at løbe op og ned.

Det er min bedste Ven, tænkte han bittert, og han forstaar ikke mere af det hele end Onkel Fritz.

— Og jeg, som lige er bleven forlovet! — Henrik standsede og saa krænket paa ham — Jeg har slet ikke Lov til det, selv om jeg vilde. Men det forstaar du ikke, fordi der ikke er nogen, du holder af, uden dig selv og de luftige Stemninger, der regerer dig. Du digter, Jep, det er Sagen med dig.

Henrik gav sig igen til at løbe. Saa hørte han — Døren stod paa Klem — at der var nogen i Entréen. Han gik hen og lukkede op.

— Nej, er det dig? — jublede han og for ud.

Der stod Grete Funk og tøvede i Entrédøren.

— Men kom dog! — han tog hendes Hænder og trak hende ind — det er bare Jep; han ved det hele.

Jep sprang op af Sofaen. Grete bøjede Hovedet til Hilsen uden at se paa ham og trak, rød i Kinderne, sine Hænder til sig.

— Døren stod aaben til Trappen — sagde hun undskyldende — og Klokken vilde ikke ringe; men saa hørte jeg, De havde Fremmede —

— De? — Henrik saa bebrejdende paa hende.

— Naa saa „Du“ da.

Grete lo og fandt sig selv igen. Hendes Blik løb hastigt over Jep, der glemte at ønske til Lykke.

Underlig saa fjærn og fremmed hun syntes ham nu; igaar havde de dog talt fortroligt sammen, indtil Ulykken i Skoven standsede dem.

Henrik drejede en Stol om til hende.; hun satte sig og sagde smilende:

— Hvor I var højrøstede!

Henrik havde glemt Jeps Galskaber for at se paa Grete; nu huskede han og tog igen paa Veje.

— Vil du tænke dig — Jep gaar med!

Grete saa uforstaaende fra den ene til den anden.

— Han melder sig som frivillig. Ifjor har han det Svineheld at trække sig fri, medens jeg maa betale en Stillingsmand i dyre Domme — og nu kommer han og siger, han vil med!

Grete saa om mod Jep. Hun saa paa ham, til hendes Øjne duggedes. Saa vendte hun Hovedet og rødmede svagt.

— Ja er det ikke Vanvid? — appellerede Hen-

rik — og vil du tænke dig, saa forlanger han, at jeg skal løbe fra mit Arbejde — fra Opfindelsen — og gøre ligesaa.

Han vendte sig til Jep:

— Spørg Du Grete, hvad hun siger til det.

Hun undveg Jeps Blik og saa ned i Skødet, hvor hendes Fingre arbejdede nervøst med Taskelaasen, aabnede og lukkede den.

— Ja, hvad siger du? — sagde Henrik og lagde sin Haand paa hendes.

— Spørg ikke mig — sagde hun uden at se op og tog Haanden til sig — jeg er Part i Sagen.

Henrik lo.

— Der kan du høre — det sagde jeg ogsaa til ham — det har man ikke Lov til, naar man har forlovet sig.

Det trak nervøst over hendes Bryn.

— Min Fader faldt jo i Krigen! —

— Ja du ved, hvad det vil sige — triumferede Henrik — men Jep faar heller ikke Lov. Det skal hans Onkel nok sørge for.

— Jeg har talt med ham idag.

— Hvad sagde han?

— At jeg selv maatte tage Ansvaret.

— Men han raadede dog fra af alle Kræfter?

Jep rejste sig. Lad det være nok nu, tænkte han.

— Du har endnu ikke prøvet det; men før eller senere kommer det ogsaa til dig — og du gaar med, ligesom jeg, fordi du kan ikke andet.

Han vendte sig mod Grete og sagde hæftigt: De, som er Datter af Helten fra Langholt, — hvor kan De forsvare at holde Henrik tilbage?

Grete rettede sig op og saa paa ham med bedrøvede Øjne.

— Jeg holder ham ikke tilbage — hvor kan De sige det?

Henrik saa forbavset og usikkert paa hende; han vilde tale, men hun lod ham ikke komme til; hendes Øjne veg ikke fra Jeps.

— Jeg synes, at Henrik skal gøre som De, — hvis han kan — føjede hun sagte til og tog Blikket til sig.

— Aa du ved ikke, hvad du siger!

Henrik var krænket i sin Egenkærlighed, skuffet i sin Forfængelighed, oprørt i sin nye Værdighed.

Han sprang op, men før han fik Luft, havde hun rejst sig.

— Jeg maa gaa — sagde hun — vi skal spise tidlig; Moder bliver vred, naar jeg kommer for sent til Middag.

— Farvel!

Hun rakte Haanden frem til Henrik, som tog den og slap uden endnu at have fundet Ord til at holde hende tilbage.

Saa vendte hun sig mod Jep, tøvede et Øjeblik med sit Blik i hans, som om hun vilde sige ham noget, men bøjede saa Hovedet til Farvel og gik ud.

I Entréen vendte hun sig og saa tilbage paa

ham med store Øjne, mens hun sagde Farvel til Henrik, der fulgte hende ud paa Trappen.

Da Henrik kom ind, sagde Jep:

— Hun forstod det.

— Aa, hun ved ikke, hvad det drejer sig om — Henrik greb ophidset sin Papirkniv, der laa ligefor, og kastede den henad det store firkantede Skrivebord midt i Stuen — som alle unge Piger er hun greben af Øjeblikkets Stemning — al den Parade med blinkende Hjælme og Trompeter og Nationalsang, — men vent, til der er gaaet nogle Dage og Byen kommer i de gamle Folder igen —

— Det tror jeg ikke!

— Saa lad være — men det er mig, der er Manden — det er mig, der har Ansvaret — og jeg lader mig lede af Fornuft, ikke af Stemning.

Han stillede sig op lige foran Jep og saa ham kampberedt i Øjnene.

— Tror du, *vi* kan staa os mod Firerigsforbundet?

Jep svarede ikke.

— Tror du, Bergwall kan holdes?

Jep saa smerteligt paa ham, men han sagde intet.

— Naa, hvad nytter det saa? — hvad hjælper det, om jeg gaar derop til Kanonføde sammen med de andre? — Hvis du vil vide min Mening, saa skulde Kongen have nægtet at underskrive den umulige Lov. De har jo Ret deroppe — raabte han hidsigt — hvad skal vi med de social-

istiske Optøjer? — Vi skulde selv have slaaet dem ned i Tide, saa havde vi ikke risikeret, at Geldern stak sin Næse ind og tilbød at tage Affære.

Jep vilde ikke tro, at den, han havde kendt og holdt af i saa mange Aar, virkelig kunde mene det, som han sagde det. Det var Skuffelsen over Gretes Ord, der gjorde ham saa hidsig; han var ikke sig selv; saa snart det for Alvor gik løs, vilde Henrik forstaa og blive greben, som han selv var bleven det. Alligevel maatte Jep bekæmpe sig for ikke at slynge ham de Ord i Ansigtet, der brændte ham paa Tungen.

— Du redder dit Skind — nøjedes han med at sige — men du sætter noget til, som er mere værdt. Naar vi andre gaar i Krigen, sidder du tilbage med halveret Personlighed, — og det vil det Arbejde, som du mener dig saa uundværlig for, ogsaa nok faa at mærke.

— Farvel!

Jep gik mod Døren uden at række ham Haanden. Henrik tøvede; han vilde kalde ham tilbage; men han kunde ikke faa sig til at sige det forsonende Ord. Jep følte paa sin Ryg, hvad der bevægede sig i Vennen; han ventede ved Døren; men der kom ikke andet end „Farvel“; saa gik han ud og lukkede efter sig.

Jep strejfede om paa Gaden i dybeste Mismod. Først nu bagefter mærkede han, hvor nær Skuf-

felsen med Henrik var gaaet ham til Hjerte. Det værste var, at der sad en Brod af Henriks Ord igen i hans Sind.

Ja, hvad Nytte er det til? — Hvad Gavn kan jeg gøre? — Tvivlen sneg sig ind imod hans Vilje.

Naar jeg ikke en Gang kan faa min bedste Ven til at følge mig — hvor vil det saa lykkes mig at paavirke andre.

Det havde foresvævet ham at tale til de unge, opflamme sine samtidige til at melde sig som han.

Altsaa ikke engang det havde han i sin Magt. Jo én maaske — Grete Funk, men hun er Kvinde.

Hvad Henrik havde sagt, det var jo Onkel Frits paa en anden Maade: fra deres egen Tid og paa Nutidssprog.

Har de da virkelig Ret? — Er det alligevel et Regnestykke — om Risiko og Gevinst — „En Trediedel"?

Han tænkte paa Hegnsmanden og Smilet i hans Øjne — han tænkte paa Helten fra Langholt; men Billedet glødede ikke mere i hans Indre.

Den har sluppet Taget i mit Hjerte, den store Livets Strøm er gaaet udenom og har ladet mig ligge. Var der alligevel ingen Vej igennem mig?

En bitter Afmagtsfølelse tyngede ham, saa hans Knæ rystede derved.

Han var naaet ud paa den anden Side af det store Torv — helt ned til Sankt Anna Bro, hvor Flodparken begyndte.

Han satte sig paa Rundbænken foran Indgangen og stirrede trøstesløst frem.

Pludselig overvældede Sulten ham. Han saa op til Kirkeuret — Klokken var tre Kvarter paa Fire; han havde ikke faaet andet end den kolde Morgenkaffe med en Krydder til; Dagens Spænding havde taget ham, saa han hverken havde haft Tid eller Tanke for at spise.

Det er, fordi du er sulten — tænkte han — at du ser saa sort paa det hele; naar du faar spist, kommer du nok til Hægterne igen.

Alligevel blev han siddende og rugede over sine Tanker.

Du maa skynde dig, tænkte han, ellers faar du ikke meldt dig i Dag; du kan spise i Parkrestauranten.

Men Mismodet lammede ham; han fik sig ikke rejst.

Den elektriske Sporvogn kørte op paa Rundpladsen, skrigende i Kurven, og satte nogle Kvinder og Børn af, som vilde ind i Parken.

— Goddag igen! — lød en kendt Stemme.

Det var Grete Funk, der kom fra Indgangslaagen.

Jep læste i hendes Blik, hvor nedslaaet han saa ud, og fik sig mandet op; men det var for silde. Hun havde set ind og forstaaet.

— Skal De ogsaa ind i Parken? — spurgte han i en ligegyldig Tone og vendte sig mod Indgangen.

Hun fulgte ved hans Side uden at svare. Han opgav at forstille sig; hans Ansigt fik igen det trætte Udseende.

Da de var komne indenfor, sagde hun:

— De maa ikke tabe Modet — og saa op paa ham fra Siden.

Hvad ved hun om mig, tænkte han, rejste Hovedet og forsøgte at smile.

— Hvorfor skulde jeg tabe Modet? — spurgte han og saa frimodig ud.

Hun lod sig ikke narre —

— Jeg skal nok faa ham med — sagde hun — hvis ikke — hun tøvede og betænkte sig — alle dem, jeg kender, skal jeg faa med — jeg kender mange.

Der var noget i hendes Stemme, der pludselig førte hende nær — som igaar Aftes, da de stod sammen over Hegnsmandens Lig.

Ved Gangstien, der drejede af til venstre, var der et Pæleskilt: „Til Parkrestauranten!“ stod der med en pegende Haand under.

-- Jeg har ikke smagt Mad siden imorges — sagde han — vil De ikke med ind?

— Nej Tak!

Jep vendte sig for at følge hende tilbage. Jeg kan spise nede i Gaden, tænkte han.

— De maa ikke følge mig. Jeg kan se, hvor sulten De er.

Han gjorde ikke Forsøg paa at nægte det. Han stod og saa paa hendes skære Kinder under det store fulde Blik. Det lysebrune Haar var paa den ene Side gledet mod Øret; hendes Læber stod aabne og rørte sig for Aandedrættet; hendes Hage var rundet i en fast og fyldig Bue, blød af hvide Dun.

— Farvel! — sagde han og rakte hende Haanden.

Idet hun tog den, følte han, at hun tænkte: „Ses vi mon ikke mere?“

— Naar melder De Dem?

— Saa snart jeg har spist, kører jeg ind til Mobiliseringskontoret.

Hun tøvede endnu; hendes Ansigt var blegt og alvorligt.

— Hvornaar skal De saa afsted?

— Forhaabentlig straks. Ventetiden er det værste.

Hvorledes skal jeg holde ud at gaa her i Byen, hvis Strømmen har forladt mig, tænkte han; det dybe trætte Mismod prægede paany hans Ansigt.

— Hvis alle var som De — sagde hun og saa ham fast i Øjnene — saa skulde vi nok sejre.

Der straalede Varme og Styrke fra hendes Øjne over i ham.

— Tak! — sagde han og rødmede.

— Har De ingen Søstre? — spurgte hun.

— Nej.

— Og heller ingen Brødre?

Han rystede smilende paa Hovedet.

— Jeg har en Moder, som bor i Knüttelhof.

— Ved hun det?

— Ikke endnu.

Jep tænkte paa Onkel Frits's Ord imorges og vendte Hovedet bort.

— Saa er De ganske alene?

— Det er jeg.

Hun saa paa ham med store Øjne; hendes Bryst bevægede sig stærkt. Saa spurgte hun uden Forlegenhed, med lav Stemme:

— Maa jeg komme og sige Dem Farvel?

Han saa spørgende paa hende; han vidste ikke, hvad hun mente. Saa følte han Varmen strømme fra hendes Blik som før; i det samme forstod han.

— Ja, vil De? — sagde han med pludselig Glæde og greb hendes Haand.

Hun lod ham beholde den og spurgte med sit Blik fast i hans:

— Hvis jeg ikke skulde træffe Dem forinden, vil De saa sende mig et Kort — bare to Linier — hvad Dag og Time De rejser, og hvor jeg kan træffe Dem. Vi bor i Johans Allé Nr. 5.

— Det vil jeg! — Farvel, Frøken Grete!

— Farvel!

Hun slap hans Haand, men stod endnu et Øje-

blik og saa paa ham med sine store Øjne fyldt til Randen. Saa vendte hun sig hurtig og gik uden at se sig tilbage.

Hvor hun pludselig blev bleg, tænkte han og skyndte sig hen til Restauranten.

Begivenhederne udviklede sig med feberagtig Hast. Som Telegrammet havde spaaet, var Fjenden ved Grænsen allerede otteogfyrretyve Timer efter Udfordringen. Det blev klart for alle, at det ikke var Æren og Selvstændigheden alene, som stod paa Spil, — ikke Hallerland, det drejede sig om; det var selve Moderlandets Eksistens, som var truet.

Alt, hvad der syd for Hovedstaden fandtes af disponible Tropper, blev skyndsomst dirigeret nord paa. Byen var fuld af Militær paa Gennemmarch; Centralstationen og Nordbanestationen var afspærrede for civile. Tog afgik hvert Kvarter, og Baneterrænet lignede en befæstet Lejr. Ogsaa Flodvejen var tagen i Brug. Fra Gasværksbroen helt op til Sankt Anna Bro i Byens Centrum laa Militærets store Transportpramme rede til Afgang i en lang Række, to og to. De smaa Slæbedampere havde Fyr under Kedlen; Flodmotorer tøffede op og ned mellem Broerne med Officerer og Ordonnanser.

Jep kom til andet Feltjægerregiment. Som aargammelt Medlem af „Universitetets Skarpskytter“

slap han for Øvelseslejren; han blev indrulleret til Felttjeneste og fik Uniform og Vaaben udleveret med det samme.

Fra det Øjeblik, han havde meldt sig, var ethvert Mismod forsvundet af hans Sind. Den Følelse, han havde haft Morgenen efter Mobiliseringsdagen, at hans Tilværelse veg tilbage fra Overfladen for at spidse sig til mod et eneste, blev stærkere for hver Time, der gik. Det meste af, hvad han før havde givet Agt paa som fornødent eller væsentligt, gik han nu ligegyldigt forbi og undrede sig, at det nogensinde havde haft Tag i hans Sind.

Hans Kompagni, der hørte til de nyformerede Hovedstadstropper, laa paa Grund af Pladsmangel ikke paa Kaserne; men Rekrutterne stillede tre Gange om Dagen i Feltjægerkasernens Gaard til Appel og Eksercits.

Fjerdedagen efter Mobiliseringen kom Turen til andet Regiment. Tredie Kompagni skulde møde Klokken Seks om Eftermiddagen ved Gasværksbroen for at gaa om Bord i Pram Nr. 16.

Først ved Fire-Tiden huskede Jep det Løfte, han havde givet Grete Funk.

Han sendte hende et Ekspresbrev og satte hende Stævne ved Hovedindgangen til Flodparken, hvor de havde truffet hinanden sidst. Gennem Parken var der kun tyve Minutters Gang til Gasværksbroen.

Jep kom med Sporvognen, som var fuld af menige. Han saa hende sidde paa Rundbænken, hvor han selv havde siddet forleden; hun havde en lysgrøn Sommerkjole paa med hvid Krave og hvide Ærmer.

Hun spejdede ud mellem Soldaterne, men Uniformen gjorde, at hun ikke kendte ham. Først da han vinkede, fik hun Øje paa ham, og hendes Ansigt lyste; hun rejste sig hurtig og gik ham rødmende i Møde.

Da hun havde mønstret Uniformen, gik de ind gennem den store Laage. Hun talte højt og lo meget, som var hun bange for at være stille; hendes Ansigt var i uafladelig Bevægelse; Jep kendte hende ikke rigtig igen. Han maatte fortælle alt, hvad der var hændet ham i hans nye Tilværelse. Han spurgte til Henrik, men fik intet Svar; maaske hun ikke havde hørt det.

Men da han naaede til Øjeblikket — at han om en halv Time skulde være om Bord — saa gik Talen pludselig i Staa; og de gik stille ved hinandens Side under Alléens gamle Linde, der allerede var begyndt at skifte Farve; nu og da svirrede et gulnet Blad til Jorden, løsnet før Tiden.

Hun gik med Hovedet lidt tilbage og stirrede frem for sig som hin Dag i Skoven. Han skottede til hende fra Siden; hendes Læber var lukkede, men det dirrede i dem. Hvad tænkte hun mon paa?

Han vilde gerne bryde Tausheden, være munter og stærk, men han fandt intet at sige. Pludselig slog den Tanke ned i ham: Mon vi nogensinde mødes igen?

Som om hendes Hjerte havde lyttet til hans, vendte hun sit Ansigt op imod ham i det samme. I hendes Øjne, der var store og blanke, læste han sit eget Spørgsmaal; hendes Læber aabnede sig, som om hun havde noget paa Hjerte at sige ham, men hun fik det ikke frem. Hun vendte Hovedet bort og førte Haanden op til Kinden; maaske var der en Lok at stryge bort.

Han gav sig til at tale om Udsigterne for Krigen. Hun hørte paa ham med bøjet Hoved og saa op for i Blikket at give ja til hans Ord og være enig med ham i Sind og Tanke.

Da han ikke vidste mere at sige, blev det atter tavst imellem dem.

Hun standsede og saa ud over Parken, som om hun ret vilde indprente sig Stedet. Han spejdede rundt, men fandt intet særligt at beundre.

— Vil De sende mig et Brev? — spurgte hun — at jeg kan vide, hvorledes De har det.

Deres Øjne mødtes; hun saa paa ham uden Sky.

— Det vil jeg gerne — men saa skal De svare.

Hendes Læber aabnede sig atter, som om hun vilde sige noget, hun havde paa Hjerte; men det blev ikke til Ord.

— Jeg skal være glad — sagde hun, som var det noget, hun nær havde glemt — De er jo lykkelig ved det — er De ikke?

— Jo — sagde han og tænkte det efter.

— Jeg er glad over, at jeg er med — at Strømmen gaar igennem mig.

Aa — det forstaar hun ikke, tænkte han, hun ved jo ikke, hvad der hændte mig den Nat.

Men hun forstod det dog.

— Saa lad os le og være glade! — sagde hun og smilede op til ham som et godt Barn — De skal give mig en Present, naar De kommer tilbage.

— Ønsk Dem noget af mig — saa skal jeg se, om jeg kan gætte det.

— Ja — nikkede hun — jeg vil tænke paa det hver Aften Klokken Elleve, naar jeg er kommen i Seng, — nej, det er for sent, i Felten sover de tidlig — Klokken Ti vil jeg tænke paa Dem. Tænk saa De paa samme Tid paa mig.

— Vil De love mig det? — spurgte hun og blev pludselig alvorlig.

— Ja, hver Aften Klokken Ti — lovede han — hvis jeg er vaagen — og hvis jeg ikke glemmer det for Krigen — føjede han leende til.

Hun saa op paa ham, og atter læste han i hendes store blanke Øjne: Vil vi nogensinde mødes igen?

De var naaet til Parkens Ende. Der nede laa

Floden, graa og tung i sit Leje af Sten. Langsomt gled den frem mod det Maal, hvorpaa hele Landet stirrede. Om en Time, ja om en halv, gled han med, gennemstrømmet af det fælles Liv — som en Myre, der er sig Tuens Liv bevidst som sit eget.

Hun gik et Par Skridt til Side for at komme fri af Alléens sidste Træer, der hindrede Udsigten. Hun saa ud over Floden, op mod Nord, hvor Bergwall laa; hendes Læber dirrede af det, som rørte sig i hendes Sjæl. Han stirrede paa hendes Profil, der tegnede sig ren og skarp mod den lyse Efteraarsluft, og i det samme tænkte han — som ved en Indskydelse — paa hendes Fader. Han saa ham højt til Hest, med Øjne stærke og metalblaa som hendes, uden Chakot, den venstre Arm dinglende død og Blodet drivende fra Hestens Bringe.

Et Kirkeur slog. Han fór sammen og saa paa sit Ur; det viste tre Kvarter.

— Nu er det Tid! — sagde han.

Hun vendte Hovedet imod ham. Hun var meget bleg; de store Øjne, mørke mod det hvide Ansigt, spurgte imod hans. En højtidelig Forventning svævede imellem dem, ingen af dem vidste imod hvad.

— Jeg maa gaa! — sagde han og maalte Vejen ned til Broen, hvor han kunde skimte Soldaterne i Grupper foran det hvide Brystværn.

— Ja — sagde hun og fulgte Retningen af hans Blik. Saa bøjede hun Hovedet, og da hun atter saa op, straalede hendes Øjne med fugtig Glans. Hun tog en Ring af sin Finger og rakte ham den; hendes Læber skælvede; nu fik hun det frem, som hun havde paa Hjerte.

— Det er min Faders Signetring; den blev sendt os af den fjendtlige Læge, som fandt hans Lig. Jeg har altid troet, at der var Lykke ved den. Vil De bære den i Krigen?

Jep vilde spørge, takke, men han var for bevæget. Han rakte Haanden frem; hun tog den og satte Ringen paa hans Finger. Idet han bøjede sig og kyssede hendes Haand, vendte hun Hovedet bort og lukkede Øjnene, at ingen Taarer skulde falde.

— Tak! — hviskede han.

En Dampfløjte manede fra Floden. Han rev Uret op; der var kun syv Minutter tilbage.

— Farvel! — sagde han.

Hun vendte sig imod ham, drog Hovedet tilbage og tog ham op i sit Blik for sidste Gang. Taarerne løb ned ad hendes Kind, men hendes Læber smilede.

Han vendte sig paa Skrænten i Løbet og raabte tilbage:

— Lev vel!

Hun strakte Armene imod ham; hun kunde ikke tale.

Jep sprang om Bord i sidste Øjeblik.

Da Prammen kom fri af Broen, saa han hist oppe foran den mørke Allé hendes lyse Skikkelse mod den synkende Sol. Han brød sig Vej ud i Agterstavnen og viftede med sit Lommetørklæde.

Jo — hun saa det; hun viftede igen.

Da Floden svingede og Prammen gled bag den høje Brink, som skjulte Vejen for hans Blik, stod hun der endnu. Det var det sidste Glimt.

Kære Grete Funk!

Jeg lovede Dem et Brev fra Felten, og det skal De faa; det er blot ikke rigtig „Felten“ endnu; thi andet Feltjægerregiment, altsaa ogsaa dets første Bataillon, hvori jeg udgør Nr. 45 af tredie Kompagni, ligger endnu i gamle Hallerland og venter paa, at der skal blive Brug for os.

Det er idag nøjagtig Maanedsdagen, siden jeg sagde Farvel til Dem i Flodparken. Jeg vilde ønske, De kunde se Interiøret — her hvor jeg ligger og skriver til Dem. Jeg „ligger“ nemlig — af den nærliggende Grund, at Stol og Bord er ukendte Begreber paa „Svederiet“. Det er Feltjægerkasernens lange gamle Gymnastikhus, vi bebor. Kasernen er overfyldt; der maatte skaffes Plads uden om til de to nyformerede Kompagnier; og vi fik altsaa „Svederiet“, som det hedder her fra Arilds Tid med et virkelig betegnende Udtryk. Her sover vi — 250 Mand — i fire lange Rader med nummererede Længde- og Tværgader imellem, medens Officererne bor i Telte paa Exercerpladsen udenfor. I de første Dage sov vi paa Halm med alt Tøjet paa, rede

til „øjeblikkelig Udrykning“; men da Øjeblikket havde strakt sig over en Uge, blev vi forsynede med Madratser (gamle Gymnastikmadratser fra Depotet) og fik Lov til at arrangere os med Kappen og vort reglementerede Uldtæppe, som vi kunde og vilde, altsaa til at gaa rigtig i Seng, hvis vi da kunde holde Varmen. Nu har vi atter nærmet os „Øjeblikket“; vi har Ordre til kun at lægge Trøjen; men da det samtidig er bleven ikke saa lidt koldere, kom Ordren ganske tilpas. Man mærker, hvormeget nordligere vi er her end hjemme i Hovedstaden; saa snart det lufter af Nord, gaar Temperaturen et Par Grader ned; maaske er det Bjergenes Nærhed.

Jeg ligger altsaa her paa min Madrats og skriver til Dem med Tornystret som Skrivebord og i Lyset fra den store Lygte ude paa Pladsen, der skinner ind gennem det lave Buevindue — „Svederiet“ var nemlig oprindelig Dragonhestestald. Rundt om mig pustes der og stønnes og snorkes.

Klokken er *Ti*, ja nu er den lidt over; men da jeg tog Papiret frem, var den Ti; og jeg har Lov til at tro, at Deres Tanker er hos mig i dette Øjeblik. Jeg har tænkt paa Dem hver Aften Klokken Ti, som jeg lovede, undtagen efter en anstrengende Manøvredag, da faldt jeg i Søvn ved Ottetiden og sov ud i et Træk til Reveillen, som om De aldrig havde været til; men jeg ærgrede mig

grundigt og tænkte saa meget mere paa Dem næste Aften.

Hver Morgen marcherer vi ud til den store Skovslette Øst for Byen; den er indrettet til Øvelsesplads og afspærret for Civilister. Vi marcherer og danner Skyttekæde, løber, spreder os, søger Dækning i Grøfter og bag Hegn, kaster os i Løbegrave, sigter og skyder, gaar frem og forfølger, eller trænges haardt af Fjenden og gaar tilbage, til vi finder en ny Dækning at bide os fast i. Nogle af os markeres til at blive paa Valpladsen, indtil Ambulancen kommer og finder os. Vi har haft kombinerede Terrænøvelser med fremskudte Kavalleripatrouiller, der virker sammen med Aëroplaner til Opstilling af Feltartilleriet og Bestemmelse af Afstandene. Det er godt nok, men det vilde være bedre, om Fjenden ikke altid var usynlig. De fleste er for nøgterne, til at den rette Stemning kan komme op; det evige Komediespil, alt det løse Krudt, svækker Interessen. Der er et gnavent Træk i mange skikkelige Bondeansigter, som om de tænkte, at de havde bedre Ting at tage sig til hjemme paa Gaarden, hvor det nu kniber med at faa Høsten i Hus, saalænge det bare gaar til med Leg og Komediespil. Ogsaa hos Officererne kan man spore Utaalmodigheden efter Fjenden, det er som en Længsel. Man ved kun, at han ligger der, et halvt hundrede Kilometer nord paa og holder Øje med Bergwall; alle un-

drer sig over, hvad han tøver efter, da vi dog gør Stillingen stærkere for hver Dag, der gaar. Nogle mener, at han vil friste os til Udfald, andre at han venter paa Efteraarstaagen, den plejer at melde sig paa denne Tid, stærk og vedholdende heroppe.

Det er saa lidt, vi faar at vide om, hvad der foregaar ved Fronten. Nu og da slaas et magert Telegram op paa Raadhusporten; Aviserne er under Censur og indeholder derfor alle det samme; men det er tydeligt, at de oppe i Officersklubben, der straaler af Lys i alle Vinduer til langt ud paa Natten, faar adskilligt mere at vide. Naar vi ser dem gaa fra Middag, Officererne, kan vi aflæse Stemningens op-og-ned; det er en hel Skala: højrøstet, munter, nedstemt, tavs, gnaven, skummel. Det er forkert, at de menige ikke holdes underrettede; i Stedet for at bringe Soldaterne til at føle sig som levende Celler i det store Legeme, som Myrer i en Tue, tvinger man dem til at tænke paa deres egen private Nummer-Bekvemmelighed, gør dem kolde overfor det hele, uimodtagelige for den store Fællesstrøm; de slaar sig til Ro ved, hvad Øjeblikket kan give: Mad og Drikke, Tobak, Kortspil, Pralerier og mer eller mindre tvivlsomme Historier fra det intimeste Privatliv, Revyviser og lignende; kun sjældent hænder det, at en alvorlig Sang slaar igennem og for et Øjeblik samler Sindene.

Jeg har fornyet et Bekendtskab. Det er Slagteren. Jeg saa ham første Gang oppe hos Henrik, da de forhandlede om Pengene — han er nemlig Henriks Stillingsmand; Mobiliseringsnatten saa jeg ham igen udenfor en Beværtning mellem en Mængde indkaldte; han kendte mig, raabte mig an, før jeg kunde komme udenom, og forsøgte at aale mig som Repræsentant for Storborgerne; og saa vil Skæbnen, at han nu er min Rodekammerat og Fløjmand. „Er du der, Kammerat?“ — var der en, der sagde om Bord i Prammen, idet han anbragte sin Kødklump af en Næve paa min Skulder, saa jeg var ved at synke i Knæ. Saa snart vi var kommen i Land, maatte jeg give Øl til ham og et større Antal „Drenge“, der fulgte ham trofast.

Slagteren — han hedder aldrig andet — fører an i Delingen, ja næsten i hele Kompagniet, i Kraft af Styrke, Talegaver og en vis militær Raskhed. Selv Løjtnanten har indset, at man maa forholde sig til ham. Korporalen, hvis Forfængelighed det er at være dannet Menneske — han taler Bogsprog og kopierer Kaptejnen, lige til at dukke melankolsk med Hovedet og misse med Øjnene, naar han modtager en Melding, — gaar udenom ham, hvor han kan.

Naar Slagteren gaar i Krig, er det af flere Grunde; han lægger ikke Skjul paa nogen af dem; først er det, fordi han har „spadseret“ i et Par

Maaneder og været helt nede ved Bunden, saa Krigen kom ham lige til pas; dernæst er Sagen jo god nok: Geldern vil tampe os, fordi „vi Arbejdere har for meget, vi skal have sagt“ i Hallerland; det er altsaa Storborgerne mod Arbejderne. Det er han med paa, og naar man saa tilmed faar Penge for at slaa løs, er det jo en rigtig god Forretning. Det gælder bare om at „lave“ den, saa man ikke faar mere at bestille, end „hvad man er fæstet til“, som han kalder det. Lige saa flink han er til Øvelser og alt det, lige saa afvisende stiller han sig til ethvert civilt Arbejde. Forleden fik vi Ordre til at rydde den gamle Geværfabrik, som skal omdannes til Lazaret; vi maatte flytte Maskindele og bære Drejerbænke over til Depotet. Slagteren asede og stønnede og tabte alt, hvad han fik i Hænderne lige for Øjnene af Løjtnanten, der stod og bed Tænderne sammen af Raseri, fordi han ikke kunde blive klar over, om det var Alvor eller Komediespil. Selv er han utrolig ubehjælpsom, Løjtnant Lepaque, vant fra lille til Opvartning paa hver en Finger; jeg har gaaet paa Danseskole med ham engang som Dreng. Han er et Racemenneske af ældgammel Slægt, med blegt, noget deformt Ansigt, stort Baghoved og en smal, lidt skæv Mund, der kan smile saa fint og saa ædelt; men han er senestærk og spændstig, rask og sikker som en Jockey. — De andre tog hurtig efter Slagteren; og da tilsidst

en mægtig Kiste fuld af kasserede Bøsseløb, som vi var seks Mand om at bære, gled fra os, fordi Slagteren lod, som han snublede og slap Forhjørnet, saa Kisten gik i Gulvet med et Brag, der rystede Huset, følte Løjtnanten sig endelig overbevist.

— Lad Kisten staa! — kommanderede han og for afsted for at melde, at det var „teknisk“ Arbejde, som der maatte Fagfolk til.

— Det er det, jeg siger, den Kiste, man ikke kan løfte, skal man lade staa — sagde Slagteren fromt — og det er man jo heller ikke fæstet til.

Saa sank han og „Drengene“ ned i Grin og havde det rart paa Kisten med en Rulle Skraa paa Omgang, til Korporalen kom flyvende med et ondt Glimt i Øjnene og paa eget Ansvar gav hele Delingen en Omgang Extra-Exercits. Slagteren havde mærket sig, at jeg ikke vilde være med; jeg havde slæbt trofast; siden har han haft et godt Øje til mig og snakker om „Storborgerdrenge“ og „Grosserersønner“. Om Aftenen fik han Hævn over Korporalen. Han fik smuglet Øl ind paa „Svederiet“, og da det var drukket, bar han alle Flaskerne over i Korporalsvagten; da Kaptejnen kom paa sin Ekspeditionsrunde, var han lige ved at falde over Flaskerne. Korporalen, som havde Vagt, kom ud; Kaptejnen bandede, talte Flaskerne, raabte forarget op om Krostue og slet Eksempel for Mandskabet; og da Korporalen

endelig fik frem, at han ikke anede, hvor Flaskerne var kommen fra, gik han bort med et rasende „Det er Løgn“ i sine Øjne.

Kaptejn Balkh er høj og mager, lidt duknakket, med store melankolske brune Øjne; der er noget underlig rastløst over ham, som blev han aldrig færdig med et eller andet, der trykker hans Sind. Han tager sig samvittighedsfuldt af Folkene, men er alligevel ikke afholdt; de forstaar ham ikke. Den lille Løjtnant kan de bedre med, til Trods for at han af Fødsel staar dem langt fjernere. Det er Jockeyen i ham, de beundrer; han er ubændig hidsig, og naar det gaar løs, saa det smælder om Ørene med Eder og fantastiske Skældsord, er det morsomt at se, hvor de ryster for den lille Mand, disse store stærke Karle. Selv Slagteren stikker Piben ind.

Vor Oberst er enestaaende, og han er forgudet. De skulde se ham komme gallopperende paa sin røde Fuks ned imod Fronten, tæt og fast i Sadlen, som var han og Hesten ikke til at skille ad. Hovedet kastet tilbage med den korte Næse hvast i Vejret, det graa Overskæg smukt spidset over de sammenbidte Læber; inde under de graabuskede Bryn gnistrer det af Liv fra spillende mørke Øjne, som ser hver Knap, der er mat, hver Strop, der er skæv. Og trods Strengheden alt det Humør, som strutter af hans lille sluttede

Krop! Hans runde faste Hage er næsten det mest udtryksfulde ved ham. Han er ladet med Elektricitet; naar han smiler, er det, som stod der Gnister ud af ham; hvert Ord, han siger, slaar ned. De skulde høre ham tage Kommandoen med sin høje skrattende Stemme; det kan nok være, der er Appel; og De skulde se, hvor han nyder det, hvor hans Øje lyser for hver flot Præstation; saa er det, Smilet eksploderer, og Udladningen slaar igennem os alle; jeg vilde nødig være den Fjende, der ligger i Vejen, hvor han kommer op i Spidsen for sit Regiment.

Generalerne og Staben ser vi ikke meget til; men det er sandt, hvad jeg læste i en Avis — det var en Korrespondance fra Manøvrelejren, lige før Krigen brød ud — at de fleste er gamle. Der stod: „Generalerne kappes med Bergwalls Volde i Brøstfældighed, og i disse Gammelmandshænder skal altsaa Landets og Hærens Skæbne betroes". — Lad os haabe, at Obersterne til Gengæld er af Oberst Denners Type allesammen.

Undertiden er jeg nedtrykt, mismodig, saa jeg ikke kan sige Dem det. Det er, som var enhver Begejstring forsvunden af mit Sind; jeg tænker med Vemod paa de Dage, da den store Strøm greb mig saa voldsomt og formede mig efter sin Vilje i et eneste Øjeblik; det er, som om den nu, Dag efter Dag, siver ud og lader mig ydmyget og

ringe tilbage; jeg synes, at mit Liv, som pludselig spidsedes til og gik i Dybden, atter spreder sig i lutter tom og ligegyldig Overflade. Det er svært at bevare Følelsen af at betyde noget for sit Land og for dets Velfærd under denne halve Uvirksomhed mellem ligeglade Kammerater, for hvem det hele, Maalet, forflygtiges i en Række løse Øjeblikke, som det gælder om at udnytte til sin lille private Bekvemmelighed, — den forkuende Venten paa noget, der fuldbyrdes et Steds i Rummet, uden at jeg har nogen Indflydelse derpaa, ja uden at min Vilje vejer til blot et Atom i det hele. Jeg søger til Minder for at holde mig oppe under dette ulidelige Tryk paa mit Sind. Ringen, De gav mig, er min Trøst; jeg ser paa den og tænker paa ham, der bar den. Er det ikke mærkeligt — fra den første Gang, jeg hørte om Deres Fader, da den gamle Bonde paa Vejen fortalte mig om Helten fra Langholt, har jeg set ham saa levende for mig, som om jeg havde kendt ham; jeg er ked af, at jeg ikke bad Dem om at vise mig hans Billede; jeg er vis paa, at det er, som jeg ser ham. Jeg tænker paa Hegnsmanden i Skoven — paa Smilet i hans brustne Blik — og paa det Udtryk i Deres Ansigt, da vore Øjne mødtes over hans Lig — ved De, at Deres Læber skælvede, at Deres Blik veg ud for mit, ligesom i Uvilje? Hvad tænkte De mon? Derpaa grunder jeg ofte.

Lev vel, Grete Funk, maaske ses vi ikke mere. Jeg tænker paa Dem hver Aften Klokken Ti, som jeg har lovet — og mange mange Gange foruden. Jeg vilde ønske, jeg havde kendt Dem før.

Jep Fejr.

NOGLE Dage efter marcherede andet Feltjægerregiment nord paa.

Det var skinnende klart Vejr; midt paa Dagen brændte Solen. Henimod Aften stod Regimentet ved Foden af den lange lave Bjergryg, foran hvilken Bergwall ligger og forsvarer de let tilgængelige Passer. Der blev holdt Rast i Skoven, der strækker sig op ad Bjerghældet; alt blev gjort rede, som var det Maalet at sætte sig fast til Dækning af Passerne paa denne Side; men det var en Maske af Hensyn til den fjendtlige Recognoscering; i Virkeligheden gjaldt det Bergwall. Der skulde brydes op og Marchen fortsættes om Natten, for at man, uset fra Luften, kunde være i Bergwall før Daggry, medens Fjenden troede, at Styrken endnu laa Syd for Bjerglinien, dækket af Skoven mod Observation ovenfra; man havde Ordre til ikke at beskyde de fjendtlige Aëroplaner, som maatte lade sig se eller høre, for ikke paa noget Punkt at røbe sin Stilling.

Ved Midnat begyndte Opstigningen. I vidtstrakte Sigsaglinier — ad den brede Chaussée, der nylig

var macadamiseret — gik det i Mulm og Mørke op over Pashøjden og ned paa den anden Side.

Det var endnu Nat, da Jeps Kompagni marcherede gennem Byen Bergwall, som breder sig paa Bjergets sidste flade Skraaning ned imod Lavlandet.

Byen laa og sov som i dybeste Fred; kun Skildvagterne ved den gamle Byport vidnede om Krigstilstanden.

Løjtnant Lapaque orienterede Mandskabet, idet de marcherede mellem de mørke lave Husrækker i den døde Gade.

Inde bag en Forhave laa et stateligt toetages Hus; der var Lys i Stuen og i et Par førstesals Vinduer; en høj Flagstang tegnede sig over Taget som en sort Streg mod det første blege Skær i Øst. Foran Laagen præsenterede to Skildvagter Gevær.

— Der ser I Hovedkvarteret; det er Byens Kommuneskole. Der er Lys endnu hos Stabschefen — han pegede mod Vinduerne paa første Sal.

Der var noget trygt i at vide, at Manden for det hele vaagede, medens alle andre sov. Jep syntes, han kunde se ham bøjet over sine Kort og Papirer; maaske fuldbyrdede hans Hjerne Landets Skæbne i dette Øjeblik.

De kom forbi en høj mørk Bygning med en Stentrappe midt for; det saa ud som et gammelt

Palæ; „Hotel Bergwall“ skelnede Jep af de store forgyldte Bogstaver over Sideporten.

De naaede Kirken, hvis fire Spidstaarne pegede mod Himlen som kæmpemæssige Blyanter; den laa lidt tilbage i en omgitret Have med mange hvide Gravsten. Lige overfor paa Torvet var der et anseligt Bindingsværkshus med et gammelt Træ paa hver Side af Døren, og under dem to hvidstribede Skilderhuse.

— Der bor den kommanderende — sagde Løjtnanten og hilste de præsenterende Skildvagter.

Jep huskede fra en Vindusudstilling det farvetrykte Billede af den lille hvidhaarede Excellence — et skarpt glatraget Ansigt med en knudret Tænkerpande og et roligt prøvende Blik under høje Bryn. Generalen havde udmærket sig som Regimentskommandør i Femaarskrigen ved klar og præcis Vurdering af en Stillings Fortrin og Mangler, ved sin Evne til at vælge netop det gunstigste Øjeblik for en Aktion. Ham skyldtes det bevingede Ord, som var almindelig kendt blandt Officererne: „Kunsten at sejre bestaar i aldrig at aabne eller modtage et Slag, uden man er vis paa at sejre.“ Det var alt, hvad Jep vidste om den Mand, gennem hvem den store Fællesstrøm nu brød Vej for sin Vilje.

Et Stykke længere fremme laa der bag en Række Allétræer en statelig hvid Bygning med tætsiddende høje Vinduer.

— Det er „Fogedhuset“, hvor Amtsdommeren holdt Rettergang i gamle Dage. Der skal Kongen bo, hvis han kommer hertil.

Da Kompagniet svingede ud gennem Byens Port, laa Lavvandet foran dem dækket af en hvid Rimtaage. Hist og her stak en Poppel igennem og rakte Hals op i den blege Himmel; et Bondetag flød paa Taagen som Skroget af en Pram.

Det dæmrede. Taagen bævede i Øst, bølgede, begyndte at briste og løse sig fra Jorden i sønderrevne Flige; i Aabningen efter den skimtedes langt ude en graa spærrende Masse, kantet af mørke Punkter; det var Bergwall og dens Kanoner.

Der blev kommanderet Løb; for naar Taagen lettede, vilde man fra Luften kunne se det marcherende Regiment som en Række Myrer krybende langsomt henover Jorden, og Manøvren vilde være mislykket.

En halv Time efter gjorde Regimentet Holdt paa Alarmpladsen.

Der blev kommanderet Rør, og Jep saa sig forbavset om. Han havde ventet et Terræn fyldt af Telte og Heste, Ammunitions- og Transportvogne; men de stod paa en øde tiltrampet Mark bag en Skanserække, hvor Konstablerne laa med deres Karabinpyramider foran sig og sov paa Halm i lave Skure, gravede ind i Skansegrunden.

Obersten kom ned langs Fronten paa sin røde

Fuks, med den vagthavende Stabsofficer, til hvem han havde afleveret sit Regiment, paa venstre Side.

De talte ivrigt sammen; Jep saa af de raske Hovednik og hurtige Haandbevægelser, at Obersten var vred. Lige ud for Jep smeldede Ordet „Skandale“ fra hans Mund, mens Stabsofficeren trak beklagende paa Skulderen.

Obersten gjorde en favnende Bevægelse, som om han samlede hele Mandskabet i sin Haand og krævede Ledelsen til Regnskab for en Uret, der blev øvet imod det.

Jep forstod med et: det var en Skandale at byde Landets Sønner saa slette Nattekaar; hvor var Teltene, hvor var Barakkerne?

Vreden fængede i Jeps Sind fra Gnisten i Oberstens Øjne; men straks efter afløstes den af en blussende Hengivenhed for ham, som holdt der paa sin røde Hest og værgede for sine Børn.

Regimentet blev i Delinger spredt bag Skanserne. Folkene kastede sig trætte og søvnige. De færreste gav sig Tid til at skrabe Halm sammen til et Leje; de lagde sig med Hovedet paa Tornystret og faldt straks i Søvn; nogle enkelte fik Madposen frem og huggede i sig med glubsk Sult. Ogsaa Jep havde kastet sig; men det stigende Lys hindrede ham i at sove, skønt han var dødtræt, og Fødderne smertede. Han skottede til Slagteren, som ugenert havde skudt sig ind paa Halmen un-

der Halvtaget mellem to af de sovende Skansesoldater og allerede snorkede om Kap med dem. I Øst, hvor Taagen nu helt havde lettet, sitrede Horisonten af gyldent Lys; om faa Minutter vilde Solen bryde Linien, og Revellien skratte ned gennem Rækkerne.

Jep stod op og gav sig til at undersøge Skansen. Skildvagten deroppe vendte Hovedet imod ham. Jep nikkede; han nikkede igen og bad om en Skraa efter forsigtigt at have set sig om.

Jep havde ingen; men en Cigar havde han haft tilovers igaar ved Afmarchen. Da han fandt den frem, var den knækket; han havde ligget paa den. De lo begge to.

— Jeg turde jo alligevel ikke ha' røget den — trøstede Skildvagten sig.

— Har I set noget til Fjenden? — spurgte Jep.

— Nej — hans Vedetter ligger bag Grænsen.

Han pegede med Hovedet ud over den vide Slette, hvis Synskreds lukkedes af Grænseskovens bølgende mørke Linie.

— Hvor er Infanteriet? — spurgte Jep videre; han havde forgæves søgt efter de Tropper, som de skulde forstærke eller afløse.

— Tredie er paa Forposttjeneste; og femte arbejder paa den indre Linie sammen med Ingeniørerne.

Han vendte sig og pegede med Blikket i Ret-

ning af Bergwall. Derinde, hvor Taagen havde lettet, halvvejs mod Byen Bergwall, fik Jep Øje paa en Række mørke Ujævnheder i Terrainet og Spidsen af nogle Officerstelte.

— Jeg troede, Fæstningsarbejdet var færdigt — sagde han skuffet — det staar der i Bladene.

— Ja — og Løgn er det.

Skildvagten trak haanligt paa Munden og slog et Slag til Siden med Hovedet vendt mod Sletten, for at man ikke fra Korporalsvagten skulde se, at han talte med nogen. Da han kom tilbage, sagde Jep bekymret:

— Det tror de fuldt og fast i Hovedstaden.

— Den ydre Linie er færdig — indrømmede Skildvagten — Graven og Oversvømmelsen er i Orden, Pigtraaden og Sprængningerne.

Hans Blik pegede atter ud over Sletten; Jep vovede sig op ad Trappen, til han fik Hovedet over Brystværnet; han saa i det stigende Lys, at Sletten var død. Ingen Kreaturer var der at se, skønt Efteraarsgræsset endnu stod frodigt og grønt. En Bondegaard laa i Grus; Vejen, der førte ind til den fra Markerne, var spærret af Ruinerne af den sprængte Portlænge. Af den store gamle Have var kun nogle spredte Smaabuske tilbage; alle de gamle Træer var fældede; hist og her stak en tiloversbleven Stav af Havegærdet i Vejret som Korspinden paa en Fattigmands Grav. Sletten var bar og fejet, som var en Orkan gaaet over den,

saa langt Øjet rakte. Chausséen gik bred og hvid ad den befæstede Dæmning over Voldgraven; i en lang lige Linie gennemskar den Sletten og tabte sig mod det mørke Skovbryn i Horisonten; hist ude paa begge Sider af Vejen fangede en hvid Teltby de første Solstraaler.

— Der er Forpostlejren — sagde Skildvagten, der fulgte Retningen af hans Blik.

— Er det der vi skal afløse?

— Det er det vel nok, — hvis I ikke skal hen og grave.

I det samme skrattede Reveillen, fjærnt og nær, i Øst og Vest. Rundt omkring fra Skansebarakkerne lød Stønnen og Gaben; man strakte sig en sidste Gang mod Brædderne, vred Lemmerne mod Solen med Søvnen endnu svidende i Laagene. En begyndte at synge — det var en Morgensalme; en anden fløjtede drillende en Revymelodi imod den fromme; nogle morgengnavne bandede baade Sangen og Fløjten. De først færdige satte i Løb til Marketenderiet, medens de hægtede Bæltet om sig; det lange hvide Telt laa skjult bag en Række Proviantvogne. I faa Øjeblikke var Sletten levende af Larm og Lys.

Jeps Regiment, der havde marcheret hele Natten, fik Extrahvile i den Halm, Artilleristerne havde varmet til dem.

Jep trykkede sig op i Hjørnet og forsøgte at sove; der var otte Mand i samme Skur som han;

Slagteren havde hævdet sin Plads fra før og beherskede Snorkningen.

Jep saa fra Skurets Mørke ud i Lyset over Sletten, hvor Kompagnier marcherede og Officerer kom ridende enkeltvis eller to og to. Ambulancesoldater med hvidt Bind om Armen holdt Øvelser med Baarer og Vogne; mon Ravn var imellem dem? — En Række Kanoner kom buldrende med seks Spand langt ude ad Vejen fra Bergwalls Depoter; Ammunitionsvogne kørtes ind i dækkede Stillinger bag Batterierne. Artillerister holdt Øvelser med Sigtning, Afstandsbestemmelse, Indstilling og Ladning, men der blev ikke givet Ild. En Afdeling Feltartilleri havde Hurtighedsmanøvre et Stykke borte paa Sletten. Kanonerne kom raslende, saa hurtigt Hestene kunde trække dem. En, to, tre blev der protset af; om og om igen — det var ikke hurtigt nok. Jep kunde høre Kommandoraabene og Underofficerernes hvasse arrige Belæringer. De mange brogede Lyde gled sammen i hans Øren; Søvnen nærmede sig med sagte Fjed; han sank dybere og dybere og var næsten henne, da han vaktes af en Samtale i sin umiddelbare Nærhed.

Det maatte være et Par Artilleriofficerer, som var gaaet ned fra Voldgangen ad Trappen her og nu hvilede sig et Øjeblik paa Jordbænken op til Gavlen af Skuret.

— Nej — lød det med Fornuftens ubarmhjer-

tige Stemme, naar den skærer gennem en skøn Illusion — den *kan* ikke holdes.

Der fulgte en teknisk Forklaring, hvoraf Jep forstod, at noget manglede paa Vestfronten, hvor Enceinten rundede ind mod Bjerglinien — noget med Oversvømmelsen og den lave Vandstand i Floden paa Grund af den tørre Sommer — at det var denne Mangel, der søgtes bødet ved Spærringsarbejder og Minegange hist ovre til højre, hvor Jep havde set Ujævnheder i Terrainet, og hvor Skildvagten havde peget hen, da han talte om Gravning.

— Fjenden ved det jo lige saa godt som vi — fortsatte Stemmen — Satans ogsaa, at vi ikke kan faa hans Flyvere pillet ned!

— Det kan vi takke Landdagen for — kom det med en anden Stemme, der næsten slog over af Forbitrelse — de Herrer skulde puttes i Trøjen og anbringes midt i Hullet med fri Udsigt til Fjendens Haubitzere, saa var det Spærringsfort vedtaget paa fem Minutter — og de gamle Aëroplaner havde været kasserede med det samme. Nu er det for silde.

Saa fuldt af vred og bitter Sorg lød det „for silde“, at Jeps Hjerte slog heftigt derved. Han følte en levende Sympati for den, der havde sagt det, og tænkte paa at gøre sig et Ærende ud for at se hans Ansigt.

— Det ved Fjenden — gentog den fornuftige

Stemme efter en Pavse — derfor kan vi vente Angrebet i den første stærke Taage; det er det eneste, han venter paa.

— Ja — svarede den anden, og sagte kom det efter:

— Og hvad saa?

Svaret lød med saa lav Stemme, at Jep næppe kunde skelne Ordene:

— Naar den ikke kan holdes, var det bedre at rømme den og tage Forsvaret indenfor Bjerglinien.

Den anden Officer var tavs; og den første, som mærkede, at Fornuften kæmpede i hans Sind mod Soldatens rasende „Trods alt", spurgte med lav og indtrængende Stemme:

— Kan det forsvares at sætte Hærens Eksistens paa Spil?

Ja — bævede det gennem Jep — vi har den for at bruge den, ikke for at bevare den.

Saaledes var det altsaa fat! — Jep tænkte paa Fanen, de lasede Rester, han havde set paa Landevejen hin Dag — han mindedes de trætte graa Soldater i Landevejens Støv — den unge med de tørre sprukne Læber og det hjælpeløse Blik — han tænkte paa sin egen stærke Ungdom.

— Vi kan tage Stødet som Mænd og vige med Ære — kom det omsider med en Stemme, der skælvede af undertrykt Bevægelse.

— Og hvor højt skal Æren vurderes? — Hvor mange skal vi ofre, før vi viger?

Det er ikke noget Regnestykke — skreg det gennem Jep. Hegnsmanden regnede ikke; han gjorde, hvad der skulde gøres, og frelste Pigernes Liv. Jep vidste i det samme — det var som et pludseligt Lysglimt — at det ufattelige Smil betød: „I skulde blot vide, hvor let det er at dø!“

— Gud vil hjælpe os! — lød Svaret omsider.

— Og selv om vi viger i Tide, hvor mange slipper saa over — naar alle Fjendens Kanoner rettes mod de snævre Pasovergange i Projektørernes Lys?

Jep saa dem kravle over Bjergene. Som en Flod af Myrer paa Vejen hjem til Tuen; han saa Granater og Bomber lyse som Stjerneskud, springe i Luften over Passet og pille de kravlende ned, efterhaanden som de naaede op i Lyskeglen, ligesom han selv havde pirket Myrerne væk med en Pind hin Dag i Skoven.

— Vi *har* intet Valg, hvis vi ikke rømmer Stillingen — lød det med Fornuftens afgørende Stemme.

— Sejre eller falde — det Valg kan ingen tage fra os.

Ja — jublede det gennem Jep — Bergwall skal holdes, og med pludselig forunderlig Klarhed forstod han *hvorfor:* Staar vi fast — saa han — og

overgiver os ikke, saa skal det prøves, om de tør skyde den hele Hær ned til sidste Mand. Hvis de ikke tør, kommer de ikke igennem, og saa har vi sejret. Men hvis de tør det, da fornedrer de sig til en Horde Barbarer, der tramper ind over en Hær af Heltelig; fra hele Verden vil der rejse sig et Vredesskrig, som vil tvinge dem i Knæ og gøre vort Nederlag til en eksempelløs Daad, til et nyt Thermopylæ, — en Sejr saa vid og dyb, at den gælder ikke blot for vort Land, men for Retten i Verden; den vil gøre hver Mand, der bliver tilbage i Landet, til en Konge og en Helt — og hver Gelderns Mand til en ufri, en Krøbling paa Sjælen og en vild. — —

„Sejre eller falde“ var den sidste Tanke i Jeps Hjerne; saa slappedes Bevidstheden pludselig; Trætheden pustede den ud; og han faldt hen i Søvnen som en Død.

Hvordan er det, De holder? — Det er ingen Kødhammer! — Man skulde Gud hjælpe mig tro, at De aldrig havde haft en Spade i Deres Haand.

— Det har jeg heller ikke — sagde Slagteren fromt og skelede ned ad Rækken for at se, om Kammeraterne handlede efter Aftale.

Ved Middagshvilen havde han givet Parolen. „Man er jo da ingen Bonde — havde han sagt med Selvfølelse — hvad, Drenge — er vi Bønder?“ Drengene, der var opvoksede i Hovedstadens Arbejderkvarterer og saa ned paa alt, hvad der smagte af Landvæsen, afviste Tanken med Foragt. „Lad os vise dem, at det er vi ikke fæstede til.“ Jep alene var tavs; men det dirrede i ham af Vrede; Officerernes Samtale havde vakt en levende Følelse af Medansvarlighed i hans Sind; det var paa ham, den enkelte, at det hele hvilede med sin samlede Vægt; at *han* gav sit Yderste — indtil Livet og Livet med — det var Betingelsen for, at Bergwall kunde holdes. Slagteren læste Modstanden i hans Øjne. „Hvad siger du, Kammerat — æskede han og gik ham tæt

ind paa Livet — har jeg ikke Ret?“ — Jep beherskede sig og vendte ham Ryggen; straks efter blev der kommanderet Afmarch til Arbejdspladsen. — —

— Saa er det Fanden mig paa Tide, at De lærer det! — hvæsede Korporalen, rev Spaden fra Slagteren og viste ham, hvorledes han skulde føre den.

— Det er ikke saadan, naar man ikke er bondefødt! — sagde Slagteren undskyldende.

Der blev gravet sløvt og trevent, under Stønnen og Sukken. Korporalen for fra den ene til den anden, rødglødende af Forbitrelse; overalt mødte han den samme fromme, men uformaaende Tjenstvillighed.

Jep bed Tænderne sammen og sled i det, saa Sveden drev fra Panden ned over hans Hænder.

— Se til Femogfyrre — hvor han kan lægge fra sig! — raabte Korporalen — Er han maaske Bonde? — Han er Student og har hængt over Bøgerne, fra han var Dreng — og han graver som en Gartner.

— Saa har han vel studeret sig til det — var der en, der bemærkede.

— Han er maaske bedre begavet end en anden En — kom det med Eftertryk fra Slagteren.

— Hold Kæft og grav! — brølede Korporalen — Der bliver ikke Fyraften, før den Skyttegrav er færdig.

Løjtnanten havde staaet i Afstand og hørt det hele.

Nu kom han hen og raabte Jep op.

— Femogfyrre — De har vist, hvad en dygtig og ærekær Soldat kan præstere — De er færdig for idag. Træd af! — Korporal, de som ikke inden en Time har faaet det samme Stykke færdig som Femogfyrre, skal stille til Ektragravning.

Idet Jep lagde Spaden og gik forbi Rækken, mumlede Slagteren:

— Tag dig i Agt, din Fedtehas — det ender med Klø!

Løjtnanten vinkede Jep hen til sig.

— Kandidat Fejr — sagde han — hvorfor vil De gaa her mellem de Proletarer? — Det ender med, at De faar dem alle paa Nakken. — Har De ikke været Medlem af „Universitetets Skarpskytter"?

— Jo, Hr. Løjtnant.

— Saa har De fortrinsvis Adgang til Løjtnantskolen. Som frivillig behøver De bare at melde Dem.

Løjtnantskolen — Jep havde ikke tænkt derpaa. Det var tre Maaneders Forberedelse paa den militære Højskole i Hovedstaden og bagefter praktisk Kommandoøvelse hos en eller anden Kompagnichef.

Tanken slog ned i ham. Ja, han passede kun

daarlig mellem Slagteren og hans Drenge; der var vel Stof i ham til noget mere end en menig.

— Tak Hr. Løjtnant! — svarede Jep og var lige ved at række Haanden frem, men tog sig i det.

— Sov paa det, Kandidat, og bestemmer De Dem, kan De give mig et Par Linier, saa skal jeg ordne det.

Den lille Løjtnant nikkede venligt og vendte ham Ryggen.

Saa faar jeg Grete at se, tænkte Jep. Blodet strømmede heftigt til hans Hjerte; han saa hende levende for sig — med de mørke Øjne i det blege Ansigt — som i det Øjeblik hun vendte sig imod ham for at give ham sin Faders Ring.

Men hvorledes skulde han udholde at være saa langt fra de Begivenheder, som nu havde faaet Tag i ham? Det var jo ham, det hvilede paa, saa godt som paa nogen anden.

Jep strejfede rundt paa Sletten, mens det ulmede i hans Sind af den Brand, Løjtnantens Ord havde kastet derind. Et Øjeblik syntes det ham en Fristelse, som det gjaldt om at bekæmpe; men straks efter stod det for ham som Indvielse til en større, mere ansvarsfuld Gerning; at han forlod Fronten og ikke fik være med til de første Kampe, var maaske den Resignationens Pris, som han maatte betale.

Da han kom til Marketenderiet for at hente sin Suppe, blev Feltposten raabt ud.

Folkene, som havde lejret sig med Aftensmaden, sprang op og styrtede til. Jep fulgte efter; der maatte kunne være Brev fra Grete nu. Onkel Frits havde skrevet en Gang; det var nogle Penge til Hjælp for Forplejning. Fra sin Moder havde han faaet flere Breve og igaar en Pakke med fire Par Sokker, som hun havde strikket til ham; de tre Par havde han givet til nogle fortrykte Stakler.

Slagteren løb i Vejen for ham, stødte til ham, vendte sig og gjorde stram Honnør.

— Undskyld, Deres Excellence, at jeg kom til at træde Dem paa Tæerne.

Jep gik forbi uden at se paa ham; han *vilde* ikke strides.

Om jeg kommer paa Løjtnantskole, tænkte han, saa slipper jeg for hans ondskabsfulde Drillerier; han følte det som en uhyre Lettelse.

— „*Hr.* Jep Fejr — Nr. 45“ — raabte Feltposten op med spydigt Eftertryk paa „Hr“. — det er fra Kæresten — føjede han til og snusede til Brevet.

Jep blev rød i Hovedet og skyndte sig bort for at læse det i Enrum. Han havde aldrig set hendes Skrift, men han vidste, det var fra hende.

Tak for Deres Brev.

Jeg tænker paa Dem hver Aften, til Søvnen tager mig. De glider med over i mine Drømme,

men jeg kan ikke huske dem, naar jeg vaagner; kun Indtrykket bliver levende tilbage og gør mig glad eller urolig.

Jeg havde en Drøm i Nat, som gjorde mig bange. Jeg maa sige Dem det nu — at De kan vide det, hvis De skulde falde: Jeg elsker Dem, jeg betragter mig som Deres Brud. De spørger, hvad jeg tænkte, da vore Øjne mødtes over Hegnsmandens Lig og mit Blik veg ud „ligesom i Uvilje". Jeg anede, at jeg vilde komme til at elske Dem, og jeg veg tilbage for Henriks Skyld; jeg var jo forelsket i ham, før jeg mødte Dem.

Jeg har altid troet, at min Faders Sjæl vaagede over mig; derfor var hans Ring mit bedste Eje. Jeg gav den til Dem, for at han skulde vogte paa Deres Liv; derom beder jeg Morgen og Aften. Lev vel, Elskede!

Grete Funk.

Jep laa med Hovedet paa sit Tornyster og stirrede op i Himlen. Klokken var henad Elleve, men maaske hun alligevel stod ved sit Sovekammervindu og saa op mod de samme evige Lys.

Elskede — hviskede han og førte Ringen til sine Læber; han tænkte, at deres Sjæle mødtes under hendes Faders Varetægt.

Maaske skal jeg aldrig se hende, skar det pludselig igennem ham med heftig Smerte; og Løjtnantens Ord brød op i ham med en daa-

rende Fristelses Styrke: saa kom han hjem, saa fik han hende at se! — men det var kun et Øjeblik; han erindrede Samtalen mellem Officererne, Ansvaret og Gerningen blev atter levende i ham, og han fandt Fred i den Tanke, at som Krigen havde skilt dem ad, skulde Sejren føre dem sammen. Hun skulde være dens Løn.

Saa faldt han endelig i Søvn. Han drømte, at han stod ganske alene bag en Kanon og rettede den til. Foran ham paa Volden saa han Kammeraterne falde en efter en; sidst var det Slagteren, han trillede bagover med sine Øjne stift heftede paa Jep. Jep tænkte: det nytter ikke, Bergwall *skal* holdes. Pludselig mærkede han et Pust paa sin Pande; han saa op, der var intet; men saa hørte han en Stemme, det var Helten fra Langholt; det var hendes Faders Stemme, som sagde: Ja, kan du ofre *alt?* — Han sagde til sig selv: Men det er jo Drømmen —

I det samme vaagnede han, stiv i Lemmerne af Nattekulde; om Drømmen vidste han intet.

Det var lige før Daggry; en klam Taage trykkede ham for Brystet og sved ham i Øjnene; trods Kulden var der en Følelse af frigjort Styrke over ham; han søgte forundret i sit Sind. Saa huskede han Gretes Brev, tog det frem, læste det igennem og kyssede det.

I det samme lød Reveillen; og faa Minutter efter var hele Sletten i Bevægelse. Ordonnanser

kom jagende forbi paa deres Motorer. Nogle Artilleriofficerer gallopperede langs Volden, ivrig diskuterende. Rundt om vred Folkene Søvnen af de stive Lemmer; der var ingen, som sang. Trøjen blev rettet, Bæltet hængt om, Sablen hægtet paa, Tæppet blev rullet sammen og spændt paa Tornystret. De først færdige skyndte sig til Marketenderiet; det røg fra alle Feltkøkkenerne, og en liflig Duft af Kaffe førtes imod ham af Vinden.

Der var noget usædvanligt i Gære, det var tydeligt.

Kaptejn Balkh kom ridende; i hans Øjne flakkede det rastløst; hans Nervøsitet smittede Hesten; den slog med Hovedet og skælvede over Bringen. Paa Vejen mødte han Løjtnant Lepaque, morgenfrisk med lange spændstige Skridt, Hovedet hængende lidt fremover paa Jockeymaner og Cigaretten dinglende i Mundvigen.

Kaptejnen standsede og sagde noget til ham. Jep kunde se paa den lille Løjtnants Holdning, at det var betydningsfulde Ord. Lepaque vendte Hovedet mod Volden — derud imod, hvor Fjenden laa. I det samme for det gennem Jep: „Idag skal det være."

Kaptejnen bøjede sig ned og rakte Løjtnanten Haanden; det var som en Besegling, Lepaque skyndte sig at træde til og greb den; det kom ham overraskende, kunde Jep se.

Medens Balkh vendte Hesten og red videre, stod

Løjtnanten og saa efter ham, som grundede han paa noget. Saa rettede han sig i Vejret som en Fjer og skyndte sig tilbage i Retning af Regimentskommandoens Telt.

Slagteren kom slentrende over imod ham. Jep følte, at han vilde yppe Kiv til Tak for igaar; han kom ham i Forkøbet og sagde:

— I Dag bliver der ingen Gravning.

— Hvoraf ved Deres Excellence det?

Jep meddelte, hvad han havde iagttaget.

Slagteren gloede ud over Sletten, til ogsaa han fik Øje paa det usædvanlige Liv.

— Lad os bare komme ud at tæve dem — sagde han og gjorde sig bred — det er det, vi er fæstet til.

Ved Appellen blev Ordren til Udrykning forkyndt. Der stilledes sektionsvis til Geværeftersyn og Patronudlevering. En halv Time efter holdt Regimentet opmarcheret bag Chaussébatteriet, rede til Udrykning. Kaptejnerne sad til Hest foran Fronten og kiggede utaalmodig ad Regimentskommandoen til; man ventede kun paa Obersten.

— Der er han! — gik det sagte fra Mund til Mund gennem Geledderne.

Obersten kom over Sletten i strakt Galop paa sin røde Fuks.

— Giv Agt — ret! — lød det fra Kompagni til Kompagni.

Kaptejnerne strunkede sig, Løjtnanterne sigtede Geledderne; et Hovede blev trukket frem, en Bøssepibe rettet, en Mave skudt tilbage.

— Præsentér — Gevær!

Det klang som ét raslende Hug gennem Stilheden.

Obersten red hilsende langs Rækken med Hovedet paa skraa og den korte Næse hvast i Vejret. Under de opskudte Bryn fangede hans levende Øjne den meniges Blik, holdt det spiddet et Fnug af Tid og slap det for det næste. Jep følte det, som var en elektrisk Gnist gaaet igennem ham.

Da Obersten var naaet hele Rækken ned, vendte han om og red tilbage til midt for Fronten. Han holdt stille, drejede Hesten mod Regimentet, slog ud med sin behandskede Haand og talte.

— Soldater!

Vi har Ordre til at afløse tredie Regiment i Vagttjeneste. Vi skal besætte Skoven, at ikke Fjenden skal tage den, og rykke vor yderste Forpostlinie ud til Grænsen. Vi skal have Føling med dem derovre.

Soldater — I er unge og uprøvede, det er første Gang, I skal i Ilden; men jeg stoler paa Jer, en og hver; jeg ved, at I vil gøre mig og Fædrelandet Ære.

Det er dig — han kastede sig frem i Sadlen og slyngede sin Haand pegende mod en menig,

der vaklede, som havde Obersten stødt ham for Brystet, saa pludselig kom det — det er dig — han pegede paa en anden — det er dig — denne Gang ramte han Jep; Jeps Hjerte bankede, og hans Øjne greb Oberstens Blik for at møde hans Sjæl — det er hver eneste en af Jer, hvad enten han skal lyde eller byde, som har Sejren i sin Haand.

Regimentet dirrede af Spænding, én Sjæl i tre Tusende Legemer.

Obersten smilede, han var stolt, han var tilfreds.

— Kammerater — fortsatte han og kastede Hovedet tilbage — strenge Vagter forestaar, hvor Taalmod og Haardførhed skal prøves. Jeg skulde undt Jer bedre Kaar til at møde Kulde og Væde; vi har gjort, hvad vi kunde, for at skaffe Jer Telte og Barakker; men Landdagen vilde ikke bevilge; der er ikke Raad til de tohundrede Tusende Gylden.

Hans Stemme skælvede af Harme og Foragt; Skælvingen forplantede sig til Geledderne; Geværpiberne bevægede sig, det lød som et Suk. Kaptejn Balkh dukkede sig nervøst for de farlige Ord; over Løjtnant Lepaques skarpe Jockey-Profil saa Jep dæmre et henrevet Smil.

— Lige meget, vi er Soldater — og Soldater gør deres Pligt uden at kny. Lad os vise, at vi kan holde Stillingen ogsaa uden Telte, — ja i den bare Skjorte, om det skal være.

Et Smil slog ned gennem Rækken og tog Lyd som en Raslen i Løvet.

— Der ligger Bergwall — han vendte sig halvt mod Volden — milevidt ligger den og spærrer foran Bjergene. Den er bygget op af vore Fædre; Dynger af Heltelig har højnet den, og Strømme af størknet Blod har hærdet den. Der — derhenne hvor Volden svinger — han pegede, og alles Blik fulgte ham — dér var det, Johan den Store drev Fjenden tilbage; han kæmpede mod den tredobbelte Overmagt og frelste Landet, men han købte Sejren med sit Blod. Har I læst, hvad der staar paa hans Grav i Hallerlands Domkirke:

Han sejred i Døden,
Han lever endnu!
O, lær os i Nøden
At sejre som Du.

Soldater, lad os vise, at vi har lært det! — Hellere end at vige vil vi lægge os til Hvile paa den gamle Vold, som har drukket vore Fædres Blod.

Obersten tav, med Blikket stift ud for sig, som var han falden i Tanker. Alle Sind dirrede i Forventning; det var tydeligt, at der kom mere.

— Soldater — jeg har en Glæde at meddele Jer: Kongen er i Nat kommen til Bergwall for at sejre eller falde med sin Hær.

— Fædrelandet og Johan den Nittende leve!

Saa løstes der op; Spændingen fik Luft; et enstemmigt tordnende Hurra og endnu et — og et endnu.

Kommandoen lød. I Spidsen for sit Regiment red Oberst Denner paa sin røde Fuks ud gennem Bergwall, ud imod Fjenden, medens Nationalsangens Ord blev baaret mod Himlen af tre Tusende enige Stemmer.

Jep marcherede mellem Slagteren paa sin højre Side og en stærk tung Bondekarl, der kaldtes „Tinsoldaten“ paa Grund af sine stive kantede Bevægelser og sin Tavshed.

Medens Sangen fyldte Jeps Sind, tænkte han paa Kongen, som var kommen for at dele Skæbne med sine Soldater. Han huskede sine Ord til Onkel Frits, at et Liv kun er et Liv, og tænkte:

Det er lige dyrt for Kongen og for os.

Han tænkte paa Henrik og ynkede ham; Regnestykket „hvad kan det nytte“ vilde give hans Sjæl baade en Lænke og en Læk, ramme hans Personlighed baade i dens Frihed og i dens Helhed. Grete rejste i blændende Glans sin skarpe rene Profil mod den lyse Himmel; han forstod, hvorfor hun havde skrevet, som hun gjorde, hvorfor han — Jep — skulde vide, at hun elskede ham, skønt han ikke havde spurgt; det var, fordi hun ikke kunde være med paa anden Maade, nu hvor det gjaldt, end ved at give sin Kærlighed. I

den gav hun sit Liv helt og fuldt til det, som *hün* maatte ville. Han spurgte sig selv, om ikke det, han hidtil havde betragtet som en Heltemodets Devise — „sejre eller falde“ — som noget, der kun gjaldt Fædrelandets Frelse — i Virkeligheden var den almene Lov for al stigende Udvikling; det havde blot andre Navne i det daglige Liv; det betød jo ikke andet end, at det, som Ens Personlighed vil, det maa man ville for enhver Pris. Personlighed, tænkte han, det er jo ikke noget, som kan deles. Tager man Bunden ud af et Kar, bliver Staverne vel tilbage, men der er ikke længer noget Kar. Med Personlighed kan der ikke handles; den bunder i en evig Virkelighed; derfor, den der sejrer paa Bekostning af sin Personlighed, lider i Virkeligheden et evigt Nederlag, hvor rig han end bliver i det jordiske. Gives der overhovedet, spurgte han sig selv, nogen anden Sejr end Personlighedens? Uden den er vist Livet ikke noget værdt. Han mindedes et Ord af en berømt Filosof, som han forgæves havde grundet over. Nu forstod han det med et: „Vé den, der ser efter Udfaldet, — han er fortabt!“

MED klingende Spil marcherede de over Sletten. Højt oppe fulgtes de af Fjendens Aëroplaner; men det gjorde ikke noget; det var netop Meningen, han skulde se og indberette, at de besatte Skoven; om han endelig bekvemmede sig til at rykke frem for at hindre det, var det kun godt; man var forberedt paa nu at tage Stødet. Inde fra Bergwall skød de efter Flyveren, men kun for et Syns Skyld; det var en Skydning, hvor det gjaldt om ikke at ramme.

Ved Titiden naaede de Forpostkommandoen, den hvide Teltlejr, som Jep havde set fra Bergwall. Straks efter rykkede hver andet Kompagni ud for at afløse Vagterne.

Jeps Kompagni fik Piketvagt i Skovkroen, en lav straatækket Bygning, der laa lige i Skovbrynet, hvor Landevejen svingede ind fra Sletten. De afløste den Feltvagt af tredie Regiment, som havde haft sine yderste Poster skudt frem indtil midt i Skoven paa denne Side en Bæk, der løb mellem høje Kløfter.

Før Kompagniet endnu havde slaaet sig ned, blev hveranden af dets fire Delinger sendt ind

gennem Skoven for at afløse og optage Vedetterne langs Kløften, og saa gik det frem, til det lysnede fra den modsatte Side. Da de udsendte Patrouiller meldte, at intet fjendtligt var at øjne, tog Jeps Deling Stilling med Ryggen mod Brynet og det flade høstlige Agerland med spredte Bøndergaarde og Smaapletter af Skov udstrakt foran sig, skraanende langsomt ned imod Grænsen, hvis Pæle var synlige i Feltkikkerten langt ude i Horisonten.

Her gjordes der foreløbig Rast. Feltvagten skulde skydes saa langt frem, at Vedetterne kunde gaa lige ned til Grænsen; men Løjtnant Lepaque havde Ordre til at sondere Terrænet omhyggeligt, før han valgte den endelige Post.

Det var langt over Middag. Vejret var stille og koldt. Efter Maden fulgte der en halv Times Hvil; saa sendtes der Patrouiller ud paa ti Mand hver til Afsøgning af Terrænet.

Jep kom ud med Korporalen. De gik et Stykke ad Chausséen, spredte sig saa og afsøgte Gaardene for at spørge om fjendtlige Recognosceringer.

De gik med alle Sanser spændte, vogtende paa hver en Gruppe Træer, spejdende mod hver en Grøft og hvert et Hegn, skønt hele Egnen i den tidlige Morgen havde været gennemsøgt af de lette Husarer, som nu var trukket bort til Tjeneste vest paa. De var grebne af den forunderlige Følelse, at det hele pludselig var bleven levende Virkelighed. Det viste et helt andet Ansigt, end

Jep havde forestillet sig, paa en Gang et mere dagligdags og et mere truende. Spændingen blev til Utaalmodighed; han ønskede, at det bare maatte gaa løs, men greb sig i det; det var dog alt for sørgeligt, om han skulde dø for et lumpent Baghold, før han havde faaet Lejlighed tll at gøre virkelig Nytte.

Han snublede over en Rod; det er fordi jeg gaar og spekulerer, tænkte han; Opmærksomheden maa anspændes til det yderste. Ikke blot skulde han være vagtsom paa Omgivelserne i størst mulig Afstand, men samtidig maatte han passe, hvor han satte Foden; snart gik de paa tværs gennem en Roemark, hvor Knoldene, dækkede af den halvvisne Top, ragede op over den fugtige Jord og søgte at spænde Ben for ham; snart var det en nylig pløjet Mark med dens lange bløde blankbrune Skaar, hvor der sad fuldt af Krager, store og velnærede af den frodige Sommer; snart maatte de springe over en Grøft.

Da de havde marcheret en Times Tid uden at møde noget mistænkeligt, forekom det Jep med et, at de gik her med Geværet rede i den dybeste Fred; et Par Køer, som stod ude med Sejldugsdækken over sig, stirrede forbavset paa dem; han følte sig som Operettesoldat og syntes, at Karlene, der røg deres Fyraftenspibe udenfor Ladeporten, trak paa Smilebaandet ad dem.

Korporalen havde vist faaet den samme For-

nemmelse; for pludselig kommanderede han tilbage til Landevejen og marcherede rask ned mod en lille Landsby, som laa i en Sænkning, med røde Længer under forblæste Trækroner. Røgen fra Arnestederne, hvor der kogtes til Aften, hvirvledes fredeligt op fra Skorstenene over de mørke Skraatage.

— Er det Langholt? — spurgte Korporalen en Karl, der red et Par Heste hjem.

— Javel — svarede han og rettede sig militært; man kunde se, han havde ligget i Tjenesten.

Langholt — Jep stirrede med levende Interesse paa den fredelige By — det var som en Hilsen fra Grete. Hans Øjne ledte efter Birkelunden; det maatte være den Gruppe Træer, hvis gulblege Toppe ragede op bag Byen et Stykke længere mod Nord.

Da Korporalen havde talt med Landfogden, som ejede Byens største Gaard lige ved Bykæret, vendte de om og var tilbage ved Delingen lidt efter Solnedgang.

Jep var dødtræt; han lagde sig i det visne Løv, som Folkene havde slæbt sammen paa begge Sider af Vejen langs Stengærdet, der hegnede Skoven. Medens han laa der, kom der en Ordonnans ridende.

Jep saa, at han afleverede sin Ordre til Løjtnanten, som havde rejst sig og var gaaet ham i Møde. Løjtnanten kvitterede og gav sig til at læse,

da Ordonnansen leverede ham endnu et Papir og sagde nogle Ord. Løjtnanten drejede det i Haanden — det var et Brev i en stor gul Konvolut — saa sig søgende om mellem de hvilende Soldater og raabte: — „Femogfyrre frem!“

— Femogfyrre her! — raabte Jep, fór op og skyndte sig hen.

Havde Løjtnanten maaske paa egen Haand udvirket, at han kom paa Skolen! — Havde han mon glemt, at Jep skulde meddele ham sin Bestemmelse? Jep havde ikke truffet den endnu; men hvis der allerede var kommet Svar, saa var hans Skæbne jo afgjort og han slap for det vanskelige Valg.

— Det er et Brev til Dem! — sagde Løjtnanten og rakte Jep det.

— Det er fra Skifteforvaltningen — føjede han til og viste ham det blaa Embedssegl — og der er Ordre fra Forpostkommandoen, at De skal melde Dem i Morgen Formiddag Klokken Ti ved Hovedkvarteret i Bergwall.

Korporalen og Kammeraterne, som havde hørt Samtalen, saa forbavset efter Jep, idet han gik tilbage til sin Plads.

— Det var Satan — sagde Slagteren, imponeret mod sin Villie — er Deres Excellence blevet Krigsminister, siden De faar Posten ud med Ordonnans?

Det var en tjenstlig Meddelelse fra Overskifte-

forvalteren, at Chefen for Apellationsrettens Justitskontor Frits Fejr var afgaaet ved Døden og i Henhold til notarielt bekræftet Testamente havde indsat cand. jur. Jep Fejr, frivillig i andet Regiments tredie Kompagni, til Universalarving. Formuen var i Testamentet opgivet til 180.000 Gylden i Effekter og Grundværdi; til Executor var udnævnt hans Excellence Konseilspræsident og Justitsminister Grube.

Jep tænkte paa sit sidste Møde med Onkel Frits, paa hans frygtsomme, næsten undseelige „Gaa saa, lille Jep, og Vorherre være med dig"; han syntes et Øjeblik, at han var medskyldig, baade i at den gamle Mands Tilværelse havde været saa glædeløs, og hans Død saa ensom. Jeg har ikke fortjent det, tænkte han, jeg har ikke lønnet hans Omsorg med den rette Kærlighed; og nu skænker han mig hele sin Formue! — Jeg har ikke fortjent det. — Han søgte at forestille sig, hvad det i Virkeligheden betød, at han pludselig var bleven Ejer af 180.000 Gylden. Hvad vilde Grete sige? I samme Øjeblik gik det igennem ham: Hvis ikke Krigen var, saa kunde vi jo gifte os nu; og hans Fantasi begyndte at arbejde. Sammen med hende kunde han virke for sine Ideer uden at tænke paa Kampen for Brødet.

Jep laa vaagen til langt ud paa Natten, i Kamp med sig selv.

Var det ikke meningsløst, at han, der nu var

en rig Mand, gik her som almindelig Rekrut? Gjorde hans Formue ham ikke skikket til en større Gerning end at bruges til Kanonføde som en mellem Titusender? Men i det samme lød det med hans egne Ord: et Liv er kun et Liv, det er lige dyrt for alle. Endnu igaar havde han følt det saa levende, at hans Plads var her — og nu, han havde faaet Penge, syntes det ham ringe. Saa var det jo bleven til et Regnestykke ogsaa for ham. Dybt beskæmmet søgte han tilbage i sig selv; men det, der var sket, spærrede ham Vejen; og næppe var han falden til Ro i Erindringen om Indskydelsen, før Tvivlen rejste sig igen med nye Synspunkter og nye Spørgsmaal. Om han nu faldt, hvad blev der saa af Formuen? Vilde den være til samme Nytte for Landet, naar den kom paa andre Hænder? — Nej, det var til mere Gavn, at han bevarede sit Liv; om han letsindig satte det paa Spil, vilde det betyde et uforsvarligt Spild af Kraft og Værdi? Næppe havde han tænkt det, før han huskede, at det netop var de Ord, som Onkel Frits havde sagt til ham — som han dengang havde været saa forarget over — det var Henriks Anskuelse, som han saa hidsig havde fordømt. Oprørt forbandede han den Formue, der saaledes splittede hans Sind; men midt i Vreden lød det i ham: det er jo slet ikke Pengene, — det er Længselen efter Grete, som røver din Hjertefred; det er Angsten for at dø, før hun er

bleven din; det er Fristelsen til at leve med hende, nu da Pengene sætter Jer i Stand til at gifte Jer, — „jeg betragter mig som Deres Brud“ — *det* er det, som har betaget dig — det er Kærligheden til Grete, som fortrænger Indvielsen af dit Sind. Saa er du jo ikke bedre end Henrik, der sagde, at han ikke havde Lov dertil, fordi han var forlovet.

Udmattet af Kampen gled han over i Søvn. Da Reveillen vækkede ham, var han tung i Hovedet, og Lemmerne smertede. Han tumlede op, tænderklaprende af Kulde — det var den første egentlige Nattefrost. Han saa sig om mellem Kammeraterne; de var tavse og skuttede sig som han.

Løjtnanten kom slentrende, hyllet i sin Kappe; Jep mindedes Oberstens bitre Ord om Landdagen, der ikke havde Raad, og i samme Øjeblik sagde Lepaque, som havde han gættet Jeps Tanke:

— Hvad Folk — hvis de Herrer af Landdagen havde haft Vagten i Nat — mon de saa ikke havde faaet Raad til de 200.000?

— Jo! — lød det med djærv Tilslutning, og der faldt varme Ord i Tilgift, som den lille Løjtnant fandt det klogest at overhøre. Han vendte sig, fik Øje paa Jep og gik hen til ham.

— Husk, De skal møde i Bergwall Klokken Ti.

— Javel!

— Det var vel ingen onde Tidender? — spurgte han venligt.

— Min Onkel er død.

Jep stod med det aabne Brev i Haanden; han vilde gerne, at Løjtnanten skulde læse, men turde som menig ikke byde ham det. Løjtnanten saa det, rakte efter det og læste:

— Ministeren er i Bergwall — sagde han, idet han gav Brevet tilbage — han kom sammen med Kongen; saa er det nok ham, der har Bud efter Dem. — Det er en fin Executor, De har; er han af Familien?

— Nej, de har studeret sammen, min Onkel og han.

— Saa tager De vel paa Løjtnantsskolen?

Jep vidste ikke, hvad han skulde svare. Kampen fra i Nat blussede op paa ny i hans Sind og fortrak hans Ansigt i Smerte. Løjtnanten saa uforstaaende paa ham.

— Det er nok det, han vil Dem — Excellensen! — sagde han og gik.

Jep kunde ikke kende Byen igen, som han var marcheret igennem om Natten. Da var den som uddød; nu genlød den af Hesteklapren over den toppede Stenbro, — af raslende Vognrummel, naar en af de store Ammunitions- eller Transportautomobiler fór igennem Byen paa Vej ud til Lejren. Overalt var der Soldater, Officerer og menige af alle Vaabenarter. Et Kompagni rykkede ud, et andet vendte tilbage fra Morgenmanøvre paa By-

ens gamle Blegdam og Reberbane. Smaa Flag hang ud af Vinduerne, og Byens Borgere stod udenfor Butikken og drøftede Nyt.

Inde bag en Række gamle Allétræer fik Jep Øje paa et hvidt Hus med høje tætsiddende Vinduer; han genkendte „Fogedhuset“, hvor Kongen skulde bo. Det var Kongeflaget, som lyste mellem de gulnede Trækroner; og der, frem og tilbage foran Stentrappen, gik to Skildvagter af Honnørgarden.

Saa vidste han, hvor han var. Han naaede Torvet, hvor der laa fuldt af Soldater langs Kirkegitret; paa den modsatte Side genkendte han det gamle Bindingsværkshus, som den kommanderende beboede.

Gaden snævrede sig ind paa den anden Side Torvet; han kom forbi Hotellet med det store gyldne „Hotel Bergwall“ over Porten; der stod et Par Officerer af Generalstaben og talte sammen paa Fortovet; de vendte sig og gjorde stram Honnør for en gammel hvidhaaret og stivbenet General, som kom forsigtig ned ad Stentrappen og steg til Hest, ført af en yngre Herre i Diplomatfrakke uden Hat. Skulde det være her, Konseilspræsidenten boede? — den civile lignede ganske en ministeriel Sekretær.

Jep gik videre og naaede Kommuneskolen med Hovedkvarteret, just da Klokken slog Ti fra et af Kirkens fire Spidstaarne.

Han meldte sig i Forstuen. Den vagthavende Sergent sendte Bud ind i Adjudantværelset. Et Øjeblik efter kom en ung Løjtnant ud, mønstrede Jep med to store nysgerrige Drengeøjne, kaldte paa en Ordonnans og gav ham Ordre om at aflevere Jep paa Hotellet til Konseilspræsidentens Sekretær.

Faa Minutter efter blev Jep modtagen med forekommende Høflighed af den yngre civile Herre, som han havde set følge Generalen ned ad Trappen.

Han maatte vente nogle Minutter i et højt gammeldags Skabeværelse, der var omdannet til Forstue. Saa viste Sekretæren sig i Døren og vinkede ham ind.

Ministeren kom ham i Møde med et venlig vemodigt Smil i sit smukke glatragede Politikeransigt. Jep kendte det fra Billeder i Pressen og undrede sig over de mærkværdig ungdommelige Øjne. Det mørke Haar var tæt, næppe graanet, og stod i en kruset Kam over den firskaarne hvide Pande.

Ministeren rakte ham Haanden og holdt Hovedet velvillig mønstrende tilbage.

— Saaledes ser De altsaa ud! — Fejr har ofte talt om Dem; Deres Fremtid laa ham paa Sinde til det sidste; ja det vil De jo have erfaret af Skifteforvaltningens Skrivelse.

Ministeren drog ham med sig hen til et stort

Skrivebord midt i Stuen. Han satte sig og pegede paa en Stol ligeoverfor.

Jep var saa vant til den militære Subordination, at han blev staaende med samlede Hæle.

— Sæt Dem! — Ministeren smilede — det er ikke Nummer Femogfyrre, jeg har haft Bud efter; det er Universalarvingen efter min gamle Ven. Jeg er jo Deres Executor.

Jep satte sig.

— Først maa jeg forsikre Dem om min Deltagelse i det Tab, De har lidt! — Ministeren bøjede Hovedet frem; de spillende Øjne blev pludselig dybe og alvorlige — *mit* Tab er stort; Deres Onkel og jeg har kendt hinanden fra ganske unge; jeg satte overordentlig Pris paa hans noble Karakter; under en nøgtern og behersket Overflade skjulte han et Hjertelag saa varmt og trofast som faa.

Han fór sig med Haanden over Ansigtet og fortsatte:

— Jeg kan tænke, at De længes efter at høre, hvorledes han døde. — Han har jo været svag længe; da jeg talte med ham i Sommer, straks efter Baderejsen, anede det mig, at han ikke havde langt igen. Jeg tror heller ikke, at han selv gjorde sig synderlige Forhaabninger; men det var ikke til at mærke paa ham, han var rolig og fattet som altid. For en Uges Tid siden læste jeg i Avisen, at han var syg, og samme Dag fik jeg Brev

om at komme til ham i hans Hjem. Lægen havde paa hans indstændige Anmodning sagt ham Sandheden; han var forberedt paa Døden. Testamentet havde han allerede affattet og bad mig om at være Executor. Han omtalte Dem i de venligste Udtryk; og jeg lovede at staa Dem bi med Raad og Daad, om det gjordes fornødent. — Jeg havde det Indtryk, at det ikke var med hans gode Vilje, De meldte Dem som frivillig.

Ministeren gjorde en Pavse og saa spørgende paa Jep.

— Nej, Onkel Frits syntes ikke om det?

— Hvorfor?

— Han mente, at jeg, som ikke var vant til legemligt Arbejde, kunde gøre større Nytte ved at blive hjemme.

Ministeren svarede ikke; han vedblev at se paa Jep; en Antydning af Smil blinkede i hans Øjekrog, men det forsvandt straks.

— Nogle Dage efter — fortsatte han — fik jeg Bud i Ministeriet om, at han var død, stille og rolig, uden Lidelser og ved fuld Bevidsthed.

Jep saa ned for at skjule Taarerne, som vilde frem.

— Jeg lod Skifteforvaltningen underrette og tog straks til hans Hjem. Paa hans Skrivebord fandt jeg et forseglet Brev til Dem tilligemed en Anmodning om at besørge det i Deres Hænder. Jeg stod just i Begreb med at følge Kongen til Lejren og foretrak derfor at overrække Dem det selv.

Ministeren tog et Brev ud af sin Brevtaske og rakte det til Jep, som i dyb Bevægelse genkendte den store kantede Skrift og efter at have vendt det et Par Gange gjorde Mine til at stikke det i Lommen.

— Læs det med det samme! — sagde Ministeren — maaske er der et eller andet, som De kunde ønske at raadføre Dem med mig om. De maa betragte mig ikke blot som Fuldbyrder af Deres Onkels sidste Vilje, men ogsaa som Deres faderlige Ven.

Jep bukkede til Tak; han var for bevæget til at tale. Saa brød han Konvolutten og læste.

Kære Jep!

Naar du læser dette, er jeg ikke mere i Live; alt, hvad mit var, er nu blevet dit. Men idet jeg efterlader dig min Formue, skal du vide, at den er Frugten af mit Liv og min Virksomhed, jeg begyndte med tomme Hænder. Sidst jeg saa dig, fortalte jeg dig om en Ungdomsven af mig, som var bestemt af Forsynet til at naa vidt i Verden og som forspildte det i Kraft af sin Naturs Hang til det overspændte, det ekstreme. Han, som kunde have favnet videre end nogen af os andre, han udsatte letsindigt sit Liv, blev dræbt og efterlod sig Enke i vanskelige Kaar, med et endnu ufødt Barn. Du mindede mig om Helten fra Langholt, som han blev kaldt, da du stod hos mig sidst.

Der var den samme Ild i dine Øjne, som der var i hans, — og fordi du ligner ham, som ogsaa din Fader lignede ham i Sindet og fik en lignende Død, er jeg bekymret for din Skæbne. Saa vil jeg da nu, idet jeg betror mit Livs Resultat, skabt i Kamp med mangehaande praktiske Krav, i dine Hænder, fra den anden Side Graven bede dig betænke endnu en Gang, hvem der tjener sit Land bedst: den der lader sig dræbe paa en Idé — eller den, der bliver hjemme og tager den Gerning op, hvortil han er skikket ved Anlæg og kaldet ved Uddannelse. Det er mit Haab, at nu du har faaet Midler til at skabe Nytte og Lykke ikke alene ved dit Arbejde, vil du erkende, at det er en Synd imod Menneskeheden at øde Livets frugtbringende Kræfter paa ideale Krav, som sprænger det, — at Døden, selv en Heltedød, ikke er i Stand til at opveje Livets Velsignelser.

Lev vel, lille Jep!

Din Onkel og Ven.

Jep blev siddende med Brevet i Haanden og stirrede ned for sig, greben af en forunderlig Følelse af at være i en usynlig Magts Haand. Han saa ham for sig højt til Hest med de luende Øjne og den dinglende Arm — Gretes Fader. Var hans Aand tilstede imellem dem den Dag da han sad hos Onkel Frits og sagde Ord, som han selv forbavsedes over, fordi han ikke vidste, hvor de

kom fra? — Var det Helten fra Langholt, der søgte Vej for sin Vilje gennem mig? — Han saa paa Signetringen og drejede den om sin Finger — Var Gretes Bøn opfyldt, før hun bad den? — Var det hendes Fader, som havde givet ham Indskydelsen hin Dag i Skoven? — Pludselig mindedes han sin Drøm fra igaar — at han stod bag Kanonen, og Stemmen hviskede: „Ja kan du ofre alt?“ — Han havde ikke vidst af den, da han vaagnede; men nu stod den levende for ham, og han saa, at det var den samme forunderlig stærke Drøm, som han forgæves anstrængte sig for at faa fat paa hin Morgen, da han første Gang hørte Funks Navn nævne — af Bondemanden, der havde været Vidne til hans Død.

Jep rettede sig op, frigjort og stærk. Tvivlen fra hin Nat, nu var den forsvunden — Kampen, nu var den vunden; Onkel Frits havde givet ham Løsningen selv. Ja, det var sandt, evindelig sandt — et Liv er kun et Liv og Personligheden ikke noget Regnestykke. Funk havde haft Ret, som Hegnsmanden havde Ret. Nu, hinsides Graven, som han skrev, — nu saa han det vist selv, Onkel Frits, og ønskede maaske, at han ikke havde skrevet, som han skrev. Ja, et Liv er kun et Liv — men den, som har mere, han giver ogsaa dette — *foruden*. Den, der har en Formue, han bør give den med — saa behøver han ikke at frygte, at den skal komme paa Hænder, der ikke

vil forstaa at benytte den paa den rette Vis. — — „Ja, kan du ofre alt?“ — Det var Drømmens Spørgsmaal — han forstod det nu. Længslen efter Grete, den skulde han ofre — som hun gav ham sin Kærlighed at have hos sig, om hans Livs sidste Time skulde komme. Og Formuen — nu saa han, hvorfor han havde faaet den — for at give den med, foruden Livet. Saaledes havde han sejret tilsidst fra sit Rige — Helten fra Langholt. Var det af Omsorg for Vennens Sjæl, for dens Velfærd i den evindelige Virkelighed, hvor den nu hørte hjemme, at den døde havde styret det saa, at Vennen dog — med sit Livs Resultat — kom til at tjene den samme Sag, som han dengang svigtede?

— Nu var det vel bedst, at De søgte Permission — lød Ministerens Stemme i Jeps Øre, som kom det langt borte fra — det sker lettest ved, at De søger til Løjtnantsskolen; saa kommer De tilbage til Hovedstaden; og fra Skolen kan vi saa altid finde en Udgang for Dem, naar De har lagt en endelig Plan for Deres Liv.

Jep svarede ikke; han hørte kun halvt. Ministeren misforstod hans Bevægelse og Lyset i hans Øjne. Han troede, det var Udslag af Grebethed. Hvad stod der mon i Brevet, som havde betaget ham saa dybt? — Han tøvede for at give Jep Tid til at fatte sig; men da Jep blev siddende ubevægelig med Brevet i sin Haand og

stirrede aandsfraværende paa ham, følte han sig ubehagelig berørt og gik over til det praktiske for at faa en Ende paa den lange Audiens.

— Er der nogen øjeblikkelig Disposition, De ønsker truffen, saa sig det kun, at jeg kan foretage det fornødne. — Er der nogen Gæld, De vil have dækket, saa behøver De bare at anvise paa Boet.

Jep saa op; hans Blik var nu helt vaagent.

— Ja — sagde han — jeg har allerede disponeret over Formuen.

Ministeren saa forbløffet paa ham og ventede paa mere.

— Jeg ønsker, at der for Onkel Frits's Formue skal anskaffes de Telte og Barakker til Mandskabet, som Landdagen har nægtet at bevilge. Det var jo tohundrede Tusende Gylden, der blev forlangt; saa det vil omtrent passe.

Ministeren stirrede paa ham i den højeste Forbavselse.

— De vil skænke hele Deres Arv —?

— Ja.

Ministeren fattede sig; han bøjede sig frem og lagde sin Haand paa Jeps Skulder.

— Det er smukt, det er overordentligt — sagde han venligt overbærende — men det vil De senere fortryde. Skønt min Stilling som Minister tilsiger mig at modtage ethvert frivilligt Offer til Forsvaret med den mest uskrømtede Tak, saa

anser jeg det dog for min Pligt som faderlig Ven at fraraade Dem et saadant Skridt. De ved sikkert, at Deres Onkel vilde —

Jep smilede.

— Jeg ved det — sagde han — men naar Formuen er min, saa har jeg Ansvaret for dens Anvendelse.

— Er De fuldmyndig?

— Ja.

Ministeren rejste sig og gik op og ned ad Gulvet. Saa vendte han sig brat om imod Jep; med Ansigtet lysende af Velvilje, med al den Evne til betagende Overtalelse, hvoraf han som Politiker var berømt, sagde han:

— Min kære unge Ven, jeg kan ikke sige Dem, hvor jeg beundrer Deres enestaaende Offervilje. En ung Mand med et saadant Sindelag fortjener at naa højt op i Samfundet; men Tidspunktet er ikke nu til at drøfte denne Sag. Lad os tales ved, naar Boet er udleveret og De har faaet Tid til længere og grundigere Overvejelser.

— Deres Excellence — sagde Jep og gik Ministeren et Par Skridt i Møde — jeg ved bedst selv, at det ikke kan opsættes; det er allerede Nattefrost, hvorledes skal det gaa til Vinter? — Spørgsmaalet er kun, om det er tidsnok endnu.

— Nuvel — Udtrykket i Ministerens Ansigt skiftede om fra smilende Velvilje til rolig Myndighed — som Konseilspræsident kan jeg, det

gentager jeg, kun med Tak modtage Deres Tilbud. — Jeg skal endnu i Dag omtale det for Majestæten som et Vidnesbyrd om den fortræffelige Aand, der besjæler Hæren. Men som Executor kan jeg ikke — før Boet er udleveret — forsvare at disponere over mere end en Trediedel.

Han lagde Haanden fortrolig paa Jeps Skulder, saa ham ind i Øjnene med sit stærke ungdommelige Blik og sagde:

— Kære Fejr, lad det blive ved en Trediedel, naar De endelig vil bevise Deres Offersind; det er allerede en meget betydelig Gave.

„En Trediedel“ — det Ord kaldte Onkel Frits lyslevende frem for Jep — det var Regnestykket igen; hans Læber trak sig sammen til et halvt bittert, halvt vemodigt Smil.

— Det er ikke Forfængelighed, som leder mig — sagde han — jeg ønsker, at Pengene skal bruges til Telte og Barakker, da jeg ikke kan tænke mig, at de kan finde nogen bedre Anvendelse.

Ministeren saa længe paa ham. Saa tog han Jeps Haand og sagde:

— Naar det er Deres udtrykkelige Vilje, har jeg ingen Midler til at hindre Dem. Jeg skal underrette Generalkommandoen om Deres Gave; den vil selvfølgelig blive modtaget. I Embeds Medfør takker jeg Dem paa Fædrelandets Vegne,

men som Menneske og Ven vilde jeg beundre Dem endnu mere, om jeg var sikker paa, at Deres Disposition ikke skyldtes en vis Letsindighed i Karakteren, som vilde have vakt alvorlig Betænkelighed hos Deres afdøde Onkel.

DA Jep efter Middag kom tilbage, var Delingen rykket frem til Langholt og Feltvagten sat i Landfogdens Gaard.

Jep hørte til første Afdeling, der skulde ud i Vedetkæden. Der var ved Middagstid hørt Kanonskud i Øst; og medens de, en halv Snes Mand, marcherede op mod Birkelunden, gennem hvilken Landevejen førte ud til Grænsen, drøftede de, hvor Skydningen vel kunde være, og naar det mon vilde gaa løs ogsaa for dem. Maaske var det bare, mente Korporalen, Bergwalls Kanoner, som blev blæst af.

Det var kort før Solnedgang. Vejret var stille og koldt; en stor mørk Sky trak fra Nord ind over Himlen og stod med skarp Rand mod Aftenlyset i Vest.

De høje gamle Birke rørte ikke et Blad; det var, som holdt de Vejret og lyttede i højtidelig Forventning mod noget, der modnedes hist oppe. Skovbunden var allerede gul af fældet Løv; der var saa tyst at træde under de sølvhvide Stammer; de nærmede sig hverandre og tætnede Skoven, alt som Jep og hans Kammerater skred

frem; midt inde fløđ Kronerne sammen, dækkede for Himlen og kastede et gustent Skær af svunden Sommer over Jorden.

Den mørke Sky bredte sig videre og videre over den vestlige Himmel; idet Solen gled under, veg Lysskæret saa pludselig for Skumringen, at det var, som gik der et Suk gennem Skoven. Et iskoldt Pust aandede paa deres Pande og løsnede Blade, der svirrede lydløst og langsomt til Jorden, som om Skoven fældede Taarer. I det samme begyndte den mørke Sky at tabe sine hvide Fnug paa deres Vej; det sneede.

Inde til venstre for den smalle Skovvej veg Stammerne tilbage i Rundkreds om en Høj, der var gul af vissent Løv; paa Toppen knejste en Kampesten med en groft tilhugget Flade ud mod Vejen; Jep vidste i det samme, hvad det var. Han standsede; og da Korporalen vendte sig spørgende efter ham, pegede han ind og sagde:

— Det er Gravhøjen for Fægtningen ved Langholt.

De standsede et Øjeblik for at se, hvad der var hugget ind i Stenen; det var en lang Række Navne; øverst, under Datoen, stod Gretes Fader nævnt.

Jep fortalte om deres Skæbne, og tavse marcherede de videre gennem den mørknende Skov.

Som Jep gik der mod den tyst faldende Sne, under de gule Kroner, der tog den svage Lyd af

deres Fodtrin op til sig og beholdt den som et Minde, forekom det ham pludselig, at Skumringen var fuld af aandeløst Liv, der vogtede paa deres Fjed og søgte at komme dem nær; det var, som om nogle, der selv kunde se og høre, kæmpede i Smerte for at blive set og hørt.

Jep vendte Hovedet efter Monumentet og søgte mod den Sjæl, til hvis Varetægt Grete havde betroet ham. Det forekom ham, at det samme Pust som i Drømmen strøg over hans Pande; han saa ham levende for sig — ganske nær — de luende Øjne, den dinglende Arm og et Smil som det i Hegnsmandens brustne Blik. En Strøm af forunderlig Længsel gik igennem ham, og det var, som blev det hvisket i hans Øre: „Det er den højeste Lykke at dø for det, man elsker!" Gretes Øjne saa paa ham — hun var ham ganske nær — og han forstod, at det var for hende, han gik her — og for sin Moder — og for alt det, som han havde haft kær i sit Liv. Minder fra hans Barndom dukkede op og blandede sig med Indtryk fra Byen, hvor han havde hjemme, og alle Vegne fra hans Land; alt kaldte det sig med Navnet Fædreland — og altsamman var det i Fare. Det er det, som jeg har elsket, de vilde Heste stormer imod — tænkte han — maa jeg da ikke kaste mig imod og standse dem? Kammeraterne, der gik dér foran som dunkle Skygger gennem Skoven — de graa Soldater paa Vejen

hjem ad Chausséen hin Morgen, den trætte Rekrut med de sprukne Læber og det hjælpeløse Blik — nu forstod han, hvorfor de var saa smaa og saa dukkede; deres Fædre havde tabt og var dog bleven ved at leve. Kun de, der faldt, fordi de ikke vilde vige — som Johan den Store og som Helten fra Langholt — kun de bevarede Sjælen rank; de sejrede, idet de døde. Gaar de usynlig midt iblandt os? — tænkte han og saa sig om mellem Stammerne — Følger de os paa Vej og beder, at vi vil sejre som de? — Jep gik til for at naa sine dukkede Kammerater — brændende af Trang til at aabenbare dem Trøsten: Rank Jer og vær muntre; Sejren i Døden kan ingen Fjende røve Jer.

Da de kom ud af Lunden og Landet laa strakt foran dem under den mørke Himmel, med den sidste Skumring i Vest kæmpende mod Lyset fra den blege tynde Maane lavt over Skovens Bryn, tænkte han: Hvor det er skønt og hvor jeg elsker det! — Hvor Sneen falder tyst og blødt, tænkte han. Hvis vi køber Livet med at være slagne og dukke os paany, saa vil Sneen aldrig mere falde saa lunt og blødt som nu — vi vil ikke kunne se den i Øjnene. Aa, hvorfor har vi ikke vidst det før? Hvorfor valgte vore Fædre at leve Nederlaget i Stedet for at dø den lykkelige Død for det, de elskede? Det er det, som har gjort deres Sønner smaa og dukket deres Nakker;

kun de, som døde, kom derfra med hele Sjæle. Vil de mon hjælpe os nu? — —

Jep og hans Vagtfæller blev afløst ved Midnat; men de naaede ikke tilbage til Langholt, før Klokken var over Et.

De listede sig tavse, for ikke at vække de andre, gennem den lave Kostald, hvor et Par Lygter brændte med en mat osende Flamme, til de fandt hver sin Baas.

Jep spændte Tornyster og Bælte af og lagde sig i den lune Halm, men trods Trætheden kunde han ikke falde i Søvn.

Han laa og kastede sig, da det begyndte at gispe og gabe ved hans Side; det var Slagteren, som rejste sig paa Albuen og saa sig om, til hans Blik faldt paa Jep. Han stirrede paa ham halvt i Søvne, vaagnede saa helt op, kendte Jep og saa, at han var vaagen.

— Du lavede den rigtig — sagde han og strakte sig imod ham — det var en kvart Fridag, mens vi andre laa og gravede i Skidtet.

Jep svarede ikke; han saa paa Slagterens smaa søvndrukne Øjne og undrede sig over, hvor tidt han havde været vred paa ham.

— Hvad var det saa? — Du skulde vel have en Orden for mønsterværdig Tjeneste.

Jep fortalte ham, hvad der var sket.

Slagteren rejste sig over Ende og stirrede paa ham med aaben Mund.

— Saa er Du jo smadderrig — kom det omsider.

Da Jep bare smilede, fortsatte han alvorlig og bøjede sig over imod ham:

— Se til at komme paa Løjtnantsskolen, inden de snupper Pengene fra dig a'. Her risikerer du bare at blive skudt fra det hele — for i Morgen gaar det løs, det garanterer jeg.

— Jeg har dem ikke mere — sagde Jep og fortalte, hvad han havde gjort med sin Arv.

Slagteren saa usikkert paa ham.

— Det er vel Løgn! — prøvede han, halvt for sig selv, mens hans Blik holdt fast paa Jeps, til han fik klaret sig det mærkelige.

Jep gengældte hans Blik, og der strømmede ham noget i Møde fra Slagterens Øjne, som fik ham til at nævne det, der havde beskæftiget hans Sind, mens han stod paa Vagt i den kolde blege Nat.

— Hvis jeg falder — bad han — vil du saa tage denne Ring af min Finger og besørge den efter Adressen?

Han rev et Blad af sin Lommebog, hvorpaa han i Vagttimen havde skrevet Gretes Navn og Bopæl.

Slagteren tog det, holdt det op mod det dorske Lys fra Lygten og forsøgte at læse, men kunde ikke.

— Hvad staar der?

Jep nævnte det og tilføjede:

— Vil du sige hende, at jeg tænkte paa hende til det sidste.

— Det skal jeg! — Slagteren tog en fedtet Brevtaske op af Brystlommen og gemte Papiret omhyggeligt deri.

— Er det din Kæreste? — spurgte han.

— Ja.

Slagteren havde ikke sine Øjne fra Jep. Han slog med Haanden, som om han viftede en Bremse væk og sagde:

— Lad være at tænke paa at falde!

— Hvorfor? — jeg er ikke bange.

— Meld dig i Morgen hos Løjtnanten og faa ham til at sende dig paa Skolen med det samme. Du skal ikke ligge her og krepere fra det hele.

— Pengene har jeg jo ikke mere — sagde Jep med et Smil.

— Det er lige meget — vrissede Slagteren og dukkede Hovedet, som han plejede, naar han havde noget at tænke paa — Lad der være en Kugle til en anden En, der ikke har fortjent det bedre — han drejede Hovedet op mod Jep, og hans smaa Øjne naglede sig ind i Jeps med et underlig fast Blik, ydmygt og grumt, en Skyldigs og en Dommers paa samme Tid — jeg lokkede Konen fra ham a', Mestersvenden, og slog ham til Krøbling, da han kom og fandt os — han

dukkede Hovedet igen og trak Vejret tungt; saa sagde han myndigt, som var det noget, han ordnede: — Du skal ikke ligge her og dø — det er der ikke Raad til.

Der kom en Lyd fra Baasen lige overfor; de saa derhen. En Soldat rejste sig over Ende i Halmen, støttede paa Hænderne og stirrede frem for sig. Et hvidt Ansigt under et lyst Haar i Halvmørket; og ramt af Lyset fra Hængelygten et stort Blik, fjernt og blændet som en Søvngængers; han saa paa dem uden at se. Det var „Tinsoldaten“, den stive kantede Bonde, som altid var tavs. Der gik et Gisp igennem hans tunge Krop; han aabnede de tykke Læber og sagde — langsomt og højtideligt, som var det Fadervor, han bad:

Han sejred i Døden,
Han lever endnu.
O, lær os i Nøden
At sejre som Du!

Saa bevægede han Hovedet fra Højre til Venstre, som søgte han at finde ud af, hvor han var, udstødte et langt stønnende Suk og lagde sig igen.

Slagteren blev ved at stirre derover, til han hørte, at „Tinsoldaten“ sov; saa lagde ogsaa han sig tilbage.

— Godnat, Femogfyrre! — brummede han og

rullede sig sammen med Hænderne om sit Hovede.

— Godnat, Syvogtredive! — sagde Jep. Han vendte Hovedet mod Kostaldens sydlige Hjørne og hviskede i sit Hjerte:

— Grete — Godnat!

Medens Soldaterne flokkedes om det store aabne Arnested i Folkekøkkenet for at faa deres Krus fyldt med den koghede Morgenmælk, som to Piger øste op af en mægtig Kobberkedel, kom et Par lette Husarer raslende ind over Gaardens Stenbro.

Korporalen sprang ud til dem; medens han hørte deres Melding, saa Jep gennem den aabne Dør Dampen fra Bringen af de prustende Heste. Et Øjeblik efter stod Korporalen i Døren og raabte ind:

— Der er Fægtning i Vedetlinien!

Alle holdt Vejret, lyttende mod den aabne Dør, om de kunde høre Krigen; den ene af Pigerne gik ud med Mælk til Husarerne. Saa kom de pludselig allesammen i Bevægelse.

Jep løb ud foran Ladegavlen og stirrede ned imod det Sted, hvor han i Nat havde staaet Vagt — hist ovre paa den anden Side Lunden. Gennem den klamme graa Luft lød fjerne dumpe Drøn, som kom de dybt nede fra — det var den Lyd, han havde hørt igaar fra Øst; men plud-

selig overdøvedes Drønene af en Skratten og Knitren, en Raslen med smaa korte Smæld, som faldt over hverandre et godt Stykke borte.

Jep blev hed, det bankede i hans Tindinger; han rystede paa Hænderne af Spænding, medens han stirrede ud for at faa Øje paa Krigen, som nu endelig var over dem.

Han for op ved Lyden af Husarerne, der pludselig sprængte af Sted bag ham. De skal vel med Melding til Forpostkommandoen, tænkte han, eller maaske kun til Piketvagten i Skovkroen; dér er jo Telefon.

Løjtnanten for ned ad Stentrappen fra Beboelseshuset, medens han hægtede Sabelgehænget; efter ham kom den gamle Landfoged til Syne i Underbukser; han fyldte Døren med sin svære Skikkelse og skyggede over sine Øjne for bedre at se.

Et Øjeblik efter blæstes der Samling foran Laden.

Løjtnanten stod oppe paa Havediget og talte med Korporalerne nedenfor, medens han brugte sin Kikkert.

Et Par Mand blev sendt op mod Skoven for at se efter Morgenafløsningen.

En Patrouille gik i Løb gennem Birkelunden, ned mod Vedetterne.

Skydningen tav; et Par Skud kom dryssende bagefter; saa hørtes Kanonernes dumpe Brummen

igen, det lød helt fredeligt; men et Øjeblik efter kom der paany en Salve, skarpere og mere smældende end før.

Løjtnanten fik i Kikkerten Øje paa nogle Soldater, der kom i spredt Løb op imod Birkelunden, men ingen forfølgende Fjende var at se. Nogle Minutter efter kom to af Patrouillen løbende fra Lunden med de første Vedetter imellem sig. De meldte, at de i Dagbrydningen havde faaet Øje paa de grønne Huer bag et levende Hegn paa denne Side Grænsen. Fjenden havde altsaa rykket sine Vedetter frem i Nattens Løb. De kunde ikke sige, hvem der havde løsnet det første Skud; men de antog, det var vore, der skød for at trænge Forposterne tilbage over Grænsen.

De to Mænd kom løbende og meldte, at Afløsningen var undervejs gennem Skoven.

Da Delingen kom til Syne i Brynet, red Løjtnanten den i Møde og afgav Melding.

Der var Ordre til ikke at løse af; begge Delinger skulde under Kommando af den ældste Løjtnant vente paa Marchordre.

Medens Mandskabet traadte an paa Landevejen, begyndte det at sne, tyst og stille med store hvide Fnug, som det havde sneet igaar. Ingen talte; alle stirrede ud mod Grænsen med hede Tindinger. Den ene efter den anden traadte af paa Naturens Vegne under Tryk af Sindets Spænding. Jep havde aldrig i sit Liv været saa utaalmodig. Hvorfor

skulde de dog staa ledige her, naar Fjenden gik frem derude? Saa bed han Tænderne sammen og gjorde sig fast.

Skydningen tog fat igen; den blev almindelig baade i Nord og i Vest; det var tydeligt, at der maatte være givet Ordre til at gaa frem over hele Linien. Hvorfor holdtes de da tilbage? Ogsaa Løjtnanten havde ondt ved at beherske sig. I ét væk vendte han Hovedet og lyttede mod Skoven: Kom dog ikke snart en Ordonnans?

Endelig lød den hæsblæsende Plaffen af en Motorcykle; og faa Øjeblikke efter svingede Ordonnansen ned langs Gadekæret med Pløret i Plask omkring sig.

Løjtnanten gjorde et Spring af Glæde, da han modtog Ordren; den lille Jockeyskikkelse spændtes som en Fjer, og Kommandoen lød.

— Fremad — March!

Idet de svingede nedad Vejen, saa Jep oppe under Skoven Resten af Kompagniet komme i Hurtigmarch ned imod Langholt. Han kunde kende Kaptejn Balkhs dukkede Skikkelse foran til Hest.

I Birkelunden blev de tilbagesprængte Vedetter optagne i Geledderne. Saa lød Kommandoen: „Former Kæde“ — og fra Lunden rykkede de ud mod den Skyttegrav, som Delingen havde gravet i Gaar, mens Jep var i Bergwall. De sprang over den og løb videre, ned imod et levende

Hegn for Enden af den svagt skraanende Pløjemark.

Geværilden var forstummet; men bedst som de løb, lød der et Skrald fra Luften som af en stor Raket. Jep saa i Vejret — en lille tyk gulgraa Røgsky — et rødt Glimt — og bag dem sprang en Granat, saa Jord og Sten og Kviste fløj i Vejret.

Det var, som havde noget grebet ham i Struben, saa overraskende pludselig var det kommen. Jep knyttede Hænderne og bed Tænderne sammen, til han fik Bugt med den nervøse Skælven.

Saa lød der et bragende Tordenskrald. „Dæk!“ — raabte Korporalen; Jep saa ham kaste sig, saa lang han var i Snepløret, og skyndte sig at gøre ligesaa, idet han uvilkaarlig dækkede for sit Hovede; et stærkt Lysskær blændede; det raslede og ramlede omkring ham, og noget Jord faldt paa hans Ryg.

Straks efter var de igen oppe.

Løjtnanten vendte sig; han saa Kompagniet komme løbende fra Langholt, og oppe under Skoven vrimlede nye Rækker af graa Mænd frem som Myrer af en truet Tue. Han svingede sin Sabel og løb foran, til de naaede Hegnet.

— Ned bag Gærdet! — kommanderede han.

Jep kastede sig ved Siden af Slagteren og gjorde sig rede til Skydning. Han stirrede gennem en Aabning i Hegnet ned over Skrænten. Der bag

Vejen, hvor de gamle Tjørne stod i Række, tænkte han sig, at Fjenden laa.

— Ikke skyde før Kommando! — formanede den lille Løjtnant, som trippede urolig bag en stor Tjørn med Kikkerten for Øje — godt Sigte, Folk! — Hold ikke for højt!

Pludselig saa Jep en Række mørke Mænd komme farende ned imod, paa den anden Side Vejen derovre, med Geværerne i Haanden.

Jep lagde Bøssen til Kinden, tog Sigte og ventede; men inden Kommandoen lød, var alle de løbende forsvundne bag Hækken, som Jep hele Tiden havde haft mistænkt:

Hvorfor løber vi ikke frem? — tænkte Jep og saa sig utaalmodig om efter Løjtnanten, som var lige bag.

— Vent bare — de kommer nok nærmere!

Og rigtig — der blev levende bag Hegnet; de rejste sig paany, brød igennem og løb, saa hurtig de kunde, op ad Skrænten: det var tydeligt, at de vilde tage det Hegn, hvor Jep og hans Kammerater laa med Bøssen til Kinden og Fingeren paa Aftrækkeren. Da de var midtvejs paa Skraaningen, kommanderede Løjtnanten „Fyr“.

Det smeldede fra hele Rækken. Jep saa en af de mørke Mænd falde bagover med Hænderne i Vejret; en anden tumlede over sine egne Ben; en tredie skreg. En Løjtnant med dragen Sabel kom stormende efter og vilde have Soldaterne frem; men da en ny Salve smeldede imod dem, gjorde

Folkene omkring og styrtede tilbage, skønt han blev staaende og raabte dem frem.

— Tag Officeren! — sagde Løjtnanten.

Korporalen holdt paa ham. Jep saa ham tabe Sabelen og synke i Knæ. Han krøb langs Jorden nogle Skridt, kom atter paa Benene og slingrede efter, til han faldt og blev liggende.

— Fremad — løb!

Jep sprang op og løb, saa hurtig han orkede. Undervejs saa han ind i et Par mørke Øjne, som stirrede paa ham fra Pløjejorden, vilde af Vrede, i en smertefortrukken Mund; det greb ham om Hjertet, men han havde ikke Tid, han stormede videre til det Hegn, hvor Fjenden lige havde ligget; — nu var det deres.

Der blev sendt Salve paa Salve efter de flygtende, som kastede sig, løb et Stykke og kastede sig igen.

Saa lød der pludselig Trompetsignal, og Jep saa et fjendtligt Kompagni storme frem til Undsætning derovre med Officeren i Spidsen.

Kuglerne smeldede fra hele Linien og tyndede Fjendens Rækker ud. Hvid Røg boblede frem af Hegnet derovre; Jep hørte for første Gang Kuglernes pibende Fløjtespil lige ved sit Øre. Det svuppede af Projektiler, som gik ned i den bløde Jord omkring og bag ham. Et Raab tæt ved — det var „Tinsoldaten“, der tog sig med begge Hænder til Hovedet og trillede om paa Siden.

Jep stirrede i Rædsel paa ham, medens Slagteren tog Sigte paa Officeren, skød og saa efter, om Skudet havde ramt.

Atter rejste de sig derovre og stormede frem med Hurraraab. De fik en Salve, som slog ned; men Raabene blev kun højere. Fjenden stormede op imod som vilde Heste.

Saa lød det med Løjtnantens skarpe Stemme:

— Tilbage!

Jep saa sig forarget om; men da Slagteren og alle de andre sprang op, gjorde han ligesaa. Idet han vendte sig for at se efter Fjenden, slog Slagteren til ham, saa han trimlede; i næste Øjeblik hvislede en Kugle forbi hans Øre og svuppede ned i Jorden et Stykke foran ham.

De løb, til de naaede det Gærde, hvor de først havde ligget. Jep kom omtrent paa samme Plads som før; han kendte den store Tjørn, der havde raget ham i Ansigtet, da han sigtede.

Fjenden havde nu taget deres Plads, og et Øjeblik tav Geværerne.

Da raslede og dundrede det oppe bag Byen. Jep løftede Hovedet og saa et Feltbatteri komme i fuld Fart ned gennem Langholt. Det tog Stilling til Venstre for Birkelunden og begyndte at protse af.

— Gud være lovet! — tænkte han. Men inden Kanonen kunde skyde, stormede Fjenden paany. Granater sprang foran og bag Batteriet; et fjendtligt Kompagni viste sig i Flanken af Lunden; dets

Projektiler haglede ned over de ulykkelige Konstabler, der arbejdede i en Pladskregn af Kugler.

Jep forstod, at Øjeblikket var kritisk. Han saa Mandskabet falde, den ene efter den anden; men han fik ikke Tid til at tænke derpaa, for Fjenden rejste sig fra Hegnet foran og stormede op.

Jep sigtede, skød og ramte sin Mand — endnu en ramte han — og en vild Glæde blussede som Ild gennem hans Hjerte. Kom bare nærmere, tænkte han, vi skal pille Jer ned en efter en. I det samme kvalmede det ham — af Spænding eller Krudtrøg, han maatte gøre Vold paa sig for ikke at kaste op.

— Der røg han! — sagde Slagteren, og Jep saa en fjendtlig Korporal kaste sig med Armene fægtende i Luften.

Jep tog Sigte paa en Officer, som løb frem med hævet Sabel, da der i det samme kommanderedes „Tilbage“.

Det var Kaptejnens Stemme.

Jep vilde ikke lystre, han gik frem i Stedet for at gaa tilbage, men Slagteren greb ham i Armen:

— Kan du ikke forstaa, vi skal tilbage til Skyttegraven — raabte han og trak ham med sig.

En Granat slog bragende ned foran dem; Jord og Sten og Pløre sprøjtede Jep i Ansigtet, saa Vejret et Øjeblik gik fra ham.

— Der ligger en! — Slagteren pegede paa en

osende futtende Tingest inde mellem Roerne — pas paa, du ikke rører den!

De forreste havde allerede naaet Skyttegraven og sprang ned.

Jep hørte Fjendens Stormraab bag sig. Han vendte sig, fik Øje paa den samme unge Officer, som han havde sigtet paa før, da der blev kommanderet tilbage. Jep sigtede og skød, men ramte ikke. Officeren svingede haanende med Sablen.

I det samme fik Jep et Slag i Underlivet; han tabte Bøssen og greb sig til Siden.

Det kan ikke være en Kugle, fik han lige tænkt, det var jo et Slag; saa blev det bælgmørkt omkring ham; han mistede Bevidstheden og faldt næsegrus til Jorden.

Slagteren vendte sig rasende og skød den, der havde ramt hans Kammerat. Saa bøjede han sig ned over Jep, trillede ham om paa Siden, saa, at han var død, stønnede dybt og trak hans Haand frem for at vriste Ringen af; men Fingrene var krummede; og inden han fik dem rettede ud, kom en Kugle fløjtende forbi hans Øre. Han bed Tænderne sammen og forsøgte endnu en Gang at faa fat i Ringen; men Kuglerne hvislede og svuppede om ham, Fjenden var saa nær, at han kunde høre deres Sabelgehæng rasle under Løbet; i sidste Øjeblik sprang han op, naaede Skyttegraven, just som Fjenden fik en Salve, og kastede sig ned.

Officeren, som Jep havde fejlet, fandt ham, idet han løb forbi. Han standsede et Øjeblik med Revolveren rede og stirrede Jep ind i Ansigtet, — saa, at han var død, og skyndte sig videre.

I den blege Maanedæmring, som sivede ned gennem Uvejrsskyer, saa Jep sit Legeme ligge stift og koldt i Snepløret paa den nøgne Pløjejord. Det laa paa Siden med optrukne Knæ og Hænderne krampagtigt pressede mod Underlivet. Felthuen var trillet et Stykke bort i Faldet og Bøssen laa med Løbet pegende op over en Plovfure. Hvor hans Kind rørte Jorden, var Sneen smeltet.

— Nu er jeg fri — tænkte han, og skønt hans Øjne laa lukkede dernede i det hvide Ansigt, saa han dog Jorden udstrakt foran sig — den snespættede Markgærdet af mørke lavstammede Hegn. Han kendte Tjørnehækken igen, bag hvilken han havde ligget ved Slagterens Side og skudt. Nu var den brudt af en bred Aabning, som var den kløvet af Husarers Sabler og sprængt af deres Heste.

— Har vi sejret? — tænkte han og undredes paa, hvor længe det var siden, at han faldt.

I det samme blev han greben af en heftig Uro; han følte det skælve gennem sit stive kolde Legeme, skønt han svævede fri af dets snævre Fængsel.

— Jeg maa skynde mig! — tænkte han og gled bort fra sit Legeme, henover Jorden, ganske tæt over den, men uden at røre den; det var snarere, som om Jorden gled bort under ham.

Ikke en Lyd kom til ham i den døde Nat; intet Lufttræk rørte ham trods den hurtige Fart. Ved Grøftekanten stod en herreløs Husarhest og snusede efter Græs. Idet Jep svævede forbi, løftede den Hovedet, sprang til Side, blev saa staaende og stirrede med hævet Hoved, forbavset over, at der intet var.

Han saa en mørk Sky glide sig i Møde og opdagede, at det var Birkelunden. Oppe til venstre lyste et rødt Baal over de hvide Længer at Landfogdens Gaard og skinnede igen fra Gadekæret.

— Jeg maa skynde mig! — tænkte han og svævede endnu hurtigere.

Lunden lukkede sig om ham; og han kendte Vejen, hvor han havde gaaet med Korporalen, da de skulde paa Vagt.

Af Mørket under Træerne hævede en Lystaage sig og stirrede ham i Møde. Jo nærmere han kom, des mere levende blev den. Da han kom helt nær, saa han, at det var Gretes Fader — Helten fra Langholt, der ventede ham ved Gravhøjen; og han forstod med ét, at det var ham, han havde skyndt sig imod, da han vendte sig bort fra sit Legeme.

— Saa er det derfor, jeg er død — tænkte han.

Funk holdt der til Hest med de luende Øjne, den dinglende Arm og Blodet dryppende fra Hestens Bringe, som Jep havde set ham for sig, da Bondemanden fortalte om Affæren.

Jep strakte Armen ud imod, men kunde ikke naa ham, skønt han var ham saa nær, at han kunde se, at Øjnene lignede Gretes.

Hvad vil hun sige til, at han ikke beskyttede mit Liv, skønt jeg bar hans Ring, tænkte Jep.

— Grete vil græde! — sagde han.

Funk saa paa ham, men sagde intet; kun Øjnene levede i det blege Ansigt.

— Hvad vil du mig? — spurgte Jep.

Funk rakte Armen ud og drog ham op til sig paa Hesten.

— Ved Grete, at jeg er død? — spurgte Jep.

Men der kom intet Svar.

De gled lydløst gennem Lunden og kom ud paa den anden Side, hvor Langholt laa nær med Længerne røde i Skæret fra Baalet.

— Hvem har tændt det? — spurgte Jep.

Funk svarede ikke, men drejede Hesten lige imod Byen.

De gled ind mellem Husene; da de naaede Gadekæret, saa Jep, at der gik Skildvagter udenfor Landfogdens Lade; om Baalet laa Soldater og sov.

Det var Uniformer, som han ikke kendte.

— Fjenden har taget Byen — sagde han og

følte et Sting i det døde Hjerte, der laa slængt paa Pløjejorden.

De gled Baalet saa nær, at Flammerne slikkede op langs Hestens Flanke, men Jep mærkede hverken Hede eller Røg. Da de red forbi Laden, traadte en Skildvagt i Vejen for dem; de gik igennem hans Side; men han vendte sig bare, som havde et Vindpust rørt ham.

Da de var ude af Byen, gled de tværs over Markerne, op til Skovbrynets Stengærde, hvor Jep havde ligget, da Løjtnanten gav ham Brevet om Onkel Frits's Død.

Hvor Vejen drejede ind gennem Skoven, laa der Feltvagt. En Barak var rejst; den vendte Gavlen mod Vejen og udenfor gik en Skildvagt frem og tilbage for at holde Varmen. Jep raabte ham an; men han hverken hørte eller saa.

Hurtigere og hurtigere red de. De svævede over Kløften mellem Fjendens Vedetter og naaede ud paa den anden Side Skoven — ud til Sletten, just som Skyerne drev fra Maanen.

De red gennem Pigtraadshegn og tværs over den brede Grav, der nu var fuld af Vand; Maanen spejlede sig deri.

Idet de svævede over Volden, mærkede Jep, at den var levende; det bølgede og bævede omkring ham og under Hestens Hove.

— Hvad er det? — spurgte han og trykkede sig op til Funk.

— De døde.

— Hvorfor sukker og stønner de?

— De kræver.

— Hvad kræver de?

— Blodgælden af de levende.

Jep vendte Hovedet og saa sig tilbage; op langs Volden saa han; overalt var den levende, og det var, som rakte de efter ham, alle de, der stønnede og sukkede.

Foran dem laa Bergwall Sletten, fuld af Vogne, Telte, Kanoner. Gennem Stilheden lød Skildvagternes taktfaste Skridt og Snurren af Elektromotoren, som virkede Lys til Projektørerne.

De mødte en Patrouille, der skulde ud at visitere Vagterne; og midt inde paa Sletten saa de en Deling træde an til Afløsning.

De svævede gennem Bergwalls gamle Port, opad dens krogede Hovedgade. Klokken slog tre Kvarter paa Elleve fra Kirketaarnet, og Lyden blev ved at dirre i den stille Luft.

De gamle Træer foran Fogedhuset, hvor Kongen boede, havde tabt næsten alle deres Blade. Det faldne Løv klædte Alléen med et gult Tæppe helt op til Stentrappen, hvor to Skildvagter gik i deres lange Kapper.

En Officer kom ridende fra Staldlængen ind i Alléen og efter ham to Rideknægte, hver med en opsadlet Haandhest. De red hen foran Trappen. Inde i Forhallen tændtes det elektriske Lys,

medens Skildvagterne vendte Front og præsenterede.

Fløjdørene gik op. En Lakaj i Knæbenklæder kom ud og saa op mod Himlen efter Vejret.

— Hvad skal der ske? — spurgte Jep.

— Kongen rider bort.

— Hvorhen?

— Fra Bergwall. Generalkommandoen tør ikke staa inde for hans Liv.

— Kom han ikke for at sejre eller falde?

Jep saa op; og mødte Smerten i de luende Øjne; den brændte ham i Sjælen.

— Han skulde ride ud paa Volden, naar de stormer, som sin Oldefader Johan den Store.

— Hans Mænd vil det anderledes.

Jep mindedes Oberst Denners Ord og sagde Gravskriften højt ved sig selv:

Han sejred i Døden,
Han lever endnu.
O lær os i Nøden
At sejre som Du!

De red over Torvet, langs Kirkegitret. Bindingsværkshuset, hvor den kommanderende boede, havde Lys i Stuen.

— Overgeneralen er oppe endnu — sagde Jep — han venter paa Budskab om, at Fjenden stormer, for at ride derud. Er det ikke saa?

Jep saa op, men Funk skjulte sine Øjne for ham.

De naaede Hotel Bergwall. Da Jep var her sidst, gik en gammel stivbenet General ned ad Stentrappen til sin ventende Hest. Nu var det en Stabsofficer, som gik op ad Trappen og bankede med Dørhammeren — to korte Slag.

— Hvorfor kommer han paa denne Tid? — spurgte Jep.

Døren aabnede sig i det samme. Officeren gik ind, og før Tjeneren fik lukket efter ham, gled Funk og Jep fra Hesten op forbi og ind i Forværelset; Jep kendte det igen.

Tjeneren aabnede til Salen og meldte:

— Major af Gunnersdorf!

— Er det Stabschefen selv? — spurgte Jep.

Funk nikkede; Tjeneren holdt Døren aaben, og de gled ind bag Majoren.

Ministeren rejste sig fra det store firkantede Skrivebord midt i Stuen, gik ham i Møde og trykkede hans Haand.

Majoren tog Plads paa den samme Stol, hvor Jep forleden havde siddet.

— Vi har Underretning om, at Fjenden vil angribe inden fireogtyve Timer! — sagde han.

De to Mænd prøvede hinanden, Blik i Blik.

— Ved Deres Excellence, at Bergwall ikke kan holdes?

— Jeg har hørt derom — sagde Ministeren og ventede paa mere.

— Hvad er Regeringens Ønske? — spurgte Majoren.

— Vi maa tage et Stød — sagde Ministeren lavt og undveg hans Blik.

— Et hensigtsløst Spild af Kraft!

Ministeren rejste sig og gik over Gulvet med bøjet Hoved, vendte sig og kom tilbage til Majoren, som ligeledes havde rejst sig.

— De ved, at Overkommandoen har frie Hænder.

— Hvad er Deres Excellences personlige Skøn?

— Det har jeg sagt Dem. Folket venter, at vi tager et Stød.

— Og hvor meget skal vi ofre paa denne Forventning?

Ministeren gik atter over Gulvet med bøjet Hoved. Jep saa det dirre om hans smukke udtryksfulde Mund. Han stirrede længe frem for sig, før han svarede.

— Jeg kunde tænke mig — kom det tøvende og sagte — at en Trediedel —

— Majoren stemte Knoerne mod Bordet.

— Og Ansvaret? — spurgte han hvast.

— Hr. Major, jeg gentager det — i Ministeriets Instruks er der givet Overkommandoen frie Hænder.

Atter mødtes deres Blik; atter maalte de hinanden, Sjæl mod Sjæl.

— Det er ikke noget Regnestykke — raabte

Jep og gik ind imellem dem — Bergwall *skal* holdes. Der er kun én Pris: Sejre eller falde!

Men ingen af dem hørte ham.

Jep vendte sig mod Funk —

— Kan du ikke hjælpe? — bad han fortvivlet.

— De kan ikke høre mig.

— Jeg hørte dig dog. — Kaarede du mig ikke i Skoven? — talte du ikke til mig i mine Drømme?

— Jeg ledte Livets store Strøm igennem dig.

— Saa led den nu igennem dem.

— Godt! — sagde Majoren — Ansvaret er altsaa vort alene; vi kan handle frit, som Situationen byder. Det var det, den kommanderende ønskede bekræftet.

— Det staar i hans Instruks, Hr. Major.

— Jeg anbefaler mig.

Ministeren rakte Haanden frem; Majoren saa det ikke. Han bukkede stift og gik rank og rask mod Døren.

Jep og Funk gled ud forbi. De fulgte ham gennem Gaden, tilbage til Torvet.

Han skraaede over til den kommanderendes Bolig. Skildvagterne præsenterede; men han ænsede det ikke. Han saa paa sit Ur og ventede. Lidt efter lød der Skridt og Sabelklirren over den toppede Stenbro.

Jep vendte sig efter Lyden. Det var en gammel General i fuld Uniform, den samme som Jep

havde set paa Trappen forleden. Han kom langsomt og forsigtigt med Adjudanten ved sin Side.

Ovre fra Kirkesiden raslede igen en Sabel; det var en Kavallerigeneral med lange Rytterstøvler og høj gylden Kyrassérhjelm; dens Kam blinkede i Maaneskinnet.

Han skraaede over Torvet, over til Majoren og den gamle General. De hilste tavst og trykkede hverandre i Haanden.

Saa kom de, en efter en, fra alle Torvets Hjørner — Generaler og Divisionskommandører. Sidst kom en lille Mand — med hævet Hoved, fast og rank — just som Kirkeuret slog elleve dirrende Slag.

— Det er Oberst Denner! — sagde Jep. — Hvad vil de paa Torvet — midt om Natten?

— De skal til Krigsraad.

Majoren gik til Døren og bankede med Dørhammeren. En Adjudant kom ud, hilste og lod dem passere; Majoren og Oberst Denner var de sidste. Idet Adjudanten vilde lukke efter dem, greb Funk i Døren, som var det Vinden, der holdt igen, og gled ind med Jep.

De samledes i Salen om et aflangt Bord, hvor der laa Papirer og Skrivetøj for hver en Plads; rundt om paa Væggene hang store Kort.

Adjudanten gik fra den ene til den anden og viste til rette.

Officererne stillede sig bag hver sin Stol; Talen imellem dem var sparsom og lavmælt.

Adjudanten gik ind for at melde. Straks efter viste den kommanderende sig i Døren, lille og hvidhaaret, med den knudrede Tænkerpande over det roligt prøvende Blik.

Han gik hen til Lænestolen for Bordenden, hilste med et Nik hver enkelt af de tilstedeværende og tog Plads.

Da alle havde sat sig, meddelte han, at Krigsraadet var sammenkaldt paa denne usædvanlige Tid, fordi Kommandoen havde faaet Vished om, at et fjendtligt Hovedangreb var umiddelbart forestaaende. Da nu de sagkyndige samstemmede i, at Stillingen ikke kunde holdes, var det nødvendigt straks at komme til Klarhed over, hvad Situationen krævede.

Stabschefen rejste sig paa hans Vink og begrundede, hvorfor Bergwall ikke kunde holdes.

Det var det samme, som Officeren havde fremført i den Samtale, Jep havde hørt, da han laa vaagen i Skanseskuret.

De gamle Generaler sad med blege alvorlige Ansigter og Blikket hæftet paa Majoren. En og anden nikkede Bifald til hans Ord. I Oberst Denners Ansigt trak det nervøst over de buskede Bryn; han kastede med Hovedet og stak den korte Næse hvast i Vejret, som maatte han have Luft for en Brand i sin Sjæl.

Jep stillede sig tæt bag ham.

— Altsaa — Majoren gjorde Facit op — Bergwall kan ikke holdes.

— Der er ikke Spørgsmaal om „kan“ — brast det ud af Obersten.

Den kommanderende vendte sig spørgende imod ham; Obersten fór sig med Haanden over Ansigtet og tav.

Majoren berettede om sin Samtale med Regeringens Chef, — nævnte, hvad Ministeren havde sagt om at tage et Stød, om at ofre en Trediedel og sluttede med, at Overkommandoen nu fra højeste Vedkommende havde Bekræftelse paa, at den havde frie Hænder, men ogsaa var ene om Ansvaret.

Dyb Tavshed fulgte paa Majorens Ord. Selv Oberst Denner sad stille med Ansigtet begravet i i sine Hænder. Saa lød den kommanderendes Stemme fra Enden af Bordet. Fjern lød den og tør og knagende, som havde den ikke længe været brugt.

— Det er altsaa derom, jeg udbeder mig de Herrers Udtalelser: Skal vi tage et Stød med et Offer, som bliver forud skønsmæssigt at bestemme?

— Regnestykket — Regnestykket — raabte Jep, men ingen hørte ham.

— Eller skal vi skaane Hæren og rømme en Stilling, vi ikke kan holde? — Jeg gør opmærk-

som paa, at Beslutning vil blive tagen efter Stemmeflerhed. De Herrer maa med Deres Underskrift til Protokollen tage hver sin Del af Ansvaret for en Handling, der maaske vil være afgørende.

Den gamle stivbenede General, som Jep havde set paa Hotellets Trappe, skrumpede ind i sin høje Armstol; han var den, som skulde stemme først; det var, som trykkede Ansvaret ham sammen; hans Ansigt blev til en Maske, Blikket tomt og glasagtigt.

Oberst Denner sprang op og slog et Slag over Gulvet for sit Sinds Uro. Hans Sidemand vendte Hovedet forbløffet efter ham, som var han en Skoledreng, der uden Tilladelse brød op fra sin Plads i Timen.

Majoren skottede til den kommanderende, der sad bøjet over sine Papirer.

Endelig saa Excellencen op og gav med en Haandbevægelse Ordet til den gamle General paa sin højre Side.

Generalen rejste sig med Besvær, skød Stolen tilbage og rømmede sig flere Gange, før han begyndte at tale; Stemmen var hæs og lav.

Man burde, mente han, følge Konseilspræsidentens Raad; han havde Forudsætningen for at gøre ogsaa andre Hensyn Fyldest end de rent militære; derved opnaaede man tillige, at Ministeren fik sin Del af Ansvaret — i hvert Fald det moralske. Men en Trediedel — en Trediedel af Hæren —

Generalen rystede afværgende paa sit hvide Hoved, medens de slappe Gammelmandstræk stivnede af en pludselig Rædsel, som stod Døden foran ham i Salen og krævede ind med rundet Haand.

— Jeg vilde mene en Sjettedel — ja højst — maaske en Tiendedel gør Fyldest for Hensigten.

— Regnestykket — Regnestykket — raabte Jep af al sin Kraft, men ingen hørte ham; kun Oberst Denner slog med Hovedet for at tæmme Oprøret i sit Sind.

De talte, Rækken ned; efter Rang og Rangs Alder gav de deres Mening til Kende — nogle langt og svævende, vaklende under Ansvarets Pres som den gamle General — andre kort og fagligt som Majoren, der ikke vilde vide af et forud givet Nederlag.

Inden Turen naaede til Oberst Denner, den sidste i Rækken, var der Stemmeflerhed for at rømme.

Næppe havde Sidemanden sat sig, før Obersten sprang op.

— Der tales om at tage et Stød eller rømme, som var der ikke noget tredie. — Er Stillingen bleven uholdbar *nu* — efter Nætters og Dages ihærdigt Arbejde? Eller var den det fra Krigens Begyndelse? — Hvis det sidste er Tilfældet, hvorfor har man da besat en uholdbar Stilling? — De

vil svare — han vendte sig mod Majoren, som talte han til ham alene — at Kommandoen ikke er ansvarlig — Stillingen blev os given; Ministeren vil svare, at Stemningen i Folket krævede det. Nu vel — har denne Stemning da svigtet siden? — Nej! — Men Hæren bestaar af Folket, og Folkets Stemning er de meniges Stemning — den er Aanden i Hæren. Og om Folkets Stemning krævede, at Bergwall skulde holdes, saa var det Aanden i Hæren, som krævede det — og Folket troede derpaa af sin ganske Sjæl — af sit enfoldige modige Hjerte. — Mine Herrer — *der er et tredie!* — Det er dette tredie, som Folkets Stemning kræver og som Hæren kræver. Det er dette: at falde med Ære! — Vi skal ikke tage Stød, og vi skal end mindre rømme; men vi skal *staa,* til Fjendens Vilkaar bliver det at skyde os ned til sidste Mand! — *Det* kræver Aanden i Folket, *det* kræver Æren, *det* kræver vor Historie og vore døde. Det er ikke Lyrik, mine Herrer — Deres Hovedrysten, Deres Smil, Hr. Major, siger mig tydeligt, hvad De tænker — nej, det er bitter og blodig Alvor. Johan den Store forstod det, da han valgte at blive paa den gamle Vold mellem sine Soldater. — *Saa* først sejrede han — han sejrede i *Døden!*

Blev den os givet, skønt den var uholdbar — *var* det nødvendigt, fordi Folket krævede det — nu vel, saa kræver Folket ogsaa, at vi *holder* den.

Tager vi et Stød paa Skrømt, vil det bagefter staa klart for alle — Protokollen dér er det levende historiske Bevis — at det var kun Komediespil; vi vilde dække Kommandoen, vi vilde dække Regeringen — men Folket, som havde sat sin hele Lid til os, det stak vi Blaar i Øjnene. *Saaledes* vil det hedde — og der vil staa et Skrig imod os: Naar I vidste det, hvor turde I da ofre en Trediedel, ja blot en Tiendedel? Det er vore Sønner, der ligger ødet paa Vejen for en nytteløs Manøvre, for et Maskespil; de vilde dø for deres Land, men ikke for at dække en Regerings Fejl; deres Blod kommer over Jer! — Men rømmer vi, da dræber vi Aanden i Hæren og Troen paa vor Sag. Folket vil skrige imod os: Sejre eller falde — det var vort Løsen, dertil gav vi vore Sønner! — de vilde dø for deres Land, og de fik ikke Lov! — Men den Hær, hvis Aand er dræbt, har mistet Evnen til at staa imod *Overmagt.*

— De overvurderer Stemningen i Hæren! — lød Majorens Stemme hvast.

— Stemningen i Hæren — vil De vide, hvorledes den er? — *Saaledes* er den: En af mine menige, en frivillig, arvede en Formue paa 180.000 Gylden; han skænkede den uopfordret og uden Betænkning til de Telte og Barakker, som vor Regering ikke havde Raad til at undvære. Det er ikke to Dage siden; Ministeren, som modtog Ga-

ven, kan bevidne det. — *Saaledes* er Aanden i Hæren, om De vil vide det, mine Herrer!

— Forstaar vi Dem ret — raabte Majoren, mens Sveden stod frem paa hans blanke Skaldepande — er det Deres Mening, at en hel Generation, et helt Lands Ungdom skal blive staaende med Vaaben i Haand og lade sig skyde til sidste Mand?

Alle Øjne vendte sig mod Oberst Denner. Den kommanderende fattede om Hagen med sin hvide Haand, mens hans Blik vogtede paa Obersten i den dybeste Interesse, som saa han noget nyt og stort staa imod sig over Bordet.

— Ja! — en Hær er ikke til for at skaanes, den er til for at bruges til Landets Frelse. Men glem ikke, mine Herrer, at kun den Hær, der selv kæmper for sin Ild og sin Arne, vil vove at føre et saadant Dødsstød mod sin Fjende. Thi gør den det, da er det en Bøddeltjeneste, den kræver af sine Soldater — og da dræber den Aanden i sin egen Hær. Den Dag, da Freden skal mægles, vil den faa det at mærke: at den har gjort sin Fjende til et Folk af Helte og sig selv til en Bande af Ugerningsmænd. Naar Krigen er endt, vil dens egen Samvittighed vaagne og vidne imod den; og de som staar udenfor og skal mægle vil have let ved at hindre, at Heltefolket faar Dødens Kaar. Thi det at staa *trods alt* er Samvittighedsprøven for et Folk; ved det beviser det

sin Ret til at leve! — Derfor, hvad enten vi tager et Stød paa Skrømt eller vi rømmer Stillingen, saa dømmer vi os selv paa Forhaand Sejren fra. Kun ved at staa til sidste Mand med hele Folket bag os har vi Chance for at sejre mod Overmagten.

Obersten tav, men han satte sig ikke. Den kommanderende sad i dybe Tanker med Haanden endnu fast om Hagen og Blikket stift ud for sig. Majoren bøjede sig ivrigt skrivende over Protokollen. Medens han skrev, var der Tavshed i Salen; men da han endelig lagde Pennen og det saas paa hans Ansigt, at nu vilde han rejse sig for at melde det Afstemningens Resultat, som de allerede kendte, — da strakte Obersten i heftigt Oprør Armene ud imod den kommanderende for Bordets Ende og raabte:

— Deres Excellence — brug Deres Myndighed! — Lad det ikke ske! — Tro mig, De sprænger Hæren! — Jeg staar Soldaterne nærmere end nogen af de Herrer, som er her til Stede; Generalerne sidder for højt — Stabschefen er Fagmand, Militærtekniker, Videnskabsmand — han *lever* ikke med Soldaterne! — *jeg* ved, hvorledes de tænker, de lavere Charger lige ned til de menige. — Jeg spørger Dem, Excellence: hvad skal jeg gøre, om mine Kaptejner, Løjtnanter, Korporaler nægter at lystre? Jeg ved mere end en, der hellere vil skyde sig foran Fronten end rømme fra Bergwall!

Excellencen saa bestandig paa ham; i de tankefulde Øjne levede en stor Forbavselse. Hans Tavshed gjorde Obersten dristigere — han troede, at den betød en Vaklen.

Endnu da Majoren rejste sig med Protokollen i Haanden for at forkynde Resultatet, ventede han, at Overgeneralen vilde standse Skæbnen i sin Gang; men det skete ikke.

Med Ansigtet vendt mod den kommanderende forkyndte Majoren:

— Det er med elleve Stemmer mod fire vedtaget, at Bergwall skal rømmes!

Da tabte Obersten Besindelsen. Med Øjne, der lynede af Vrede, slog han Armene ud til Siden, som skød han det hele fra sig, og raabte over Bordet:

— Jeg nedlægger min Kommando — jeg vil ikke være med til at svigte mit Land!

Et Øjebliks aandeløs Tavshed fulgte paa hans Ord. Saa brød det løs. Selv de ældste Generaler pustede af Vrede i deres Stole.

„Uhørt“ — lød det fra en — „han er gal“ — fra en anden — „utilgivelig Insubordination“ — fra en tredie.

Majoren vendte sig dirrende imod ham.

— Hr. Oberst! — truede han, men beherskede sig og rettede Blikket æskende om mod den kommanderende, som var den eneste, der ikke havde rørt sig.

Excellencen tog Haanden fra Hagen og aandede tungt op, som vaagnede han først nu af sine Tanker. Han bøjede sig frem over Bordet og sagde:

— Oberst Denner — De har overanstrengt Dem. Jeg maa indstændigt bede, at De skaaner Deres Kræfter, — at ikke Lazarettet skal berøve os Deres nidkære Tjeneste. Hæren har ikke Raad til at miste Dem.

Mine Herrer, Bergwall skal rømmes imorgen tidlig Klokken Fire. Ingen maa faa Nys om, hvad det gælder, før Ordren lyder paa Alarmpladserne. Forsvaret tages paa Linien indenfor Bjergene.

Hr. Major, vil De uopholdelig iværksætte det fornødne.

Krigsraadet er hævet!

Idet Excellencen rejste sig og alle Generalerne med ham, sank Obersten ned ved Bordet med Hænderne for sit Ansigt. Saaledes blev han siddende, mens Krigsraadets Medlemmer med Excellencen i Spidsen, efter Rang og Rangs Alder, passerede Majorens Plads for at sætte deres Navne under Protokollen.

— Hr. Oberst! — kaldte Majoren, da han alene var tilbage.

Oberst Denner rejste sig, stod et Øjeblik i dybe Tanker, for sig med begge Hænder over Ansigtet, vendte saa om, gik — som paa Kommando — hen til Majoren og skrev sit Navn. Da han havde

gjort det, blev han mørkerød i Hovedet, slængte Pennen over Bordet og for ud som en rasende.

Jep saa Obersten styrte over Torvet med Hovedet løftet, som kaldte han Himlen til Vidne.

Han vendte sig mod Funk og bad i den højeste Nød:

— Lad det ikke ske!

Det luende Blik brændte med sin Smerte, men der lød ingen Ord.

— Hjælp Obersten at hindre det!

— Du hjalp ham, da du stod ved hans Side.

— Jeg?

— Fra dig fik han Styrken til at tale.

— Aa, om jeg ikke var død, da skulde jeg tale nu, saa de hørte det — da skulde jeg tale til den hele Hær.

— Du kan vende tilbage, om du vil. Traaden er endnu ikke bristet.

— Hjælp mig — bad Jep — giv mig Kraft til at rejse mig, før Traaden brister!

JEP slog Øjnene op mod et mægtigt Mørke.

— Hvor er jeg? — tænkte han, indtil hans Øjne fangede de tindrende Gnister og han fattede, at Gnisterne var Stjernelys, og at Mørket var Himlen.

Han famlede med Armen ud til Siden, til hans Haand fik Støtte mod den sneplørede Jord. Saa rejste han sig med Besvær paa Albuen og saa sig om.

Hans Blik gled langs den øde Pløjemark, til det naaede Hegnet; bag det genkendte han Lunden — og han huskede pludselig det hele.

— Giv mig Kraft til at rejse mig, før Traaden brister! — bad det i hans Indre.

Han saa ned ad sit Legeme, famlede med Hænderne over Siden og mærkede, at Trøjen var vaad og klæbrig af Blod. Han havde ingen Smerter, men Hovedet var tungt som Bly.

Han fik sig vendt, saa han kunde spænde Tornystret af; han aabnede det og tog Forbindingspakken frem.

— Giv mig Kraft! — bad han; og mens han bad, viklede han Stoffet op, løsnede Trøje og Ben-

klæder og snørte et Bind om Underlivet saa stramt, som hans Kræfter rakte.

Udmattet til Døden faldt han tilbage; men uafladelig bad det i hans Hjerte:

— Giv mig Kraft, før Traaden brister!

Da han havde ligget en Stund med lukkede Øjne, mærkede han Varmen strømme til. Han følte, at Blodet pulserede, som fyldtes Aarerne af ny. Han kendte Heden mod sine Tindinger. Han aabnede og knyttede sine Hænder, og greben af en pludselig Uro, tænkte han:

— Jeg maa skynde mig!

Han fik sig rejst paa Knæ, fandt Felthuen, der laa med Pullen i Vejret, og Bøssen med Løbet pegende op ad en Plovfure — nøjagtigt som han havde set det i Drømmen.

Endelig stod han oprejst og begyndte at gaa. Det stak i Siden; men han havde ikke Tid til at ænse det.

Han tumlede af Sted over Marken. Da han naaede ud til Grøften, stod Hesten der endnu, som han havde set den i Drømme. Den stod med ludende Hoved, som om den havde Sorg.

— Der er Hesten — tænkte han — nu gælder det, om der er Tid endnu.

Han gik den nær; den drejede Hovedet om imod ham og lod ham tage Tøjlen, som var det ham, den havde ventet paa.

Med yderste Besvær fik han Foden i Stigbøjlen.

Hesten ventede taalmodig, til han fik svunget sig op og sank sammen i Sadlen.

— Giv mig Kraft, før Traaden brister! — bad det i hans Hjerte. Og han fik Kraft.

Hesten søgte af sig selv ad Vejen gennem Lunden. Hver Gang den stødte, stak det i Jeps Side, men han ænsede ikke Smerten.

Da han var ude af Skoven og fik Øje paa Baalet, som endnu brændte foran Landfogdens Lade, satte han Hesten i Trav.

En Skildvagt raabte ham an, hvor Vejen svingede, forlangte Feltraab og holdt Bøssen parat. Men Jep slog til Hesten, saa den satte i Firspring ind over Marken.

To Skud peb om hans Øre; han kunde mærke Lufttrækket imod sin Kind, saa nær var det ene.

— Jeg er skudfri — tænkte han — død Mand kan man ikke dræbe.

Atter lød der Skud, men intet ramte.

Han fandt tilbage til Vejen; men da han naaede Skoven, huskede han fra Drømmen, at der laa Feltvagt, hvor Vejen svingede ind. Skuddene har alarmeret dem, tænkte han og drejede, dækket af Mørket, igen bort fra Vejen, til han fandt et Sted i Brynet, hvor Hegnet veg for en Sti. Han red igennem og lod Hesten føre; den fandt af sig selv tilbage til den brede Vej.

Midt i Skoven — ved Kløften, hvor Bækken løb igennem — passerede han de fjendtlige Ve-

detter. Skoven maatte have slugt Lyden af Skuddene; thi Skildvagterne gik uforstyrrede frem og tilbage. Da de blev ham var, troede de, det var en Ordonnans's hastige Ridt i Natten, og lod ham ride ganske nær; hvor skulde en fjendtlig Rytter kunne komme gennem Skoven fra denne Side, gennem baade Piket og Feltvagt? End ikke da han kom dem saa nær, at de saa, han var barhovedet, anede de Uraad. Men da han i fuld Fart brød ned gennem Kløften uden at give Feltraab, skød de.

Jep mærkede, at Hesten blev ramt; den gjorde et Spring til Siden; men Kuglen virkede som et Sporehug i dens Lysk. Skud paa Skud jog efter ham; to Kavallerister, alarmerede fra Udkanten af Skoven, sprængte hid efter Lyden, men i Mørket kom de ind i en Elletykning og maatte hurtig give op.

— Vi rider om Kap med Døden — tænkte Jep — den er efter os begge.

Han klamrede sig med Hænderne til Sadlen. Smerten var voldsom nu for det hastige Ridt; han kunde mærke, at Livet veg Tomme for Tomme, — fra Fødderne, der allerede var stive og kolde, og op over Knæet.

— Giv mig Kraft, før Traaden brister! — bad det uophørligt i hans Hjerte; og han fik den.

Da han naaede ud til Sletten, blev han raabt an paa sit eget Sprog. Vedetterne forstod, at det

var en Landsmand; de sænkede Bøssen, rettede den elektriske Lygte imod ham og fik Øje paa Blodpølen paa hans Trøje og Forbindingen, som stak ud under den. En Afløsningspatrouille kom til i det samme; Jep bad Korporalen om at lade ham ride; det gjaldt hans Liv og det gjaldt Hæren. Fra hans vidtaabne Øjne stirrede Døden imod dem; og Korporalen turde ikke tage Ansvaret for at sinke ham.

Jep fik Feltraabet og fløj over Sletten — han og hans Hest — om Kap med Døden, der havde rørt dem begge; Livets store Strøm vilde ikke slippe hans Hjerte.

— Giv mig Kraft — bad det uophørligt i hans Indre — før Traaden brister!

Da Jep red op imod Skildvagterne ved den dækkede Bro, gled Søgelyset fra Bergwall pludselig over ham.

Den ensomme Rytter i Feltjægertrøjen — uden Hue, bleg som en Død, med det lyse Haar klæbet til Pande og Tinding af Sved og Snavs — hængende som et Lig over Sadlen — med Livets Rest alene i de store skinnende Øjne —

Saa spøgelseagtig pludselig dukkede han frem for Skildvagterne, at de nær havde tabt deres Bøsser. Først da Feltraabet lød fra hans Mund, forstod de, at det var et Væsen i Kød og Blod som de selv, en saaret Fælle. Han smilede til dem med forunderlige Øjne; og de lod ham pas-

sere, ynkende ham i deres Hjerte, — selv havde de ikke været i Ilden endnu.

Indenfor Volden var Bierne i den vældige Kube skræmmede op af deres Søvn. Men intet usædvanligt Lys røbede, hvad der forberedtes; ingen højrøstet Tale, ingen unødig Støj. De Ordrer, Ordonnanserne bragte, gik hviskende fra Mund til Mund som ilfærdige Rygter.

Jep red mod Øst langs de faste Batterier; gennem Mørket skimtede han Konstablerne i Rørstilling bag Kanonerne, utaalmodige og utidige for den afbrudte Søvn. Han hørte dem spørge og gætte fra Mand til Mand: — Naar gaar det løs? — Vil Fjenden angribe — eller er det vore? — Skal vi dække et Udfald med Kanonerne?

Et Feltbanetog stønnede sig frem ad Forbindelseslinien bag Volden med en lang Række Vogne — langsomt og forsigtigt, uden Signaler af Lys eller Lyd.

Husarer red tavse forbi i Halveskadroner; Hestene prustede mod Natteluften, og Hovene pladskede i den plørede optraadte Jord.

Da Jep naaede Fodfolkets Alarmpladser, saa han, at de hvide Toppe, som plejede at trodse Nattemørket, var forsvundne.

— Officersteltene er brudte ned, tænkte han i Angst og Uro — mon jeg kommer for silde?

En Korporal, som løb forbi, hørte ham tale højt med sig selv; han saa, at Rytteren var saaret,

standsede og raabte til ham om at dreje af til højre; — „Feltlazarettet er rykket tilbage. Spørg Dem for ved Batteri Nr. ni.“

Jep ænsede ham ikke. Han havde set Soldater af sit eget Regiment komme løbende fra Marketenderiet; han skyndte sig efter dem og naaede Regimentets Alarmplads, just som Kommandoen „Træd an!“ lød dæmpet fra Kompagni til Kompagni, fra Deling til Deling.

Han saa Løjtnanterne flokkes for at drøfte og gætte: — Hvornaar rykker vi ud? — Hvem skal have Têten?

Løjtnant Lepaque gik ham tæt forbi; Jep kendte i Mørket den spændstige Gang og Jocheyhovedet.

De aner det ikke — tænkte Jep — de tror, at nu er den endelig kommen, den store Dag, da Løftet skal indfries, — den uvisnelige Hæders Dag, da de skal frelse vore Fædres Land eller dø.

Jep red saa nær til sit eget Kompagni, at han kunde skelne Kaptejn Balkh til Hest foran Fronten.

Der stod de i Lyset fra Stjernerne, Række bag Række og Række ved Række — Kammeraterne, som han havde levet med i Dage og Nætter. Han talte sig frem til den Plads, som var hans; en anden var rykket ind i Stedet; hvem det var, kunde han ikke se, men han kendte Slagterens brede Skuldre og hans tykke Hoved, som ragede op over de nærmeste.

De stod under Vaaben og ventede paa at rykke ud imod Fjenden, — som de havde ventet forleden, da Oberst Denner kom ridende i strakt Galop paa sin røde Fuks, der lyste i Morgensolen.

„Det er dig — det er dig!“ — Jep mærkede paany hans Blik i sin Sjæl. — „Hellere end at vige, vil vi lægge os til Hvile paa den gamle Vold, som er bygget op af vore Fædre og hærdet af deres Blod!“

Jep vendte sig mod Volden. Han hørte igen de klagende Suk — de krævende Stemmer —

— Gør det ikke! — raabte han og styrtede lige ned imod Kaptejnen — hvis I gør det, dræber i vore Døde!

Han var redet saa nær, at alle kunde se ham. Forbavselse gik som et Vindpust gennem Geledderne. Slagteren kendte Stemmen og stirrede forfærdet paa den hueløse Kammerat, som var opstaaet fra de Døde.

— En stakkels saaret — tænkte Kaptejnen — som har mistet Forstanden og er undløben fra Lazarettet paa en Hest, han har fundet i Natten.

Idet han vilde give Ordre til at fange ham ind for at føre ham tilbage, kom Obersten ridende paa sin røde Fuks.

Der gik et Ryk igennem Rækkerne.

— Giv Agt — Ret! — lød det dæmpet —

— Præsentér — Gevær!

Medens de præsenterede, stirrede Soldaterne

paa den Mand, som skulde føre dem mod Fjenden.

Det var for mørkt til, at de kunde skelne hans Træk; men alle saa dog Forandringen og undrede sig derover.

Han kom ikke i Galop som hin Morgen, da han holdt sin berømmelige Tale til dem. Langsomt og tøvende red han ned imod Fronten.

En gammel Mand, falden sammen i Sadlen — med bøjet Nakke og vaklende, som havde han ondt ved at holde sig fast — var det virkelig ham — Oberst Denner, der plejede at bære sit Hoved saa højt?

Som han holdt der paa Hesten — tøvende for det Ord, han havde Ordre til at sige — søgende, med Fortvivlelse i sit Hjerte, en sidste Udvej til at vige for Hvervet — pønsende paa at rive Revolveren af sit Bælte og gøre det forbi foran Fronten, til Vidne mod dem, der krævede af ham, at han skulde sprænge Hæren og sin egen Sjæl, — saa Oberst Denner en hueløs Soldat komme ridende imod sig, og han hørte en ung Stemme skrige af sin vaandefulde Sjæl:

— Jeg stod hos Dem i Nat og hørte Deres Tale — jeg ved, hvad der blev vedtaget. — Gør det ikke! — Sig ikke Ordet! — Lad det ikke ske! — Hører De, det stønner fra Voldene! — se! de rejser sig og kræver — alle de, som stod! Vil De dræbe den Aand, hvori de lever endnu?

Vil De forraade vore Døde? — Jeg er den menige, som skænkede min Arv — jeg er den, som De nævnede — jeg er den, som drog ud for at sejre eller falde — vil De gøre min Død til et unyttigt Spild? — Vil De træde mig ned som en Urt ved Vejen? — Soldater — hvem var det, som raabte: „Hellere end at vige vil vi lægge os til Hvile paa den gamle Vold, som er hærdet af vore Fædres Blod?“ Obersten sagde det — „sejre eller falde“ var det Budskab, han bragte. — Husker I, at vi raabte, alle som en, — at vi vilde som han? — og nu — nu skal han bringe Jer et nyt Bud — det Bud, at I skal *rømme!* — Soldater — om han siger det Ord, — saa lystrer ham ikke! — Kommanderer han „Tilbage“, saa gaa frem i Stedet — ud over Volden — til Sejr eller Fald! — Kammerater, det er let at dø! — Se, jeg er død — Slagteren kan vidne, at jeg faldt og var død — mit Lig ligger slængt et Steds i Pløret derude, — men jeg fik Kraft til at rejse mig, før Traaden brast. Det er Livets store Strøm, som valgte mig ud — det er den, som skriger fra mit Hjerte: Kast Jer mod de vilde Heste, som vil ind over Volden! — Om I fældes til sidste Mand, saa er Sejren vis, — saa er Landet frelst!

Det sortnede for hans Øjne; han segnede af Hesten med løftede Arme. I Faldet syntes han, at han hørte Slagterens Stemme, men han tog vist fejl.

Endnu en Gang aabnedes hans Øjne og Øren; han skimtede den røde Fuks ganske tæt ved sit Hoved; han hørte Oberstens Stemme — denne Gang tog han ikke fejl: det var en Sjæl, som forløstes i en rungende Kommando:

— Fremad, March! — Over Volden — mod Fjenden!

Saa sprængtes Jeps Hjerte, saa brast Traaden; han havde Hegnsmandens Smil om sin Mund, og han saa det hele —

Som jeg skrev det her.

